32003O0016

8.3.2004 *EUROOPA LIIDU TEATAJA* L 69/1

EUROOPA KESKPANGA SUUNIS,

1. detsember 2003,

millega muudetakse suunist EKP/2000/7 eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta

(EKP/2003/16)

(2004/202/EÜ)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 105 lõike 2 esimest taanet,

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja, eriti selle artikli 12 lõiget 1 ja artikli 14 lõiget 3 koostoimes artikli 3 lõike 1 esimese taande, artikli 18 lõike 2 ja artikli 20 esimese lõiguga,

ning arvestades järgmist:

(1) Ühtse rahapoliitika saavutamine eeldab euro kasutusele võtnud liikmesriikide (edaspidi "osalevad liikmesriigid") keskpankadest ja Euroopa Keskpangast (EKP) koosnevas eurosüsteemis kasutatavate instrumentide ja menetluste määratlemist, et rakendada sellist poliitikat ühetaoliselt kõigis osalevates liikmesriikides.

(2) EKP on volitatud kehtestama eurosüsteemi ühtse rahapoliitika rakendamise suunised ja liikmesriikide keskpangad on kohustatud tegutsema kooskõlas kõnealuste suunistega.

(3) Eurosüsteemi ühtse rahapoliitika määratlemise ja rakendamise viimaseid muudatusi tuleb asjakohaselt kajastada, asendades praegu kohaldatava EKP suunise (eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta) I lisa.

(4) Vastavalt põhikirja artikli 12 lõikele 1 ja artikli 14 lõikele 3 on EKP suunised ühenduse õiguse lahutamatu osa,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SUUNISE:

Artikkel 1

Eurosüsteemi ühtse rahapoliitika rakendamise põhimõtted, instrumendid, menetlused ja kriteeriumid

EKP 31. augusti EKP/2000/7 suunise (eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste kohta), [1] muudetud suunisega EKP/2002/2, [2] I lisa pealkirjaga "Ühtne rahapoliitika euroalal — Eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste üldine dokumentatsioon" asendatakse käesoleva suunise lisaga "Rahapoliitika rakendamine euroalal — Eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste üldine dokumentatsioon".

Artikkel 2

Vastavustõendamine

Liikmesriikide keskpangad edastavad andmed käesolevate suuniste täitmiseks kavandatavate tekstide ja vahendite kohta EKPle hiljemalt 16. jaanuariks 2004.

---

[1] EÜT L 310, 11.12.2000, lk 1.
[2] EÜT L 185, 15.7.2002, lk 1.

Artikkel 3

Lõppsätted

1. Käesolev suunis on adresseeritud osalevate liikmesriikide keskpankadele.

2. Käesolev suunis jõustub kahe päeva möödumisel selle vastuvõtmisest. Artiklit 1 kohaldatakse alates 8. märtsist 2004.

3. Käesolev suunis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Frankfurt Maini ääres, 1. detsember 2003

EKP nõukogu nimel

president

Jean-Claude TRICHET

LISA

RAHAPOLIITIKA RAKENDAMINE EUROALAL

Eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste üldine dokumentatsioon

Veebruar 2004

SISUKORD

		Lk
Sissejuhatus		348
1. PEATÜKK		
1.	**Ülevaade rahapoliitika raamistikust**	349
1.1.	Euroopa Keskpankade Süsteem	349
1.2.	Eurosüsteemi eesmärgid	349
1.3.	Eurosüsteemi rahapoliitika instrumendid	349
1.3.1.	Avaturutehingud	349
1.3.2.	Püsivahendid	350
1.3.3.	Kohustuslikud reservid	350
1.4.	Vastaspooled	350
1.5.	Alusvara	351
1.6.	Rahapoliitika raamistiku muudatused	351
2. PEATÜKK		
2.	**Kõlblikud vastaspooled**	352
2.1.	Üldised kõlblikkuskriteeriumid	352
2.2.	Vastaspoolte valimine kiirpakkumismenetlusteks ja kahepoolseteks toiminguteks	352
2.3.	Vastaspoolte kohustuste rikkumise korral rakendatavad sanktsioonid	353
2.4.	Ajutine või alaline peatamine ettevaatuspõhimõtete tõttu	353
3. PEATÜKK		
3.	**Avaturutehingud**	354
3.1.	Pöördtehingud	354
3.1.1.	Üldkaalutlused	354
3.1.2.	Põhilised refinantseerimistoimingud	354
3.1.3.	Pikemaajalised refinantseerimistoimingud	355
3.1.4.	Tasanduspöördtehingud	355
3.1.5.	Struktuursed pöördtoimingud	356
3.2.	Otsetehingud	356
3.3.	EKP võlasertifikaatide emiteerimine	357
3.4.	Vääringute vahetustehingud	358
3.5.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	359
4. PEATÜKK		
4.	**Püsivahendid**	359
4.1.	Laenamise püsivõimalus	359
4.2.	Hoiustamise püsivõimalus	360
5. PEATÜKK		
5.	**Menetlused**	361
5.1.	Pakkumismenetlused	361
5.1.1.	Üldkaalutlused	361
5.1.2.	Pakkumistoimingute kalender	363
5.1.3.	Pakkumistoimingute väljakuulutamine	364
5.1.4.	Vastaspoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine	365
5.1.5.	Pakkumiste jaotamise menetlused	366

Lk

5.1.6. Pakkumise tulemuste väljakuulutamine 369

5.2. Kahepoolsete toimingute menetlus 370

5.3. Arveldusmenetlused 371

5.3.1. Üldkaalutlused 371

5.3.2. Avaturutehingute arveldamine 371

5.3.3. Päevalõpumenetlused 372

6. PEATÜKK

6. **Kõlblikud varad** 372

6.1. Üldkaalutlused 372

6.2. Esimese astme varad 373

6.3. Teise astme varad 375

6.4. Riskide ohjamise meetmed 379

6.4.1. Riskide ohjamise meetmed esimese astme varade puhul 380

6.4.2. Riskide ohjamise meetmed teise astme varade puhul 383

6.5. Alusvara hindamise põhimõtted 385

6.6. Kõlblike varade piiriülene kasutamine 386

6.6.1. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudel 386

6.6.2. Ühendused väärtpaberiarveldussüsteemide vahel 387

7. PEATÜKK

7. **Kohustuslikud reservid** 388

7.1. Üldkaalutlused 388

7.2. Asutused, mille suhtes kehtib kohustusliku reservi nõue 388

7.3. Kohustusliku reservi määratlemine 389

7.4. Reservihoiuste hoidmine 391

7.5. Reservibaasist teatamine ja selle kontrollimine 392

7.6. Kohustusliku reservi kohustuse rikkumine 392

Lisad

1. Näited rahapoliitika toimingute ja menetluste kohta 394

2. Sõnastik 405

3. Vastaspoolte valimine välisvaluuta sekkumistoimingute ja vääringute vahetustehingute jaoks rahapoliitika eesmärgil 413

4. Euroopa Keskpanga rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistik 414

5. Eurosüsteemi veebisaidid 424

6. Vastaspoolte kohustuste rikkumise korral rakendatavad menetlused ja sanktsioonid 425

Jooniste, tabelite ja lahtrite loetelu

Joonised

1. Tavapakkumiste teostamise etappide tavapärane ajaline raamistik 362

2. Kiirpakkumismenetluste teostamise etappide tavapärane ajaline raamistik 363

3. Keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel 386

4. Ühendused väärtpaberiarveldussüsteemide vahel 387

Lk

Tabelid

1. Eurosüsteemi rahapoliitika toimingud 351
2. Põhi- ja pikemaajaliste refinatseerimistoimingute tavapärased kauplemispäevad 364
3. Eurosüsteemi avaturutehingute tavapärased arvelduspäevad 372
4. Eurosüsteemi rahapoliitika toimingute jaoks kõlblik vara 376

Lahtrid

1. EKP võlasertifikaatide emiteerimine 357
2. Vääringute vahetustehingud 358
3. Pakkumismenetluste teostamise etapid 362
4. Fikseeritud intressimääraga pakkumiste jaotamine 366
5. Euros vääringustatud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamine 367
6. Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute pakkumiste jaotamine 368
7. Riskide ohjamise meetmed 379
8. Esimese astme vara likviidsuskategooriad 380
9. Kõlbliku esimese astme fikseeritud või nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluse tasemed (%) 381
10. Kõlbliku esimese astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluste tasemed (%) 381
11. Lisatagatise nõude arvutamine 382
12. Kõlbliku teise astme vara suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluste tasemed 384
13. Reservibaas ja kohustusliku reservi määr 390
14. Kohustusliku reservi hoidmise intressi arvutamine 392

Lühendid

CCBM	Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudel [*Correspondent central banking model*]
C.E.T.	Kesk-Euroopa aeg [*Central European time*]
KAd	Krediidiasutused
CSD	Väärtpaberite keskdepositoorium [*Central securities depository*]
DVP	Ülekanne makse vastu [*Delivery-versus-payment*]
EÜ	Euroopa Ühendus
EKP	Euroopa Keskpank
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EMÜ	Euroopa Majandusühendus
EPM	EKP maksesüsteem [*ECB payment mechanism*]
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
FOP	Tasuta [*Free of payment]*
FRN	Ujuva intressimääraga väärtpaber [*Floating-rate note*]
IDC	Päevasisene laen [*Intraday credit*]
ISIN	Rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber [*International securities identification number*]
MFI	Rahaloomeasutus [*Monetary financial institution*]
MMF	Rahaturufond [*Money market fund*]
MMP	Rahaturupaberid [*Money market paper*]
RL	Rahaliit
MUMS	Rahaliidu liikmesriigid [*Monetary union Member States*]
RKP	Riigi keskpank
TR	Teised riigid
RTGS	Reaalajaline brutoarveldussüsteem [*Real-time gross settlement*]
SSS	Väärtpaberiarveldussüsteem [*Securities settlement system*]
Strip	Põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri
TARGET	Üleeuroopaline automaatne reaalajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem (Target)
UCITS	Avatud investeerimisfond

Sissejuhatus

Käesolevas dokumendis esitatakse tegevusraamistik, mille eurosüsteem ([1])on valinud ühtse rahapoliitika jaoks euroalal. Käesolev dokument moodustab eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste õigusliku raamistiku osa ja on mõeldud eurosüsteemi rahapoliitika instrumentide ja menetluste "ülddokumentatsiooniks", mille esmane eesmärk on pakkuda vastaspooltele teavet, mida nad vajavad seoses eurosüsteemi rahapoliitika raamistikuga.

Ülddokumentatsioon ise ei anna vastaspooltele õigusi ega tekita neile kohustusi. Eurosüsteemi ja selle vastaspoolte õiguslik suhe määratakse kindlaks asjaomase lepingulise või regulatiivse korraga.

Käesolev dokument on jagatud seitsmeks peatükiks. 1. peatükis antakse ülevaade eurosüsteemi rahapoliitika tegevusraamistikust. 2. peatükis sätestatakse eurosüsteemi rahapoliitika toimingutes osalevate vastaspoolte kõlblikkuskriteeriumid. 3. peatükis kirjeldatakse avaturutehinguid ning 4. peatükis tutvustatakse vastaspoolte käsutuses olevaid püsivahendid. 5. peatükis sätestatakse rahapoliitika toimingute teostamisel rakendatav kord. 6. peatükis määratletakse rahapoliitika toimingute alusvara kõlblikkuskriteeriumid. 7. peatükis tutvustatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi.

Lisades on esitatud näited rahapoliitika toimingute kohta, sõnastik, eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoimingute vastaspoolte valiku kriteeriumid, Euroopa Keskpanga rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistiku tutvustus, eurosüsteemi veebisaitide loetelu ning selliste menetluste ja sanktsioonide kirjeldus, mida kasutatakse juhul, kui vastaspooled ei täida oma kohustusi.

([1]) Euroopa Keskpanga nõukogu on leppinud kokku, et terminiga "eurosüsteem" tähistatakse koosseisu, milles Euroopa Keskpankade Süsteem teostab oma peamisi ülesandeid, st Euroopa Keskpank ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpangad.

1. PEATÜKK

1. ÜLEVAADE RAHAPOLIITIKA RAAMISTIKUST

1.1. Euroopa Keskpankade Süsteem

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS) koosneb Euroopa Keskpangast (EKP) ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpankadest. ([2]) Euroopa Keskpankade Süsteem tegutseb kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepinguga (asutamisleping) ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga (EKPS põhikiri). Euroopa Keskpankade Süsteemi juhivad EKP otsuseid tegevad organid. Seoses sellega vastutab EKP nõukogu rahapoliitika väljatöötamise eest ning EKP juhatus on volitatud rakendama rahapoliitikat vastavalt nõukogu tehtud otsustele ja kehtestatud suunistele. Kui see on võimalik ja otstarbekas ja aitab kaasa töö tulemuslikkuse tagamisele, laseb EKP liikmesriikide keskpankadel ([3]) teostada eurosüsteemi ülesannete hulka kuuluvaid toiminguid. Eurosüsteemi rahapoliitika toiminguid teostatakse kõigis liikmesriikides ([4]) ühtsetel tingimustel.

1.2. Eurosüsteemi eesmärgid

Asutamislepingu artikli 105 kohaselt on eurosüsteemi esmane eesmärk hindade stabiilsuse säilitamine. Ilma et see piiraks eesmärki säilitada hindade stabiilsus, peab eurosüsteem toetama Euroopa Ühenduse üldist majanduspoliitikat. Nende eesmärkide poole pürgimisel peab eurosüsteem tegutsema kooskõlas vaba konkurentsiga avatud turumajanduse põhimõtetega ja toetama ressursside efektiivset jaotamist.

1.3. Eurosüsteemi rahapoliitika instrumendid

Oma eesmärkide saavutamiseks on eurosüsteemi käsutuses hulk rahapoliitika instrumente; eurosüsteem teostab *avaturutehinguid*, pakub *püsivahendeid* ja kohustab krediidiasutusi hoidma *kohustuslikku reservi* eurosüsteemis olevail kontodel.

1.3.1. *Avaturutehingud*

Avaturutehingud mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse haldamisega turul ja rahapoliitika seisukohtade väljendamisega. Avaturutehingute teostamiseks on eurosüsteemis viit liiki instrumente. Kõige olulisemad instrumendid on *pöördtehingud* (rakendatakse tagasiostulepingute või tagatud laenude baasil). Eurosüsteem võib kasutada ka *otsetehinguid*, *võlasertifikaatide emiteerimist*, *vääringute vahetustehinguid* ja *tähtajalise hoiuste* kogumist. Avaturutehingud algatab EKP, kes otsustab ka kasutatava instrumendi ja tehingu teostamise tingimused. Neid võib teostada tavapakkumiste, kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete menetluste põhjal. ([5]) Eesmärkide, korrapärasuse ja menetluste põhjal võib eurosüsteemi avaturutehingud jagada järgmisse nelja kategooriasse (vt ka tabel 1):

— *põhilised refinantseerimistoimingud* on regulaarsed likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord nädalas ja mille tähtaeg on tavaliselt üks nädal. Selliseid tehinguid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhjal. Põhilised refinantseerimistoimingud on eurosüsteemi avaturutehingute eesmärkide saavutamisel esmatähtsad ning tagavad finantssektorile suure osa refinantseerimise mahust,

([2]) Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi "asutamislepingu") kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriikliku õiguse kohased volitused ning seega ei ole nad seotud ühtse rahapoliitika teostamisega.

([3]) Käesolevas dokumendis tähistatakse mõistega "liikmesriikide keskpangad" asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud liikmesriikide keskpankasid.

([4]) Käesolevas dokumendis tähistatakse mõistega "liikmesriik" liikmesriiki, mis on asutamislepingu kohaselt võtnud kasutusele ühisraha.

([5]) Eurosüsteemi avaturutehingute, st standardpakkumiste, kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete menetluste teostamiseks kasutatavaid erinevaid menetlusi kirjeldatakse täpsemalt 5. peatükis. Standardpakkumiste puhul kulub pakkumise väljakuulutamisest kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi. Standardpakkumistes võivad osaleda kõik vastaspooled, kes vastavad punktis 2.1 sätestatud üldistele kõlblikkuskriteeriumidele. Kiirpakkumismenetlused teostatakse ühe tunni jooksul. Eurosüsteem võib kiirpakkumismenetlustes osalema valida piiratud arvu vastaspooli. Mõistega "kahepoolsed menetlused" tähistatakse kõiki juhtumeid, mil eurosüsteem teostab ühe või mitme vastaspoolega tehingu ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete menetluste hulka kuuluvad väärtpaberibörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad toimingud.

— *pikemaajalised refinantseerimistoimingud* on likviidsust lisavad pöördtehingud, mis toimuvad kord kuus ja mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud. Selliste toimingute eesmärk on tagada vastaspooltele täiendav pikemaajalisem refinantseerimine ning neid teostavad liikmesriikide keskpangad tavapakkumiste põhjal. Selliste toimingute puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt anda turule signaale ning seepärast on ta reeglina intressivõtja,

— *tasandustoimingud* toimuvad vastavalt vajadusele ja nende eesmärk on juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuse kõikumiste mõju intressimääradele. Tasandustoimingud toimuvad enamasti pöördtehingutena, kuid nad võivad toimuda ka otsetehingutena, vääringute vahetustehingutena ja tähtajalise hoiuste kogumisena. Tasandustoimingute teostamisel rakendatavaid instrumente ja menetlusi kohandatakse tehinguliikidega ja toimingute konkreetsete eesmärkidega. Tasandustoiminguid teostavad tavaliselt liikmesriikide keskpangad, kasutades kiirpakkumismenetlusi või kahepoolseid menetlusi. EKP nõukogu otsustab, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid tasandustoiminguid teostada EKP ise,

— lisaks sellele võib eurosüsteem teostada *struktuurseid toiminguid* emiteerides võlasertifikaate ja kasutades pöörd- ja otsetehinguid. Selliseid toiminguid teostatakse siis, kui EKP soovib kohandada eurosüsteemi struktuurilist seisundit võrreldes finantssektoriga (regulaarselt või ebaregulaarselt). Pöördtehingutena teostatavaid struktuurseid toiminguid ja võlainstrumentide emiteerimist viivad liikmesriikide keskpangad ellu tavapakkumistega. Otsetehingutena teostatavaid struktuurseid toiminguid viiakse ellu kahepoolsete menetlustega.

1.3.2. *Püsivahendid*

Püsivahendite eesmärk on lisada ja absorbeerida üleöölikviidsust, anda märku rahapoliitika üldistest suundumustest ja piirata üleöö turuintressimäärasid. Olenevalt teatavate toimingutele juurdepääsemise tingimuste täitmisest on kõlblike vastaspoolte omal algatusel nende kasutuses kaht liiki püsivahendid (vt ka tabel 1):

— vastaspooled võivad kasutada *laenamise püsivõimalust*, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu üleöölikviidsust. Tavaolukorras ei kehti vastaspooltele vahendite kasutamise suhtes krediidipiirangud ega muud piirangud peale piisava alusvara esitamise nõude. Laenamise püsivõimaluse intressimäär moodustab tavaliselt üleöö turuintressimäära piirmäära,

— vastaspooled võivad kasutada *hoiustamise püsivõimalust*, et teha liikmesriikide keskpankades üleööhoiuseid. Tavaolukorras ei kehti vastaspooltele vahendite kasutamise suhtes hoiustamispiirid ega muud piirangud. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär moodustab tavaliselt üleöö turuintressi alammäära.

Püsivahendite detsentraliseeritud haldamisega tegelevad liikmesriikide keskpangad.

1.3.3. *Kohustuslikud reservid*

Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib euroalal tegutsevate krediidiasutuste suhtes ja selle peamiseks eesmärgiks on rahaturu intressimäärade stabiliseerimine ja struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine (või suurendamine). Iga asutuse reservinõue määratakse kindlaks tema bilansielementide põhjal. Intressimäärade stabiliseerimiseks lubab eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem institutsioonidel kasutada perioodi keskmist täitmist. Reservinõude täitmine määratakse kindlaks institutsiooni päeva keskmiste reservihoiuste põhjal hoidmisperioodi jooksul. Institutsioonide kohustuslike reservide suhtes makstakse intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimistoimingute määraga.

1.4. **Vastaspooled**

Eurosüsteemi rahapoliitika raamistik on loodud selliselt, et tagatud oleks erinevate vastaspoolte osalus. Institutsioonid, kelle suhtes kehtib EKPS põhikirja artikli 19.1 kohane kohustusliku reservi nõue, võivad kasutada püsivõimalusi ja osaleda avaturutehingutes, mis põhinevad tavapakkumistel. Eurosüsteem võib tasandustoimingutes osalema valida piiratud arvu vastaspooli. Otsetehingute puhul ei kehtestata vastaspoolte hulga suhtes eelnevaid piiranguid. Rahapoliitika huvides teostatavate vääringute vahetustehingute puhul kasutatakse aktiivseid välisvaluuta vahetusturul osalejaid. Kõnealuste toimingute vastaspoolteks on ainult sellised eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoiminguteks valitud institutsioonid, mis asuvad euroalal.

1.5. **Alusvara**

Vastavalt EKPS põhikirja artiklile 18.1 peavad kõik eurosüsteemi krediiditehingud (st likviidsust lisavad toimingud) tuginema piisavatele tagatistele. Eurosüsteemis on tehingute tagamiseks võimalik kasutada väga erinevaid varasid. Eelkõige eurosüsteemisisestel eesmärkidel eristatakse kaht kõlblike varade kategooriat: vastavalt esimese ja teise astme varad. Esimene aste koosneb turukõlblikest võlainstrumentidest, mis vastavad EKP määratletud ühtsetele ja kogu euroala hõlmavatele kõlblikkuskriteeriumidele. Teine aste koosneb täiendavatest turukõlblikest ja turukõlbmatutest varadest, mis on eriti olulised liikmesriikide finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks ja mille kõlblikkuskriteeriumid kehtestatakse liikmesriikide keskpankades EKP heakskiidul. Kahe nimetatud astme vahel ei tehta vahet seoses varade kvaliteedi ega nende kõlblikkusega eurosüsteemi rahapoliitika eri liiki toimingute jaoks (tavaliselt ei kasuta eurosüsteem teise astme varasid siiski otsetehinguteks). Kõlblikke varasid võib piiriüleselt kasutada igat liiki eurosüsteemi krediitide tagamiseks keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli vahendusel või Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste kõlblike ühenduste kaudu. ([6]) Kõiki eurosüsteemi rahapoliitika toiminguteks kõlblikke varasid võib kasutada päevasiseste laenude alusvarana.

1.6. **Rahapoliitika raamistiku muudatused**

EKP nõukogu võib igal ajal muuta eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamise instrumente, tingimusi, kriteeriume ja menetlusi.

TABEL 1

Eurosüsteemi rahapoliitika toimingud

Rahapoliitika toimingud	Tehingute liigid		Tähtaeg	Sagedus	Menetlus
	Likviidsuse lisamine	Likviidsuse absorbeerimine			
Avaturutehingud					
Põhilised refinantseerimistoimingud	Pöördtehingud	—	Üks nädal	Kord nädalas	Tavapakkumised
Pikemaajalised refinantseerimistoimingud	Pöördtehingud	—	Kolm kuud	Kord kuus	Tavapakkumised
Tasandustoimingud	— Pöördtehingud — Vääringute vahetustehingud	— Pöördtehingud — Tähtajaliste hoiuste kogumine — Vääringute vahetustehingud	Standardimata	Ebaregulaarsed	— Kiirpakkumismenetlused — Kahepoolsed menetlused
	Otseostud	Otsemüük	—	Ebaregulaarsed	Kahepoolsed menetlused
Struktuursed toimingud	Pöördtehingud	Võlasertifikaatide emiteerimine	Standarditud/ standardimata	Regulaarsed ja ebaregulaarsed	Tavapakkumised
	Otseostud	Otsemüük	—	Ebaregulaarsed	Kahepoolsed menetlused
Püsivahendid					
Laenamise püsivõimalus	Pöördtehingud	—	Üleöö	Kasutamine vastaspoolte äranägemisel	
Hoiustamise püsivõimalus	—	Hoiused	Üleöö	Kasutamine vastaspoolte äranägemisel	

([6]) Vt punkte 6.6.1 ja 6.6.2.

2. PEATÜKK

2. KÕLBLIKUD VASTASPOOLED

2.1. Üldised kõlblikkuskriteeriumid

Eurosüsteemi rahapoliitika toimingute vastaspooled peavad vastama teatavatele kõlblikkuskriteeriumidele. ([7]) Need kriteeriumid määratletakse selliselt, et eurosüsteemi rahapoliitika toiminguid saaksid kasutada hästi erinevad asutused, et toetataks asutuste võrdset kohtlemist kogu euroalal ja tagataks, et vastaspooled täidavad teatavaid toimimis- ja usaldatavusnõudeid:

— kõlblikeks vastaspoolteks on ainult sellised asutused, kes kasutavad EKPS põhikirja artikli 19.1 kohast eurosüsteemi kohustustliku reservi süsteemi. Asutused, mis on vabastatud eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemist tulenevatest kohustustest (vt punkt 7.2) ei ole eurosüsteemi püsivahendite ja avaturutehingute puhul kõlblikud vastaspooled,

— vastaspooled peavad olema finantsiliselt usaldusväärsed. Siseriiklikud asutused ([8]) peavad nende suhtes rakendama EL/EMP ühtlustatud järelevalve vähemalt ühte vormi. Vastaspooltena võib aktsepteerida ka finantsiliselt usaldusväärseid asutusi, kelle suhtes rakendatakse võrreldava tasemega ühtlustamata siseriiklikku järelevalvet, nt selliste asutuste euroalal tegutsevaid filiaale, mille peakorter asub väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda (EMP),

— vastaspooled peavad vastama kõigile vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatavas asjaomases lepingulises või regulatiivses korras sätestatud toimimiskriteeriumidele, et tagada eurosüsteemi rahapoliitika toimingute tulemuslik teostamine.

Kõnealused kõlblikkuskriteeriumid on kogu euroalal ühtsed. Üldistele kõlblikkuskriteeriumidele vastavad asutused võivad:

— kasutada eurosüsteemi püsivahendeid ja

— osaleda tavapakkumistele põhinevates eurosüsteemi avaturutehingutes.

Asutus võib kasutada eurosüsteemi püsivahendeid ja tavapakkumistele põhinevaid eurosüsteemi avaturutehinguid ainult oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu. Kui asutus tegutseb (peakontori või filiaalide kaudu) mitmes liikmesriigis, kasutab iga üksus kõnealuseid toiminguid oma asukohajärgse liikmesriigi keskpanga kaudu olenemata asjaolust, et asutuse pakkumise võib igas liikmesriigis esitada ainult üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

2.2. Vastaspoolte valimine kiirpakkumismenetlusteks ja kahepoolseteks toiminguteks

Otsetehingute puhul ei kehtestata vastaspoolte hulga suhtes eelnevaid piiranguid.

Rahapoliitika eesmärgil teostatud vääringute vahetustehingute puhul peavad vastaspooled olema suutelised teostama tulemuslikult suuremahulisi välisvaluutatehinguid igasuguste turutingimuste korral. Vääringute vahetustehingute vastaspoolte hulk vastab euroalal asuvatele vastaspooltele, kes on valitud eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoiminguteks Välisvaluuta sekkumistoimingute vastaspoolte valimise kriteeriumid ja kord on esitatud 3. lisas.

Kiirpakkumismenetlustele ja kahepoolsetele menetlustele tuginevate toimingute (tasanduspöördtehingud ja tähtajaliste hoiuste kogumine) puhul valib iga liikmesriigi keskpank vastaspoolte kogumi oma asukoha liikmesriigis tegutsevate asutuste seast, mis vastavad vastaspoolte üldistele kõlblikkuskriteeriumidele. Esmane valikukriteerium on aktiivsus rahaturul. Lisaks võib arvesse võtta ka muid kriteeriume, näiteks maaklerite tegevuse tulemuslikkust ja pakkumisvõimet.

Kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete toimingute puhul kauplevad liikmesriikide keskpangad ainult vastaspooltega, kes kuuluvad nende vastavate tasandustoimingute vastaspoolte hulka. Kui toimimisega seotud põh-

([7]) Otsetehingute puhul ei kehtestata vastaspoolte hulga suhtes eelnevaid piiranguid.

([8]) Krediidiasutuste ühtlustatud järelevalve aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (EÜT L 126, 26.5.2000, lk 1) sellisena, nagu seda on muudetud.

justel ei saa liikmesriigi keskpank iga toimingu puhul kaubelda kõigi oma tasanduse vastaspooltega, toimub vastaspoolte valik kõnealuses liikmesriigis rotatsiooni korras, et tagada võrdne juurdepääs.

EKP nõukogu otsustab, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid tasandustoiminguid teostada EKP ise. Kui EKP peaks teostama kahepoolseid toiminguid, valib EKP võrdse juurdepääsu tagamiseks vastaspooled rotatsiooni korras nende euroalal tegutsevate vastaspoolte seast, kes on kõlbulikud kiirpakkumismenetluste ja kahepoolsete toimingute jaoks.

2.3. **Vastaspoolte kohustuste rikkumise korral rakendatavad sanktsioonid**

EKP rakendab sanktsioone asutuste suhtes, mis ei täida kohustuslike reservide kohaldamist käsitlevatest EKP määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi, vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone, ([9]) Euroopa Keskpanga 23. septembri 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 2157/1999 Euroopa Keskpanga volituste kohta sanktsioonide rakendamiseks (EKP/1999/4), ([10]) nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt, ([11]) nii nagu seda on muudetud, ja Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ([12]) Asjaomased sanktsioonid ja nende kohaldamise menetluskord on sätestatud eespool nimetatud määrustes. Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõuete tõsise rikkumise korral peatada vastaspoolte osalemise avaturutehingutes.

Eurosüsteem kohaldab vastaspoolte suhtes rahatrahve või peatab vastaspoolte osaluse avaturutehingutes vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatava lepingulise või regulatiivse korra sätete kohaselt, kui vastaspooled ei täida vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatava lepingulise või regulatiivse korra sätetest tulenevaid kohustusi nii, nagu allpool sätestatud.

See kehtib juhtudel, kui rikutakse pakkumiseeskirju (kui vastaspool ei saa üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara likviidsuse lisamise tehingu raames talle määratud likviidsuse summa arveldamiseks või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsuse absorbeerimise toimingu käigus eraldatud summa) ja kahepoolsete tehingute eeskirju (kui vastaspool ei saa anda piisavat hulka kõlblikke alusvarasid või kui ta ei saa eraldada kokkulepitud kahepoolseks tehinguks piisaval hulgal sularaha).

Samuti kehtib see juhtudel, kui vastaspool ei täida alusvara kasutamise eeskirju (kui vastaspool kasutab varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuteks või mida vastaspool ei saa kasutada näiteks emitent/garant ja vastaspoole märkimisväärse seose või isiku tõttu) ja kui ei täideta päevalõpumenetluste ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimuste suhtes kehtivaid eeskirju (kui vastaspool, kelle arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne, ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi).

Lisaks eeskirju mittetäitnud vastaspoolele võib peatamismeetmeid rakendada ka sama asutuse teistes liikmesriikides asuvate filiaalide suhtes. Kui see on erandliku meetmena vajalik täitmatajätmise tõsiduse tõttu (näiteks sagedane või pikaajaline rikkumine), võib teatavaks ajavahemikuks peatada vastaspoole osalemise kõigis edasistes rahapoliitika toimingutes.

Pakkumistoiminguid, kahepoolseid tehinguid, alusvara, päevalõpumenetlusi või laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi käsitlevate eeskirjade täitmatajätmisega seotud rikkumise korral liikmesriikide keskpankade poolt kehtestatavad rahatrahvid arvutatakse eelnevalt kindlaks määratud trahvimäära põhjal (nagu on sätestatud 6. lisas).

2.4. **Ajutine või alaline peatamine ettevaatuspõhimõtete tõttu**

Asjaomase liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatava lepingulise või regulatiivse korra sätete kohaselt võib eurosüsteem ettevaatuspõhimõtete tõttu peatada ajutiselt või alaliselt vastaspoolte juurdepääsu rahapoliitika instrumentidele.

([9]) EÜT L 318, 27.11.1998, lk 4.
([10]) EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21.
([11]) EÜT L 318, 27.11.1998, lk 1.
([12]) ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Lisaks sellele võib vastaspoolte juurdepääsu alaline või ajutine peatamine olla põhjendatud teatavatel juhtudel, kui vastaspool jätab täitmata lepingulised kohustused, mis on määratletud liikmesriikide keskpankade rakendatavas lepingulises või regulatiivses korras.

3. PEATÜKK

3. AVATURUTEHINGUD

Avaturutehingud mängivad eurosüsteemi rahapoliitikas olulist rolli seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse haldamisega turul ja rahapoliitika seisukohtade väljendamisega. Lähtuvalt eesmärkidest, regulaarsusest ja menetlustest võib eurosüsteemi avaturutehingud jagada nelja kategooriasse: põhilised refinatseerimistoimingud, pikaajalised refinantseerimistoimingud, tasandustoimingud ja struktuursed toimingud. Kasutatavatest instrumentidest on pöördtehingud peamised eurosüsteemi avaturuinstrumendid ning neid võib kasutada kõigis neljas toimingute kategoorias, samas kui võlasertifikaate võib kasutada struktuurseteks absorbeerimistoiminguteks. Lisaks võib eurosüsteemis tasandustoimingute teostamiseks kasutada veel kolme instrumenti: otsetehinguid, vääringute vahetustehinguid ja tähtajaliste hoiuste kogumist. Järgmistes punktides tutvustatakse üksikasjalikult eurosüsteemis kasutatavate eri liiki avaturuinstrumentide konkreetseid omadusi.

3.1. Pöördtehingud

3.1.1. *Üldkaalutlused*

a) Instrumendi liik

Pöördtehingud on toimingud, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid tagasiostulepingu alusel või teostab krediiditoiminguid, kasutades kõlblikke varasid tagatisena. Pöördtehinguid kasutatakse põhiliste refinantseerimistoimingute ja pikemaajaliste refinantseerimistoimingute jaoks. Lisaks sellele võib eurosüsteem pöördtehinguid kasutada struktuursete ja tasandustoimingute jaoks.

b) Õiguslik olemus

Liikmesriikide keskpangad võivad pöördtehinguid teostada kas tagasiostulepingutena (st vara omandiõigus läheb üle kreeditorile ning vastaspooled lepivad kokku vastupidises tehingus, mille puhul vara läheb tulevikus uuesti üle võlgnikule) või tagatud laenudena (st varade kohta esitatakse täitmisele pööratav nõudeõigus, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara omanikuks võlgnik). Täiendavad sätted tagasiostulepingutel põhinevate pöördtehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatava lepingulise korraga. Tagatud laenudel põhinevate pöördtehingute korra puhul võetakse arvesse erinevates kohtualluvuspiirkondades rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse loomiseks tagatise (nt pandi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

c) Intressitingimused

Tagasiostulepingu puhul vastab ostuhinna ja tagasiostuhinna vahe toimingu tähtajaks laenatud rahasummalt makstavale intressile, st tagasiostuhind sisaldab vastavat makstavat intressi. Tagatud laenuna teostatava pöördtehingu intressimäära kindlaksmääramiseks rakendatakse ettenähtud intressimäära krediidisumma suhtes toimingu tähtaja jooksul. Eurosüsteemi avaturu pöördtehingute suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360".

3.1.2. *Põhilised refinantseerimistoimingud*

Põhilised refinantseerimistoimingud on olulisimad eurosüsteemi teostatavad avaturutoimingud, millel on esmatähtis roll seoses intressimäärade suunamisega, likviidsuse haldamisega turul ja rahapoliitika seisukohtade väljendamisega. Lisaks sellele tagatakse nendega rahandussektorile suur osa refinantseerimise mahust.

Põhiliste refinantseerimistoimingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— tegemist on likviidsust lisavate toimingutega,

— neid teostatakse regulaarselt igal nädalal, ([13])

— tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal, ([14])

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult,

— neid teostatakse tavapakkumistega (vastavalt punkti 5.1 sätetele),

— kõik üldistele kõlblikkusnõuetele (sätestatud punktis 2.1) vastavad vastaspooled võivad esitada pakkumisi põhilisteks refinantseerimistoiminguteks ning

— põhiliste refinantseerimistoimingute alusvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.1.3. *Pikemaajalised refinantseerimistoimingud*

Eurosüsteem teostab ka regulaarseid refinantseerimistoiminguid, mille tähtaeg on tavaliselt kolm kuud ja mille eesmärk on pakkuda finantssektorile täiendavat pikemaajalist refinantseerimist. Nende toimingute osakaal refinantseerimise üldises mahus on piiratud. Selliste toimingute puhul ei kavatse eurosüsteem tavaliselt anda turule signaale ning seepärast on ta reeglina intressivõtja. Seepärast teostatakse pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid tavaliselt muutuva intressimääraga pakkumistena ja aeg-ajalt teatab EKP tulevaste pakkumiste käigus jaotatavate toimingute mahu. Erandjuhtudel võib eurosüsteem pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostada ka fikseeritud intressimääraga pakkumistena.

Pikemaajaliste refinantseerimistoimingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— tegemist on likviidsust lisavate toimingutega,

— neid teostatakse regulaarselt igal kuul, ([15])

— tavaliselt on nende tähtaeg kolm kuud, ([16])

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult,

— neid teostatakse tavapakkumistega (vastavalt punkti 5.1 sätetele),

— kõik üldistele kõlblikkusnõuetele (sätestatud punktis 2.1) vastavad vastaspooled võivad esitada pakkumisi pikemaajalisteks refinantseerimistoiminguteks ning

— pikemaajaliste refinantseerimistoimingute alusvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.1.4. *Tasanduspöördtehingud*

Eurosüsteem võib tasandustoiminguid teostada avaturu pöördtehingutena. Tasandustoimingute eesmärk juhtida likviidsust turul ja suunata intressimäärasid eelkõige selleks, et tasandada turul toimuvate ootamatute likviidsuse kõikumiste mõju intressimääradele. Ootamatud turusuundumused eeldavad kiiret meetmete võtmist ja seepärast on soovitav säilitada kõnealuste toimingute teostamise menetluste ja omaduste valikul märkimisväärne paindlikkus.

Tasanduspöördtehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— need toimingud võivad toimuda likviidsust lisavate või likviidsust absorbeerivate toimingutena,

— nende sagedus ei ole standarditud,

— nende tähtaeg ei ole standarditud,

— likviidsust lisavaid tasanduspöördtehinguid teostatakse tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi ei saa välistada ka kahepoolsete menetluste kasutamise võimalust (vt 5. peatükk),

([13]) Põhi- ja pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostatakse vastavalt eurosüsteemi eelnevalt avaldatud pakkumistoimingute kalendrile (vt ka punkt 5.1.2), mis on olemas EKP veebisaidil (www.ecb.int); vt ka eurosüsteemi veebisaite (5. lisa).

([14]) Põhi- ja pikemaajaliste refinantseerimistoimingute tähtaeg võib aeg-ajalt varieeruda olenevalt muu hulgas liikmesriikide pangapühadest.

([15]) Vt eespool toodud 13. joonealune märkus.

([16]) Vt eespool toodud 14. joonealune märkus.

— likviidsust absorbeerivaid tasanduspöördtehinguid teostatakse reeglina kahepoolsete menetlustega (vastavalt punktile 5.2),

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid toiminguid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib kahepoolseid tasanduspöördtehinguid teostada EKP),

— eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt valida hulga vastaspooli, kes võivad osaleda tasanduspöördtehingutes ning

— tasandusega pöörtoimingute alusvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.1.5. *Struktuursed pöördtoimingud*

Eurosüsteem võib struktuurseid toiminguid teostada avaturu pöördtehingutena, mille eesmärk on kohandada eurosüsteemi struktuurset seisundit võrreldes finantssektoriga.

Nende toimingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— tegemist on likviidsust lisavate toimingutega,

— nende sagedus võib olla regulaarne või mitte,

— nende tähtaeg ei ole eelnevalt standarditud,

— neid teostatakse tavapakkumistega (vastavalt punkti 5.1 sätetele),

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid detsentraliseeritult,

— kõik üldistele kõlblikkusnõuetele (sätestatud punktis 2.1) vastavad vastaspooled võivad esitada pakkumisi struktuurseteks pöördtoiminguteks ning

— struktuursete pöörtoimingute alusvaraks on kõlblikud nii esimese kui ka teise astme varad (sätestatud 6. peatükis).

3.2. **Otsetehingud**

a) Instrumendi liik

Avaturu otsetehingud on tehingud, mille puhul eurosüsteem ostab või müüb kõlblikke varasid otse turul. Selliseid toiminguid teostatakse ainult struktuursetel ja tasandusega seotud eesmärkidel.

b) Õiguslik olemus

Otsetehing eeldab omandiõiguse täielikku üleminekut müüjalt ostjale ilma, et sellega seonduks omandiõiguse tagasiminek. Tehingud teostatakse vastavalt tehinguks kasutatava võlainstrumendiga seotud turutavadele.

c) Hinnatingimused

Hindade arvutamisel tegutseb eurosüsteem kooskõlas tehingus kasutatavate võlainstrumentide puhul kõige üldisemalt heakskiidetud turutavadega.

d) Muud omadused

Eurosüsteemi otsetehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— need toimingud võivad toimuda likviidsust lisavate (otseost) või likviidsust absorbeerivate (otsemüük) toimingutena,

— nende sagedus ei ole standarditud,

— neid teostatakse kahepoolsete menetlustega (vastavalt punkti 5.2 sätetele),

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib tasandusega otsetoiminguid teostada EKP),

— otsetehingute vastaspoolte suhtes ei kehtestata eelnevaid piiranguid ning

— otsetehingute alusvarana kasutatakse tavaliselt ainult esimese astme vara (nagu sätestatud punktis 6.1).

3.3. **EKP võlasertifikaatide emiteerimine**

a) Instrumendi liik

EKP võib emiteerida võlasertifikaate eesmärgiga kohandada eurosüsteemi struktuurset seisundit võrreldes finantssektoriga, et tekitada turul likviidsuspuudujääk (või seda suurendada).

b) Õiguslik olemus

Sertifikaadid moodustavad EKP võlakohustuse sertifikaadi hoidja ees. Sertifikaate emiteeritakse ja hoitakse väärpaberite registreerimisvormi kohaselt euroala väärtpaberidepositooriumides. EKP ei kehtesta piiranguid sertifikaatide võõrandatavusele. Täpsemad sätted EKP võlasertifikaatide kohta esitatakse selliste sertifikaatide tingimustes.

c) Intressitingimused

Sertifikaate emiteeritakse diskontomääraga, st neid emiteeritakse alla nominaalmäära ja lunastatakse kehtivusaja lõppedes nominaalmäära alusel. Emiteerimissumma ja lunastamissumma vahe moodustab emiteerimissummalt sertifikaadi kehtivuse ajal kokkulepitud intressimääraga koguneva intressi. Kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". Emiteerimissumma arvutamist kirjeldatakse lahtris 1.

LAHTER 1

EKP võlasertifikaatide emiteerimine

Kus

N = on võlasertifikaadi nominaalsumma

r_1 = on intressimäär (protsentides)

D = on võlasertifikaadi kehtivusaeg (päevades)

P_T = on võlasertifikaadi emiteerimissumma

Emiteerimissumma on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

d) Muud omadused

EKP võlasertifikaatide emiteerimise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— sertifikaate emiteeritakse selleks, et absorbeerida turul likviidsust,

— sertifikaate võib emiteerida regulaarselt või mitte,

— sertifikaadid kehtivad kuni 12 kuud,

— sertifikaate emiteeritakse tavapakkumistega (vastavalt punkti 5.1 sätetele),

— sertifikaatide pakkumine ja nendega arveldamine toimub detsentraliseeritult keskpankades ning

— kõik üldistele kõlblikkusnõuetele (sätestatud punktis 2.1) vastavad vastaspooled võivad esitada pakkumisi EKP võlasertifikaatide märkimiseks.

3.4. **Vääringute vahetustehingud**

a) Instrumendi liik

Rahapoliitika eesmärgil teostatud vääringute vahetustehingud hõlmavad hetke- ja tähtpäevatehinguid, milles euro kaubeldakse välisvaluuta vastu. Neid kasutatakse tasanduseks peamiselt eesmärgiga hallata likviidsust turul ja suunata intressimäärasid.

b) Õiguslik olemus

Rahapoliitika eemärgil teostatud vääringute vahetustehingud viitavad toimingutele, mille puhul eurosüsteem ostab (või müüb) eurot hetketehinguga välisvaluuta vastu ja samal ajal müüb (või ostab) selle tagasi tähtpäevatehinguga kindlaksmääratud tagasiostupäeval. Täiendavad sätted vääringute vahetustehingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga (või EKP) rakendatava lepingulise korraga.

c) Valuuta ja vahetuskursi tingimused

Reeglina tegeleb eurosüsteem ainult laialdaselt kaubeldavate valuutadega ja tegutseb vastavalt standardsetele turutavadele. Iga vääringute vahetustehingu puhul lepivad eurosüsteem ja vastaspooled kokku tehingu vahetustehingu punktid. Vahetustehingu punktid väljendavad erinevust tähtpäevatehingu vahetuskursi ja hetketehingu vahetuskursi vahel. Euro vahetustehingu punktid võrreldes välisvaluutaga noteeritakse vastavalt üldistele turutavadele. Vääringute vahetustehingute vahetuskursid on sätestatud lahtris 2.

LAHTER 2

Vääringute vahetustehingud

S = on euro (EUR) ja välisvaluuta ABC vaheline vahetuskurss (vääringute vahetustehingu tehingukuupäeval)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = on euro ja välisvaluuta ABC vaheline tähtpäeva vahetuskurss vahetuslepingu tagasiostupäeval (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = on euro ja ABC vahelised tähtpäevatehingute punktid vahetuslepingu tagasiostupäeval (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.) = on valuuta hetkesumma; $N(.)_M$ on valuuta tähtpäevasumma:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ või } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ või } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

d) Muud omadused

Vääringute vahetustehingute omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— need toimingud võivad toimuda likviidsust lisavate või likviidsust absorbeerivate toimingutena,

— nende sagedus ei ole standarditud,

— nende tähtaeg ei ole standarditud,

— neid teostatakse kiirpakkumismenetluste või kahepoolsete menetlustena (vt 5. peatükk),

— liikmesriikide keskpangad teostavad neid tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib kahepoolseid vääringute vahetustehinguid teostada EKP) ning

— eurosüsteem võib punktis 2.2 ja 3. lisas sätestatud kriteeriumide kohaselt valida hulga vastaspooli, kes võivad osaleda vääringute vahetustehingutes.

3.5. **Tähtajaliste hoiuste kogumine**

a) Instrumendi liik

Eurosüsteem võib esitada vastaspooltele üleskutse paigutada intressiga tasustatavad tähtajalised hoiused vastaspoole asukohajärgse liikmesriigi keskpanka. Tähtajaliste hoiuste kogumist kavandatakse ainult peenreguleerimiseks, et absorbeerida likviidsust turul.

b) Õiguslik olemus

Vastaspooltelt vastuvõetud hoiused on tähtajalised ja fikseeritud intressimääraga. Liikmesriikide keskpangad ei anna hoiuste vastu tagatisi.

c) Intressitingimused

Hoiuste suhtes kohaldatav intressimäär on lihtintressimäär, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". Intressi makstakse hoiuse tähtaja möödumisel.

d) Muud omadused

Tähtajaliste hoiuste kogumise omadused võib kokku võtta järgmiselt:

— hoiuseid kogutakse likviidsuse absorbeerimiseks,

— hoiuste kogumise sagedus ei ole standarditud,

— hoiuste tähtajad ei ole standarditud,

— hoiuste kogumine toimub tavaliselt kiirpakkumismenetlustena, kuigi ei saa välistada ka kahepoolsete menetluste kasutamise võimalust (vt 5. peatükk),

— liikmesriikide keskpangad teostavad hoiuste kogumist tavaliselt detsentraliseeritult (EKP nõukogu otsustab, kas erandolukorras võib tähtajaliste hoiuste ([17]) kahepoolset kogumist teostada EKP) ning

— eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt valida tähtajaliste hoiuste kogumiseks piiratud hulga vastaspooli.

4. PEATÜKK

4. **PÜSIVAHENDID**

4.1. **Laenamise püsivõimalus**

a) Instrumendi liik

Vastaspooled võivad kasutada laenamise püsivõimalust, et saada kõlblike varade vastu liikmesriikide keskpankadelt üleöölikviidsust eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga (nagu on sätestatud 6. peatükis). Võimaluse eesmärk on rahuldada vastaspoolte ajutised likviidsusvajadused. Tavaoludes moodustab võimaluse intressimäär üleöö turuintressimäära ülempiiri. Võimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused.

b) Õiguslik olemus

Liikmesriikide keskpangad võivad pakkuda likviidsust laenamise püsivõimaluse alusel kas üleöö tagasiostulepingutena (st vara omandiõigus läheb üle kreeditorile ning vastaspooled lepivad kokku vastupidises tehingus, mille puhul vara läheb järgmisel pangapäeval uuesti üle võlgnikule) või tagatud üleöölaenudena (st varade kohta esitatakse täitmisele pööratav võlakiri, kuid võlakohustuse täitmise korral jääb vara oma-

([17]) Tähtajalisi hoiuseid hoitakse liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel; seda tehakse ka siis, kui EKP teostab selliseid toiminguid tsentraliseeritult.

nikuks võlgnik). Täiendavad sätted tagasiostulepingute kohta sätestatakse vastava liikmesriigi keskpanga rakendatava lepingulise korraga. Tagatud laenudena likviidsuse pakkumise korra puhul võetakse arvesse erinevates kohtualluvuspiirkondades rakendatavaid menetlusi ja formaalsusi, mida on vaja õiguse tekke tagatise (pandi) suhtes ja selle hilisemaks realiseerimiseks.

c) Kasutustingimused

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 sätestatud vastaspoolte üldistele kõlblikkuskriteeriumidele, võivad kasutada laenamise püsivõimalust. Laenamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse läbi asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga. Laenamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil töötavad asjaomase riigi RTGS-süsteem (reaalajaline brutoarveldussüsteem) ja asjaomane väärtpaberiarveldussüsteem.

Päeva lõpus loetakse vastaspoolte päevasisene deebetjääk nende liikmesriigi keskpanga arvelduskontodel automaatselt taotluseks kasutada laenamise püsivõimalust. Päeva lõpus püsivõimaluse kasutamise korda kirjeldatakse täpsemalt punktis 5.3.3.

Võimaldamaks vastaspoolele laenamise püsivõimaluse kasutamist võib saata taotluse vastaspoole tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemist ([18]), ([19]) Reeglina on TARGETi sulgemise aeg kell 6 pärastlõunal EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Laenamise püsivõimaluse kasutamise taotlemise tähtaeg lükatakse 30 minuti võrra edasi reservide hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb sedastada krediidi summa ning juhul, kui tehingu alusvara ei ole eelnevalt liikmesriigi keskpanka hoiule antud, tuleb määratleda tehingu jaoks esitatav alusvara.

Piisavate kõlblike alusvarade esitamise nõue välja arvatud, ei ole laenamise püsivõimaluse alusel eraldatavate vahendite summa piiratud.

d) Tähtaeg ja intressitingimused

Püsivõimaluse krediidi tähtaeg on üleöö. Otseselt TARGETis osalevate vastaspoolte puhul makstakse krediit tagasi järgmisel päeval, mil asjaomase liikmesriigi RTGS-süsteem ja asjaomased väärtpaberiarveldussüsteemid töötavad, süsteemide avamise ajal.

Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval. ([20]) Kõnealuse võimaluse kohast intressi makstakse koos krediidi tagasimaksmisega.

e) Võimaluse peatamine

Võimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldise rahapoliitika kaalutlustega. EKP võib igal ajal kohandada võimaluse tingimusi või võimaluse peatada.

4.2. **Hoiustamise püsivõimalus**

a) Instrumendi liik

Vastaspooled võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust, et teha liikmesriikide keskpankades üleööhoiuseid. Hoiustelt tasutakse eelnevalt täpsustatud määraga intressi. Tavaoludes moodustab võimaluse intressimäär üleöö turuintressimäära alampiiri. Hoiustamise püsivõimaluse tingimused on kogu euroalal ühesugused. ([21])

([18]) Mõnedes liikmesriikides ei pruugi liikmesriigi keskpank (või mõned selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla rahapoliitika toimingute teostamiseks avatud teatavatel eurosüsteemi pangapäevadel. Sellisel juhul teavitab asjaomase liikmesriigi keskpank vastaspooli eelnevalt korrast, mille kohaselt saab laenamise püsivõimalust kasutada pangapühade puhul.

([19]) Päevad, mil TARGET on suletud, tehakse teatavaks EKP veebisaidil (www.ecb.int); vt ka eurosüsteemi veebisaite (5. lisa).

([20]) Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "eurosüsteemi pangapäev" iga päeva, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamiseks.

([21]) Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevustest võib euroala riikides esineda toimingutega seotud erinevusi.

b) Õiguslik olemus

Vastaspooltelt vastuvõetud üleööhoiustelt tasutakse kindlaksmääratud suurusega intressi. Vastaspooltele ei anta hoiuste vastu tagatisi.

c) Kasutustingimused ([22])

Asutused, mis vastavad punktis 2.1 sätestatud vastaspoolte üldistele kõlblikkuskriteeriumidele, võivad kasutada hoiustamise püsivõimalust. Hoiustamise püsivõimaluse kasutamist võimaldatakse läbi asutuse tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpanga. Hoiustamise püsivõimalust saab kasutada ainult neil päevadel, mil asjaomase riigi RTGS-süsteem on avatud.

Selleks, et vastaspool saaks kasutada hoiustamise püsivõimalust, peab ta saatma taotluse oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangale. Selleks et liikmesriigi keskpank saaks taotluse samal päeval läbi vaadata, peab liikmesriigi keskpank saama taotluse kätte hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemist, mis on reeglina kell 6 pärastlõunal EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. ([23]), ([24]) Hoiustamise püsivõimaluse kasutamise taotlemise tähtaeg lükatakse 30 minuti võrra edasi reservide hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval. Taotluses tuleb sedastada võimaluse alusel hoiustatav summa.

Summa, mille vastaspool võib võimaluse alusel hoiustada, ei ole piiratud.

d) Tähtaeg ja intressitingimused

Hoiustamise püsivõimaluse tähtaeg on üle öö. Otseselt TARGETis osalevate vastaspoolte puhul on kõnealuse võimaluse alusel hoitavate hoiuste tähtaeg järgmisel päeval, mil asjaomase liikmesriigi RTGS-süsteem töötab, süsteemi avamise ajal. Eurosüsteem teatab eelnevalt intressimäära, mis arvutatakse vastavalt intressiarvestusmeetodile "tegelik päevade arv/360". EKP võib intressimäära igal ajal muuta ning muudetud intressimäär jõustub kõige varem järgmisel eurosüsteemi pangapäeval. Hoiustelt makstakse intresse hoiuse tähtaja möödumisel.

e) Võimaluse peatamine

Võimaluse kasutamiseks antakse luba ainult kooskõlas EKP eesmärkide ja üldise rahapoliitika kaalutlustega. EKP võib igal ajal kohandada võimaluse tingimusi või võimaluse peatada.

5. PEATÜKK

5. MENETLUSED

5.1. Pakkumismenetlused

5.1.1. *Üldkaalutlused*

Eurosüsteemi avaturutoimingud teostatakse tavaliselt pakkumismenetlustena. Eurosüsteemi pakkumismenetlused teostatakse kuues etapis, nagu näha lahtris 3.

Eurosüsteemis eristatakse kaht liiki pakkumismenetlusi: tavapakkumised ja kiirpakkumismenetlused. Tavapakkumiste ja kiirpakkumiste menetlused on identsed, erineb vaid ajakava ja vastaspoolte hulk.

([22]) Tulenevalt liikmesriikide keskpankade kontostruktuuride erinevustest võib EKP lubada liikmesriikide keskpankadel rakendada kasutustingimusi, mis erinevad mõnevõrra siin osutatutest. Liikmesriikide keskpangad esitavad teavet kõigi lahknevuste kohta võrreldes käesolevas dokumendis kirjeldatud kasutustingimustega.

([23]) Mõnedes liikmesriikides ei pruugi liikmesriigi keskpank (või mõned selle filiaalid) riiklike või piirkondlike pangapühade tõttu olla eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamiseks avatud teatavatel eurosüsteemi pangapäevadel. Sellisel juhul teavitab asjaomase liikmesriigi keskpank vastaspooli eelnevalt korrast, mille kohaselt saab hoiustamise püsivõimalust kasutada pangapühade puhul.

([24]) Päevad, mil TARGET on suletud, tehakse teatavaks EKP veebisaidil (www.ecb.int); vt ka eurosüsteemi veebisaite (5. lisa).

LAHTER 3

Pakkumismenetluste teostamise etapid

1. etapp **Pakkumise väljakuulutamine**

a. EKP teatab üldkasutatavate elektrooniliste kanalite kaudu

b. Liikmesriikide keskpangad teatavad siseriiklike elektrooniliste kanalite kaudu ja otse konkreetsetele vastaspooltele (vajaduse korral)

2. etapp **Vastaspooled valmistuvad ja esitavad pakkumised**

3. etapp **Eurosüsteem koondab pakkumised kokku**

4. etapp **Pakkumiste jaotamine ja pakkumistulemuste väljakuulutamine**

a) EKP jaotamisotsus

b) Jaotamise tulemuste väljakuulutamine

5. etapp **Individuaalsete jaotamistulemuste kinnitamine**

6. etapp **Tehingutega seotud arveldamine** (vt punkt 5.3)

a) Tavapakkumised

Tavapakkumiste puhul kulub pakkumise väljakuulutamisest kuni otsuse tulemuste kinnitamiseni kõige rohkem 24 tundi (kui esitamistähtajast otsuse tulemuste väljakuulutamiseni kulub ligikaudu kaks tundi). Joonis 1 annab ülevaate tavapakkumise teostamise etappide tavapärasest ajalisest raamistikust. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajalist raamistikku konkreetsete toimingute korral.

Põhilised refinantseerimistoimingud, pikemaajalised refinantseerimistoimingud ja struktuursed toimingud (välja arvatud otsetehingud) teostatakse alati tavapakkumistena. Tavapakkumistes võivad osaleda vastaspooled, kes vastavad punktis 2.1 sätestatud üldistele kõlblikkuskriteeriumidele.

JOONIS 1

Tavapakkumiste teostamise etappide tavapärane ajaline raamistik

(ajad on esitatud EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi)

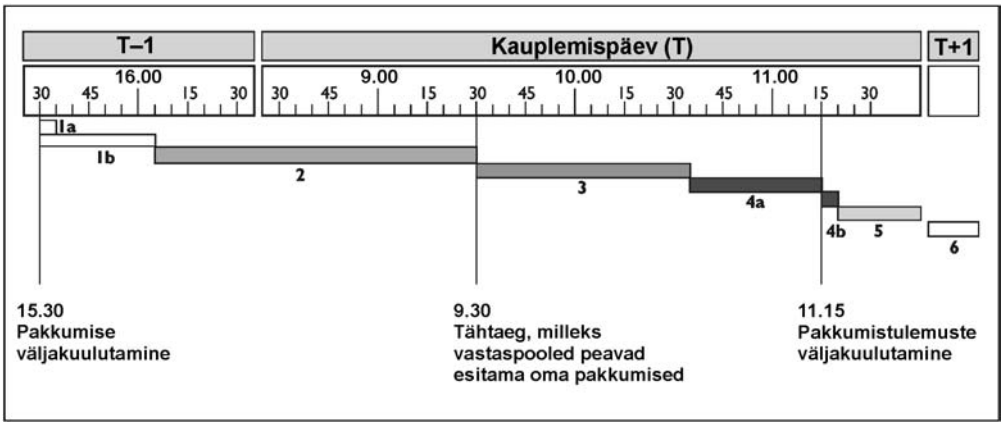

Märkus: arvnäitajad viitavad lahtris 3 määratletud pakkumise teostamise etappidele.

b) Kiirpakkumismenetlused

Kiirpakkumismenetlused teostatakse tavaliselt ühe tunni jooksul pärast pakkumise väljakuulutamist ning kinnitamine toimub vahetult pärast otsuse tulemuste väljakuulutamist. Kiirpakkumismenetluste teostamise etappide tavapärast ajalist raamistikku tutvustab joonis 2. Vajaduse korral võib EKP otsustada kohandada ajalist raamistikku konkreetsete toimingute korral. Kiirpakkumismenetlusi kasutatakse ainult tasandustoimingute teostamiseks. Eurosüsteem võib punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide ja korra kohaselt valida piiratud hulga vastaspooli, kes võivad osaleda kiirpakkumismenetlustes.

JOONIS 2

Kiirpakkumismenetluste teostamise etappide tavapärane ajaline raamistik

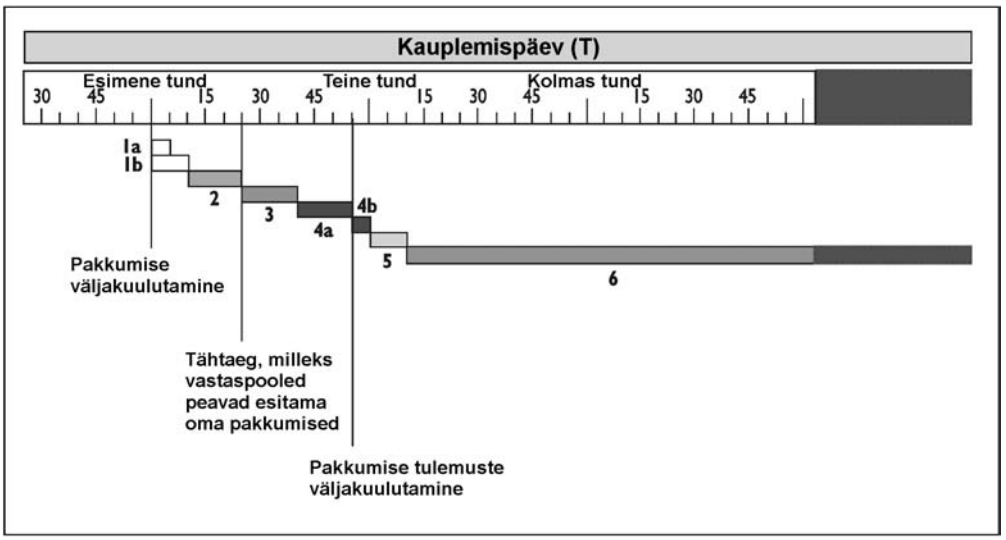

Märkus: arvnäitajad viitavad lahtris 3 määratletud pakkumise teostamise etappidele.

c) Fikseeritud intressimääraga ja muutuva intressimääraga pakkumised

Eurosüsteem võib valida kas fikseeritud intressimääraga (mahupõhiste) või muutuva intressimääraga (intressipõhiste) pakkumiste vahel. Fikseeritud intressimääraga pakkumise puhul määrab EKP eelnevalt kindlaks intressimäära ning osalevad vastaspooled teevad pakkumisi summa kohta, mille ulatuses nad soovivad tehingu sõlmida kindlaksmääratud intressimääraga. ([25]) Muutuva intressimääraga pakkumise korral teevad vastaspooled pakkumisi rahasumma ja intressimäära kohta, millega nad soovivad sõlmida tehinguid liikmesriigi keskpangaga. ([26])

5.1.2. *Pakkumistoimingute kalender*

a) Põhilised refinantseerimistoimingud ja pikemaajalised refinantseerimistoimingud

Põhilisi refinantseerimistoiminguid ja pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostatakse eurosüsteemi avaldatava soovitusliku kalendri kohaselt. ([27]) Kalender avaldatakse hiljemalt kolm kuud enne selle aasta algust, mille jaoks ta kehtib. Põhilised refinantseerimistoimingute ja pikemaajalised refinantseerimistoimingute tavapärased kauplemispäevad on sätestatud tabelis 2. EKP eesmärk on tagada, et kõigis liikmesriikides asuvad vastaspooled saaksid osaleda põhilistes refinantseerimistoimingutes ja pikemaajalistes refinantseerimistoimingutes. Seepärast kohandab EKP kõnealuste toimingute kalendri koostamise käigus tavapärast ajakava, et võtta arvesse tähtpäevi, mil konkreetsetes liikmesriikides on pangad suletud.

([25]) Fikseeritud intressimääraga vääringute vahetustehingute puhul fikseerib EKP toimingu vahetustehingu punktid ning vastaspooled teevad pakkumise fikseeritud valuutasumma kohta, mille nad soovivad sellistel tingimustel müüa (ja tagasi osta) või osta (ja tagasi müüa).

([26]) Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute puhul teevad vastaspooled pakkumise fikseeritud valuutasumma ja vahetustehingu punktide kohta, millega nad soovivad toimingu teostada.

([27]) Eurosüsteemi pakkumistoimingute kalender on kättesaadav EKP veebisaidil (www.ecb.int); vt ka eurosüsteemi veebisaite (5. lisa).

TABEL 2

Põhi- ja pikemaajaliste refinantseerimistoimingute tavapärased kauplemispäevad

Toimingu liik	Tavapärane kauplemispäev (T)
Põhilised refinantseerimistoimingud	Iga teisipäev
Pikemaajalised refinantseerimistoimingud	Iga kalendrikuu viimane kolmapäev ([1])

([1]) Jõulupühade tõttu tuuakse detsembris tähtaeg tavaliselt ühe nädala võrra ettepoole, s.o kuu eelviimasele kolmapäevale.

b) Struktuursed toimingud

Tavapakkumistena teostatavaid struktuurseid toiminguid ei viida ellu varem koostatud kalendri kohaselt. Tavaliselt teostatakse neid ja nendega seotud arveldusi siiski ainult päevadel, mis on RKP pangapäevad ([28]) kõigis liikmesriikides.

c) Tasandustoimingud

Tasandustoiminguid ei viida ellu varem koostatud kalendri kohaselt. EKP võib otsustada tasandustoimingute teostamise mis tahes eurosüsteemi pangapäeval. Sellistes toimingutes osalevad ainult selliste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev on RKP pangapäevad.

5.1.3. *Pakkumistoimingute väljakuulutamine*

Eurosüsteemi tavapakkumised kuulutatakse avalikult välja elektrooniliste kanalite kaudu. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumistoimingust otse vastaspooltele, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumise väljakuulutamise teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

— pakkumistoimingu viitenumber,

— pakkumistoimingu kuupäev,

— toimingu liik (likviidsuse lisamine või absorbeerimine ja kasutatava rahapoliitika instrumendi liik),

— toimingu tähtaeg,

— enampakkumise liik (fikseeritud intressimääraga või muutuva intressimääraga pakkumine),

— teostamismeetod (Hollandi või Ameerika enampakkumine, vastavalt määratlusele punktis 5.1.5.d),

— toimigu kavandatud maht (tavaliselt ainult pikemaajalist refinantseerimistoimingute puhul),

— pakkumise fikseeritud intressimäär/hind/vahetustehingu punkt (fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul),

— minimaalne/maksimaalne vastuvõetav intressimäär/hind/vahetustehingu punkt (vastavalt vajadusele),

— toimingu alguspäev ja tähtpäev (võimaluse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtpäev (võlasertifikaatide emiteerimise puhul),

— asjaomased valuutad ja valuuta, mille summa on fikseeritud (vääringute vahetustehingute puhul),

([28]) Käesolevas dokumendis tähistatakse terminiga "RKP pangapäev" iga päeva, mil konkreetse liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamiseks. Mõningates liikmesriikides võivad liikmesriigi keskpangad olla RKP pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab asjaomane liikmesriigi keskpank vastaspooli eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

— pakkumiste arvutamiseks kasutatav hetketehingu viitekurss (vääringute vahetustehingute puhul),

— pakkumise mahu ülempiir (kui see on olemas),

— väikseim individuaalne jaotatav maht (kui see on olemas),

— väikseim jaotatav määr (kui see on olemas),

— pakkumiste esitamise ajakava,

— sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide emiteerimise puhul) ning

— emissiooni ISIN-kood (võlasertifikaatide emiteerimise puhul).

Tasandustoimingute läbipaistvuse suurendamiseks kuulutab eurosüsteem kiirpakkumismenetlused tavaliselt avalikult varem välja. Erandolukorras võib EKP siiski otsustada jätta kiirpakkumismenetlustest eelnevalt avalikult teatamata. Kiirpakkumismenetluste väljakuulutamine toimub sama korra kohaselt kui tavapakkumiste puhul. Kiirpakkumiste puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse valitud vastaspooltega olenemata sellest, kas pakkumine on avalikult välja kuulutatud või ei.

5.1.4. *Vastaspoolte ettevalmistused pakkumisteks ja pakkumiste esitamine*

Vastaspoolte pakkumised peavad oma vormilt vastama liikmesriikide keskpankade poolt asjaomase toimingu jaoks sätestatud *pro forma* näidisele. Pakkumised tuleb esitada selle liikmesriigi keskpangale, kus on asutuse tegevuskoht (peakontor või filiaal). Asutuse pakkumised võib igas liikmesriigis esitada vaid üks üksus (kas peakontor või määratud filiaal).

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste korral sedastavad vastaspooled oma pakkumises rahasumma, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha. ([29])

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võivad vastaspooled esitada pakkumisi kuni kümnel erineval intressimäära-/hinna-/vahetustehingu punktide tasemel. Vastaspooled sedastavad igas pakkumises rahasumma, mille ulatuses nad soovivad liikmesriikide keskpankadega tehinguid teha, ja vastava intressimäära. ([30]), ([31]) Intressimäärade pakkumine tuleb väljendada 0,01 protsendipunkti kordajates. Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingu pakkumise puhul tuleb vahetustehingute punktid noteerida vastavalt tavalistele turustandardile ning pakkumised tuleb väljendada 0,01 vahetustehingu punkti kordajates.

Põhiliste refinantseerimistoimingute puhul on minimaalne pakkumissumma 1 000 000 eurot. Nimetatud summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 100 000 euro kordajates. Tasandustoimingute ja struktuursete toimingute puhul kasutatakse samu miinimumpakkumiste ja kordajate summasid. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäära-/hinna-/vahetustehingu punktide taseme suhtes.

Pikemaajaliste refinantseerimistoimingute jaoks määratleb iga liikmesriigi keskpank miinimumpakkumise summa vahemikus 10 000–1 000 000 eurot. Määratletud miinimumpakkumise summast suuremad pakkumised tuleb väljendada 10 000 euro kordajates. Miinimumpakkumiste summat rakendatakse iga üksiku intressimäärataseme suhtes.

EKP võib ebaproportsionaalselt suurte pakkumiste välistamiseks kehtestada pakkumiste mahu ülempiiri. Kõik sellised pakkumiste mahu ülempiirid sätestatakse pakkumise avaliku väljakuulutamise teates.

Eeldatakse, et vastaspooled suudavad alati katta neile eraldatud summad piisava hulga kõlbliku alusvaraga. ([32]) Vastava liikmesriigi keskpanga rakendatav lepinguline või regulatiivne kord võimaldab kehtestada sanktsioone, kui vastaspoolele ei ole võimalik kanda üle piisaval hulgal alusvara või sularaha, et katta talle pakkumistoiminguga eraldatud summa.

([29]) Fikseeritud intressimääraga vääringute vahetustehingute puhul tuleb sedastada fikseeritud valuuta summa, mille ulatuses vastaspool on valmis eurosüsteemiga tehinguid sõlmima.

([30]) Seoses EKP võlasertifikaatide emiteerimisega võib EKP otsustada, et pakkumisi tuleb väljendada pigem hinna kui intressimäära kujul. Sellistel juhtudel noteeritakse hinnad nominaalväärtuse protsendimäärana.

([31]) Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute puhul tuleb sedastada fikseeritud valuuta summa ja vastav vahetustehingu punktitase, mille ulatuses vastaspool on valmis eurosüsteemiga tehinguid sõlmima.

([32]) Või esitada piisavalt sularaha, kuitegemist on likviidsust absorbeerivate toimingutega.

Pakkumised on tühistatavad kuni pakkumiste esitamise tähtpäevani. Pakkumised, mis esitatakse pärast pakkumise väljakuulutamise teates sätestatud tähtpäeva, on kehtetud. Tähtpäevast kinnipidamise üle otsustavad liikmesriikide keskpangad. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale kõik vastaspoole pakkumised, kui pakkumiste kogusumma on suurem kui EKP kehtestatud pakkumiste mahu ülempiir. Liikmesriikide keskpangad jätavad kõrvale ka kõik pakkumised, mis on pakkumiste alampiirist väiksemad või mis on aktsepteeritud intressimäära/hinna/vahetustehingu punkti alampiirist väiksemad või ülempiirist suuremad. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad jätta kõrvale kõik pakkumised, mis ei ole täielikud või mille puhul ei ole järgitud *pro forma* näidist. Kui pakkumine jäetakse kõrvale, teatab vastava liikmesriigi keskpank oma otsuse vastaspoolele enne pakkumise eraldamise otsustamist.

5.1.5. *Pakkumiste jaotamise menetlused*

a) Fikseeritud intressimääraga pakkumistoimingud

Fikseeritud intressimääraga pakkumise jaotamise puhul liidetakse vastaspooltelt saadud pakkumised kokku. Kui pakkumiste kogusumma on suurem kui kogu jaotatava likviidsuse summa, rahuldatakse esitatud pakkumised proportsionaalselt vastavalt jaotatava summa suhtele pakkumise kogusummasse (lahter 4). Igale vastaspoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euroni. EKP võib fikseeritud intressimääraga pakkumiste puhul siiski otsustada eraldada igale pakkujale miinimumsumma/minimaalse osa.

LAHTER 4

Fikseeritud intressimääraga pakkumiste jaotamine

Kus

A = on kogu jaotatav summa

n = on vastaspoolte koguarv

a_i = on *i*-nda vastaspoole pakkumise summa

all% = on jaotuse protsendimäär

all_i = on *i*-ndale vastaspoolele eraldatud kogusumma

Jaotuse protsendimäär on:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

i-ndale vastaspoolele eraldatud summa on:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

b) Muutuva intressimääraga euros vääringustatud pakkumised

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga euros vääringustatud pakkumiste jaotamisel loetletakse pakkumised pakutud intressimäärade kahanevas järjekorras. Eelisjärjekorras rahuldatakse kõrgeima intressimäära tasemega pakkumised ning järgnevaid madalama intressimääraga pakkumisi aktsepteeritakse kuni kogu jaotatava likviidsuse ammendumiseni. Kui madalaima aktsepteeritud intressimäära taseme (st intressi piirmäära) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva summa suhtele intressi piirmääraga pakkumiste kogusummasse (vt lahter 5). Igale vastaspoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euroni.

LAHTER 5

Euros vääringustatud muutuva intressimääraga pakkumiste jaotamine

(näide viitab pakkumistele, mis on noteeritud intressimääradena)

Kus

A = on kogu jaotatav summa

r_s = on vastaspoolte pakutud intressimäär s

n = on vastaspoolte koguarv

$a(r_s)_i$ = on *i*-nda vastaspoole pakutud summa intressimääraga s (r_s)

$a(r_s)$ = on pakkumiste kogusumma intressimääraga s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^{n} a(r_s)_i$$

r_m = on intressi piirmäär

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviidsust lisava pakkumise puhul

$r_m \geq r_s \geq r_1$ likviidsust absorbeeriva pakkumise puhul

r_{m-1} = on intressi piirmäärale eelnev intressimäär (viimane intressimäär, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult):

$r_{m-1} > r_m$ likviidsust lisava pakkumise puhul,

$r_m > r_{m-1}$ likviidsust absorbeeriva pakkumise puhul

$all\%(r_m)$ = on intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal

$all(r_s)_i$ = on *i*-ndale vastaspoolele jaotatud summa intressimääraga s

all_i = on *i*-ndale vastaspoolele eraldatud kogusumma

Intressi piirmääraga jaotatava summa osakaal on:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

i-ndale vastaspoolele jaotatud summa intressi piirmääraga on:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

i-ndale vastaspoolele eraldatud kogusumma on:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga pakkumiste (mida võib kasutada võlasertifikaatide emiteerimiseks ja tähtajaliste hoiuste kogumiseks) jaotamise puhul loetletakse pakkumised pakutud intressimäärade kasvavas järjekorras (või pakutud hindade kahanevas järjekorras). Eelisjärjekorras rahuldatakse madalaima intressimäära tasemega (kõrgeima hinnaga) pakkumised ning seejärel aktsepteeritakse järgnevaid kõrgema intressimääraga pakkumisi (madalama hinnaga pakkumisi) kuni kogu absorbeeritava likviidsuse ammendumiseni. Kui kõrgeima aktsepteeritud intressimäära (madalaima hinna) taseme (st intressi/hinna piirmäära) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui jaotamisele kuuluv summa, jaotatakse see summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt jaotamisele kuuluva summa suhtele intressi/hinna

piirmääraga pakutud kogusummaga (vt lahter 5). Võlasertifikaatide emiteerimiseks ümardatakse igale vastaspoolele eraldatav summa võlasertifikaatide nominaalväärtuse lähima kordajani. Muude likviidsust absorbeerivate toimingute puhul ümardatakse igale vastaspoolele eraldatav summa lähima euroni.

EKP võib muutuva intressimääraga pakkumiste puhul siiski otsustada eraldada igale edukale pakkujale miinimumsumma.

c) Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute pakkumised

Likviidsust lisavate muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute pakkumiste jaotamisel loetletakse pakkumised vahetustehingu punktide noteeringute kasvavas järjekorras. ([33]) Eelisjärjekorras rahuldatakse madalaima vahetustehingu punktide noteeringuga pakkumised ning järgnevaid kõrgemaid vahetustehingu punktide noteeringuid aktsepteeritakse kuni jaotamisele kuuluva fikseeritud valuuta kogusumma ammendumiseni. Kui kõrgeima aktsepteeritud vahetustehingu punktide noteeringu (st vahetustehingu piirpunktide noteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesolev jaotatav summa, jaotatakse allesolev summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesoleva jaotatava summa suhtele võrreldes vahetustehingu piirpunktide noteeringuga pakutud kogusummaga (vt lahter 6). Igale vastaspoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euroni.

LAHTER 6

Muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute pakkumiste jaotamine

Kus

A = on kogu jaotatav summa

Δ_s = on vastaspoolte pakkumine vahetustehingu punktide noteeringuga s

n = on vastaspoolte koguarv

$a(\Delta_s)_i$ = on *i*-nda vastaspoole pakutud summa vahetustehingu punktide noteeringuga s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = on pakkumiste kogusumma vahetustehingu punktide noteeringuga s (Δs)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^{n} a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = on vahetustehingu piirpunktide noteering

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviidsust lisava vääringute vahetustehingu puhul,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviidsust absorbeeriva vääringute vahetustehingu puhul

Δ_{m-1} = on vahetustehingu piirpunktide noteeringule eelnev vahetustehingu punktide noteering (viimane vahetustehingu punktide noteering, mille korral pakkumised rahuldatakse täielikult):

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviidsust lisava vääringute vahetustehingu puhul,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviidsust absorbeeriva vääringute vahetustehingu puhul

$all\%(\Delta_m)$ = on vahetustehingu piirpunktide noteeringu kohase jaotuse osakaal

$all(\Delta_s)_i$ = on *i*-ndale vastaspoolele jaotatud summa vahetustehingu punktide noteeringuga s

all_i = on *i*-ndale vastaspoolele eraldatud kogusumma

([33]) Vahetustehingu punktide noteeringud loetletakse kasvavas järjestuses, võttes arvesse noteeringu märki, mis oleneb sellest, kas välisvaluuta ja euro vaheliste intressimäärade erinevus on negatiivne või positiivne. Kui vahetuslepingu kehtivuse ajal on välisvaluuta intressimäär kõrgem kui euro vastav intressimäär, on vahetustehingu punkti noteering positiivne (st euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest kõrgemalt). Kui aga välisvaluuta intressimäär on madalam kui euro vastav intressimäär, on vahetustehingu punkti noteering negatiivne (st euro on noteeritud välisvaluuta suhtes nimiväärtusest madalamalt).

Vahetustehingu piirpunktide noteeringu kohase jaotuse osakaal on:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

i-ndale vastaspoolele vahetustehingu piirpunktide noteeringu kohaselt jaotatud summa on:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

i-ndale vastaspoolele eraldatud kogusumma on:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

Likviidsust absorbeerivate muutuva intressimääraga vääringute vahetustehingute pakkumiste jaotamisel loetletakse pakkumised pakutud vahetustehingu punktide noteeringute kahanevas järjekorras. Kõigepealt rahuldatakse kõrgeima vahetustehingu punktide noteeringuga pakkumised ning järgnevaid madalamaid vahetustehingu punktide noteeringuid aktsepteeritakse kuni absorbeeritava fikseeritud valuuta kogusumma ammendumiseni. Kui madalaima aktsepteeritud vahetustehingu punktide noteeringu (st vahetustehingu piirpunktide noteeringu) korral on pakkumiste kogusumma suurem kui allesolev jaotatav summa, jaotatakse allesolev summa pakkumiste vahel proportsionaalselt vastavalt allesoleva jaotatava summa suhtele võrreldes vahetustehingu piirpunktide noteeringuga pakutud kogusummaga (vt lahter 6). Igale vastaspoolele eraldatav summa ümardatakse lähima euroni.

d) Enampakkumise liik

Muutuva intressimääraga pakkumiste puhul võib eurosüsteem rakendada kas ühtse või mitme intressimääraga enampakkumise menetlusi. Ühtse intressimääraga enampakkumise (Hollandi enampakkumise) puhul on kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav intressimäär/hind/vahetustehingu punkt samaväärne intressi/hinna/vahetustehingu punkti piirmääraga (st sellega, mille puhul ammendub kogu jaotatav summa). Mitme intressimääraga enampakkumise (Ameerika enampakkumise) puhul on intressimäär/hind/vahetustehingu punkt samaväärne igaks konkreetseks pakkumiseks esitatud intressimäära/hinna/vahetustehingu punktiga.

5.1.6. *Pakkumise tulemuste väljakuulutamine*

Standard- ja kiirpakkumismenetluste tulemused avalikuks väljakuulutamiseks kasutatakse elektroonilisi kanaleid. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad teatada pakkumistoimingust otse vastaspooltele, ilma elektroonilisi kanaleid kasutamata. Avalik pakkumise tulemuste teade sisaldab tavaliselt järgmisi andmeid:

— pakkumistoimingu viitenumber,

— pakkumistoimingu kuupäev,

— toimingu liik,

— toimingu tähtaeg,

— eurosüsteemi vastaspoolte pakkumiste kogusumma,

— pakkujate arv,

— asjaomased valuutad (vääringute vahetustehingute puhul),

— kogu jaotatud summa,

— jaotuse protsendimäär (fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste puhul),

— hetkekurss (vääringute vahetustehingute puhul),

— aktsepteeritud intressi/hinna/vahetustehingu punkti piirmäär ja intressi/hinna/vahetustehingu punkti piirmääraga jaotatud summa osakaal (muutuva intressimääraga pakkumiste puhul),

— pakkumisintressi alammäär, pakkumisintressi ülemmäär ja kaalutud keskmine jaotuse määr (mitme intressimääraga enampakkumise puhul),

— toimingu alguspäev ja tähtpäev (võimaluse korral) või instrumendi väärtuspäev ja tähtpäev (võlasertifikaatide emiteerimise puhul),

— väikseim individuaalne jaotatav maht (kui see on olemas),

— väikseim jaotatav määr (kui see on olemas),

— sertifikaatide nimiväärtus (võlasertifikaatide emiteerimise puhul) ning

— emissiooni ISIN-kood (võlasertifikaatide emiteerimise puhul).

Liikmesriikide keskpangad kinnitavad otse edukale vastaspoolele konkreetse eralduse tulemused.

5.2. **Kahepoolsete toimingute menetlus**

a) Üldkaalutlused

Liikmesriikide keskpangad võivad teostada toiminguid kahepoolsete menetluste põhjal. ([34]) Selliseid menetlusi võib kasutada tasandavateks avaturutehinguteks ja struktuurseteks suunatud toiminguteks. Laias laastus võib neid määratleda kui menetlusi, mille puhul eurosüsteem teostab tehingu ühe või mitme vastaspoolega ilma pakkumiseta. Seoses sellega on võimalik eristada kaht liiki kahepoolseid menetlusi: toimingud, mille puhul eurosüsteem võtab ühendust otse vastaspooltega, ja toimingud, mis teostatakse väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu.

b) Otsekontakt vastaspooltega

Selle menetluse puhul võtavad liikmesriikide keskpangad ühendust otse ühe või mitme sama riigi vastaspooltega, kes valitakse välja punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt. Liikmesriikide keskpangad otsustavad EKP antud täpsete juhtnööride kohaselt, kas sõlmida vastaspooltega lepingud. Tehingutega seotud arveldamine toimub läbi liikmesriikide keskpankade.

Kui EKP nõukogu peaks otsustama, et erandolukorras võib kahepoolseid toiminguid teostada ka EKP ise (või üks või mitu EKP tegevusüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka), kohandatakse selliste toimingute menetlusi vastavalt. Sellisel juhul võtab EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) ühendust otse ühe või mitme euroalal tegutseva vastaspoolega, kes valitakse välja punktis 2.2 sätestatud kriteeriumide kohaselt. EKP (või EKP tegevusüksusena tegutsevad liikmesriikide keskpangad) otsustaksid, kas sõlmida vastaspooltega lepingud või ei. Tehingutega seotud arveldamine toimuks siiski detsentraliseeritult läbi liikmesriikide keskpankade.

Kahepoolseid toiminguid, mis põhinevad otsekontaktil vastaspooltega, võib kasutada pöördtehingute, otsetehingute, vääringute vahetustehingute ja tähtajaliste hoiuste kogumise jaoks.

c) Toimingud, mis teostatakse väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu

Liikmesriikide keskpangad võivad suunatuid tehinguid teostada väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu. Selliste toimingute puhul ei ole vastaspoolte hulk eelnevalt piiratud ning menetlusi kohandatakse tehingu objektiks oleva võlainstrumendiga seotud turutavadega. EKP nõukogu otsustab, kas erandolukor-

([34]) EKP nõukogu otsustab, kas erandlike asjaolude korral võib kahepoolseid tasandustoiminguid teostada ka EKP ise.

ras võib EKP ise (või üks või mitu EKP tegevusüksusena tegutsevat liikmesriikide keskpanka) teostada tasanduse otsetoiminguid väärtpaberibörside ja turuesindajate kaudu.

d) Kahepoolsete toimingute väljakuulutamine

Kahepoolseid toiminguid ei kuulutata tavaliselt eelnevalt avalikult välja. Lisaks sellele võib EKP otsustada jätta kahepoolse toimingu tulemused avalikult välja kuulutamata.

e) Tegutsemispäevad

EKP võib otsustada kahepoolsete tasandustoimingute teostamise mis tahes eurosüsteemi pangapäeval. Sellistes toimingutes osalevad ainult selliste liikmesriikide keskpangad, kus kauplemispäev, arvelduspäev ja tagasimaksepäev on RKP pangapäevad.

Struktuurse otstarbega kahepoolseid otsetoiminguid ja nendega seotud arveldusi teostatakse tavaliselt päevadel, mis on RKP pangapäevad kõigis liikmesriikides.

5.3. **Arveldusmenetlused**

5.3.1. *Üldkaalutlused*

Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamisega või avaturutehingutes osalemisega seotud rahaliste tehingute arveldamine toimub liikmesriigi keskpangas asuvatel vastaspoolte kontodel (või TARGETis osalevate arvelduspankade kontodel). Rahaliste tehingutega seotud arveldamine toimub alles pärast seda (või samal ajal), kui toimingu alusvara on lõplikult üle kantud. See tähendab, et alusvara tuleb kas eelnevalt hoiustada liikmesriigi keskpangas olevale depooarvele või sellega tuleb arveldada kõnealuses liikmesriigi keskpangas päevasiseselt ülekandega makse vastu. Alusvara ülekanne teostatakse vastaspoolte väärtpaberite arvelduskontode kaudu väärtpaberiarveldussüsteemis, mis vastab EKP miinimumnõuetele. ([35]) Kui vastaspoolel ei ole depooarvet liikmesriigi keskpangas või väärtpaberite arvelduskontot EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis, võib ta alusvaratehingute arveldamiseks kasutada korrespondentkrediidiasutuse väärtpaberite arvelduskontot või depooarvet.

Täpsemad sätted arvelduskorra kohta määratletakse lepingulises korras, mida liikmesriikide keskpankade (või EKP) rakendavad konkreetse rahapoliitika instrumendi suhtes. Siseriiklike õiguslike ja tegutsemistavade tõttu võib arvelduste kord eri liikmesriikide keskpankades pisut erineda.

5.3.2. *Avaturutehingute arveldamine*

Standardpakkumistel põhinevad avaturutehingud (st põhilised refinantseerimistoimingud, pikemaajalised refinantseerimistoimingud ja struktuursed toimingud) arveldatakse tavaliselt esimesel päeval pärast kauplemispäeva, mil kõik asjaomased siseriiklikud RTGS-süsteemid ja kõik asjaomased väärtpaberiarveldussüsteemid on avatud. Põhimõtteliselt on eurosüsteemi eesmärk teostada oma avaturutehingutega seotud tehingute arveldused samal ajal kõigis liikmesriikides kõigi vastaspooltega, kes on esitanud piisava alusvara. Tulenevalt toimingutega seotud piirangutest ja väärtpaberiarveldussüsteemi tehnilistest omadustest võib avaturu tehingu arvelduse ajastus euroalal olla päeva lõikes erinev. Põhi- ja pikemaajaliste refinantseerimistoimingute arveldamise aeg langeb tavaliselt kokku vastava tähtajaga eelmise toimingu tagasimakseajaga.

Eurosüsteemi eesmärk on teostada kiirpakkumismenetlustel ja kahepoolsetel menetlustel põhinevate avaturutehingute arveldused kauplemispäeval. Toimimisega seotud põhjustel võib eurosüsteem nende toimingute, eelkõige otsetehingute (tasanduse jaoks ja struktuursel otstarbel) ja vääringute vahetustehingute jaoks aeg-ajalt kasutada muid arvelduspäevi (vt tabel 3).

([35]) Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise standardite kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebisaidil (www.ecb.int).

TABEL 3

Eurosüsteemi avaturutehingute tavapärased arvelduspäevad ([1])

Rahapoliitika instrument	Standardpakkumistele põhinevate toimingute arvelduspäev	Kiirpakkumismenetlustele või kahepoolsetele menetlustele põhinevate toimingute arvelduspäev
Pöördtehingud	T + 1 ([2])	T
Otsetehingud	—	Alusvara puhul kehtiva turutava kohaselt
Võlasertifikaatide emiteerimine	T + 1	—
Vääringute vahetustehingud	—	T, T + 1 või T + 2
Tähtajaliste hoiuste kogumine	—	T

([1]) T tähistab kauplemispäeva. Arvelduspäev viitab eurosüsteemi pangapäevale.
([2]) Kui põhi- või pikemaajalise refinantseerimistoimingu tavapärane arvelduspäev langeb kokku pangapühaga, võib EKP otsustada kasutada teistsugust arvelduspäeva, muu hulgas võimalust arveldamiseks samal päeval. Põhi- ja pikemaajaliste refinantseerimistoimingute arvelduspäevad määratakse eelnevalt kindlaks eurosüsteemi pakkumistoimingute kalendris (vt punkt 5.1.2).

5.3.3. *Päevalõpumenetlused*

Päevalõpumenetlused määratakse kindlaks dokumentides, mis käsitlevad liikmesriigi RTGS-süsteeme ja TARGETeid. Reeglina on TARGETi sulgemise aeg kell 6 pärastlõunal EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Pärast sulgemisaega ei võta liikmesriigi RTGS-süsteemid töötlemiseks vastu uusi maksekorraldusi, kuid ülejäänud enne sulgemisaega vastuvõetud maksekorralduste töötlemine siiski jätkub. Vastaspooled peavad esitama taotlused laenamise püsivõimaluse või hoiustamise püsivõimaluse kasutamiseks asjaomase liikmesriigi keskpangale hiljemalt 30 minutit pärast TARGETi tegelikku sulgemise aega. ([36])

Kui päevalõpu kontrollmenetluste finaliseerimise järel on kõlbliku vastaspoole (siseriikliku RTGS-süsteemi) arvelduskonto saldo negatiivne, loetakse see automaatselt laenamise püsivõimaluse kasutamise taotluseks (vt punkti 4.1).

6. PEATÜKK

6. KÕLBLIKUD VARAD

6.1. Üldkaalutlused

EKPSi põhikirja artikliga 18.1 lubatakse EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel tegutseda rahaturgudel, müües ja ostes alusvara otse või tagasiostulepingutega ning nõutakse, et kõigi eurosüsteemi krediiditoimingute aluseks peavad olema piisavad tagatised. Sellest tulenevalt toetuvad kõik eurosüsteemi likviidsust lisavad toimingud alusvarale, mille vastaspooled on esitanud kas vara omandi üleandmise teel (otsetehingute või tagasiostulepingute puhul) või asjaomase vara kohta esitatava pandiga (tagatud laenude puhul). ([37])

([36]) Eurosüsteemi püsivõimaluste kasutamise taotlemise tähtaeg lükatakse 30 minuti võrra edasi kohustuslike reservide hoidmisperioodi eurosüsteemi viimasel pangapäeval.
([37]) Likviidsust absorbeerivad avaturu otse- ja pöördtehingud toetuvad samuti alusvarale. Likviidsust absorbeerivate avaturu pöördtehingute puhul kasutatava alusvara kõlblikkuskriteeriumid on samasugused nagu likviidsust lisavate avaturu pöördtehingute puhul kasutatavad kriteeriumid. Likviidsust absorbeerivate toimingute puhul turuväärtuse allahindlusi siiski ei kasutata.

Selleks, et kaitsta eurosüsteemi tema rahapoliitika toimingutega seotud kahjude kandmise eest, tagada vastaspoolte võrdne kohtlemine ja suurendada töö tulemuslikkust, peavad alusvarad vastama teatavatele kriteeriumidele, et nad oleksid kõlblikud eurosüsteemi rahapoliitika toimingute jaoks.

Leitakse, et kõlblikkuskriteeriumide ühtlustamine kogu euroalal aitaks kaasa võrdse kohtlemise ja töö tõhususe tagamisele. Samal ajal tuleb pöörata piisavalt tähelepanu ka olemasolevatele erinevustele liikmesriikide finantsstruktuurides. Seepärast eristatakse eelkõige eurosüsteemisisestel eesmärkidel kaht eurosüsteemi rahapoliitika toiminguteks kõlblike varade kategooriat: Neid kaht kategooriat nimetatakse vastavalt esimeseks ja teiseks astmeks:

— esimene aste koosneb turukõlblikest võlainstrumentidest, mis vastavad EKP määratletud ühtsetele ja kogu euroala hõlmavatele kõlblikkuskriteeriumidele ning

— teine aste koosneb täiendavatest turukõlblikest ja turukõlbmatutest varadest, mis on eriti olulised liikmesriikide finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks ja mille kõlblikkuskriteeriumid kehtestatakse liikmesriikide keskpankades vastavalt EKP kehtestatud minimaalsetele kõlblikkuskriteeriumidele. EKP peab vastavate liikmesriikide keskpankade rakendatavad konkreetsed teise astme kõlblikkuskriteeriumid heaks kiitma.

Kahe nimetatud astme vahel ei tehta vahet seoses varade kvaliteedi ega nende kõlblikkusega eurosüsteemi rahapoliitika eri liiki toimingute jaoks (tavaliselt ei kasuta eurosüsteem teise astme varasid siiski otsetehinguteks). Eurosüsteemi rahapoliitika toiminguteks kõlblikke varasid võib kasutada päevasiseste laenude alusvarana.

Esimese ja teise astme varade puhul võib kasutada punktis 6.4 sätestatud riskide ohjamise abinõusid.

Eurosüsteemi vastaspooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt, st nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast kasutades teises liikmesriigis asuvaid varasid (vt punkt 6.6).

6.2. **Esimese astme varad**

EKP koostab loetelu esimese astme varadest ja haldab seda. Kõnealune loetelu on avalikkusele kättesaadav. ([38])

EKP emiteeritud võlasertifikaadid on loetletud esimese astme varadena. Esimese astme varade loetellu kuuluvad ka võlasertifikaadid, mille liikmesriikide keskpangad on emiteerinud enne, kui vastavas liikmesriigis võeti kasutusele euro.

Muude esimese astme varade suhtes rakendatakse järgmisi kõlblikkuskriteeriume (vt ka tabel 4):

— tegemist peab olema võlainstrumentidega, mida iseloomustavad järgmised omadused: a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma; ja b) kupong, millega ei saa kaasneda negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong; ii) fikseeritud intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud emitendi enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud ka inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni, ([39])

([38]) Nimetatud loetelu avaldatakse EKP veebisaidil (www.ecb.int) ning seda ajakohastatakse iga päev.

([39]) Esimesest astmest jäetakse välja võlainstrumendid, mis annavad põhiosale ja/või intressimäärale sellise õiguse, mis on allutatud sama emitendi muude võlainstrumentide valdajate õigustele (või struktureeritud emissiooni puhul allutatud sama emissiooni teistele osadele).

— nad peavad vastama kõrgetele krediidistandarditele. võlainstrumentide krediidistandardi hindamisel võtab EKP muu hulgas arvesse turuagentuuride kättesaadavaid reitinguid, tagatisi, mille esitavad rahaliselt usaldusväärsed garandid, ([40]) ja teatavaid institutsionaalseid kriteeriume, mis tagaksid instrumendivaldajate kaitstuse eriti kõrge taseme. ([41]) Tagatis loetakse nõuetekohaseks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu tagatise emitendi kohustustele seoses laenu põhisumma, intresside ja muude võlainstrumentide valdajatele maksmisele kuuluvatele summade tasumisega, kuni need on täielikult täidetud. Tagatis tuleb maksta esimesel nõudmisel (sõltumata alusvara võlakohustusest). Tagatised, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused, tuleks maksta esimesel nõudmisel või viivitamata ja täpselt pärast maksekohustuse mittetäitmist. Tagatisest tulenevad garandi kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed kõikide muude garandi tagatiseta kohustustega ning need tuleb tasuda samaaegselt. Tagatis peab kuuluma EL liikmesriigi seaduste rakendusalasse ning see on õiguslikult kehtiv, siduv ja garandi suhtes täitmisele pööratav. ([42]) Tagatise ([43]) õiguslikku kehtivust, siduvust ja täitmisele pööratavust käsitlev seaduslik kinnitus tuleb esitada eurosüsteemile ([44]) vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil, enne kui tagatisega hõlmatud vara võib käsitleda kõlblikuna. Seaduslikku kinnitust ei ole vaja tagatiste puhul, mis on antud individuaalse reitinguga võlainstrumendile ega tagatise puhul, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused,

— nad peavad olema väärtpaberite registreerimissüsteemis ülekantavad,

— nad peavad olema hoiustatud/registreeritud (emiteeritud) EMP keskpangas või väärtpaberite keskdepositooriumis, mis vastab EKP kehtestatud miinimumnõuetele. Neid tuleb hoida (arveldada) euroalal eurosüsteemis oleva konto kaudu või EKP kehtestatud standarditele vastava väärtpaberiarveldussüsteemi kaudu (selliselt, et realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus). Kui väärtpaberite keskdepositoorium, kus vara on emiteeritud, ja väärtpaberiarveldussüsteem, kus seda hoitakse, ei ole identsed, peab nende kahe asutuse vahel olema EKP poolt heaks kiidetud ühendus, ([45])

— need peavad olema vääringustatud eurodes, ([46])

— nende emiteerijad (või siis tagajad) peavad olema EMPs tegutsevad üksused, ([47])

— nad peavad olema kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, nagu see on määratletud nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivis 93/22/EMÜ väärtpaberiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta, ([48]) või kantud börsinimekirja, noteeritud või kaubeldavad teatavatel EKP määratletud reguleerimata turgudel. ([49]) Lisaks sellele võib EKP konkreetsete võlainstrumentide kõlblikkuse kindlaksmääramisel võtta arvesse turu likviidsust.

Hoolimata kuulumisest esimese astme loetellu, ei esita vastaspool alusvarana võlainstrumente, mille on emiteerinud või mille garant on vastaspool ise või mõni muu üksus, millega vastaspoolel on

([40]) Garandid peavad tegutsema EMPs.

([41]) Võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3, muudetud nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiviga 88/220/EMÜ, EÜT L 100, 19.4.1988, lk 31; 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/107/EÜ, EÜT L 41, 13.2.2002, lk 20, ja 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/108/EÜ, EÜT L 41, 13.2.2002, lk 35) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, aktsepteeritakse esimesse astmesse ainult siis, kui igale emissioonile määratakse reiting (seda teeb reitinguagentuur), mis näitab eurosüsteemi silmas pidades, et võlainstrument vastab kõrgetele krediidistandarditele. Emiteerimisprogrammi alusel emiteeritud võlainstrumentide kõlblikkust hinnatakse programmi reitingu alusel.

([42]) Täitmisele pööratavuse nõuet kohaldatakse kõikide maksejõuetuse- või pankrotialaste õigusaktide, aktsiate üldpõhimõtete ning muude sarnaste õigusaktide ja põhimõtete puhul, mida kohaldatakse garandi suhtes ja mis üldiselt mõjutavad võlausaldajate õigusi garandi suhtes.

([43]) Kui garant tegutseb mõnes muus riigis kui see, mille õigusega reguleeritakse tagatist, kinnitatakse seadusliku kinnitusega ka seda, et tagatis on kehtiv ja täitmisele pööratav garandi asukohajärgse õiguse alusel.

([44]) Seaduslik kinnitus tuleb esitada RKP-le läbivaatamiseks, kes teatab teatavast tagatisega hõlmatud varast, mis tuleb kanda kõlblike varade loetellu. Tavaliselt teatab teatavast varast selle liikmesriigikeskpank, kus vara börsinimekirja kantakse, noteeritakse või kus sellega kaubeldakse. Mitmekordse börsinimekirja kandmise korral tuleb kõik arupärimised saata EKP kõlblike varade osakonna e-posti aadressile Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

([45]) Euroala kõlblike väärtpaberiarveldussüsteemide kasutamise standardite kirjeldus ja nende süsteemide vaheliste ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadavad EKP veebisaidil (www.ecb.int).

([46]) Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

([47]) Nõuet, mille kohaselt emiteeriv üksus peab tegutsema EMP riikides, ei rakendata rahvusvaheliste ja riigiüleste asutuste suhtes.

([48]) EÜT L 141, 11.6.1993, lk 27.

([49]) Võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, kantakse esimese astme loeteludesse ainult juhul, kui need on kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, nagu see on määratletud nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivis 93/22/EMÜ väärtpaberiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta.

märkimisväärne seos, ([50]) nagu on määratletud krediidiasutuste asutamist ja tegevust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ artikli 1 lõikes 26. ([51]), ([52]).

Liikmesriikide keskpangad võivad otsustada mitte aktsepteerida alusvarana järgmisi instrumente hoolimata nende kuulumisest esimese astme loetellu:

— võlainstrumendid, mille tagasimaksmise tähtaeg on enne selle rahapoliitika toimingu, mille alusvarana neid kasutatakse, ([53]) tähtpäeva, ja

— võlainstrumendid, millest saadakse tulu (nt kupongimaksed) kuni selle rahapoliitika toimingu tähtpäevani, mille alusvarana neid kasutatakse.

Kõiki esimese astme varasid peab saama kasutada euroalal piiriüleselt. See tähendab seda, et eurosüsteemi vastaspooltel peab olema võimalus kasutada kõnealuseid varasid siseriiklike väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu või muu kõlbliku korra jaoks saadakse krediiti oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt punkt 6.6).

Esimese astme varad on kõlblikud kõigi alusvarale toetuvate rahapoliitika toimingute jaoks, st avaturu pöörd- ja otsetehingute ja laenamise püsivõimaluse jaoks.

6.3. **Teise astme varad**

Lisaks esimese astme kõlblikkuskriteeriumidele vastavatele võlainstrumentidele võivad liikmesriikide keskpangad lugeda kõlblikeks muid, teise astme varasid, mis on nende liikmesriigi finantsturgude ja pangandussüsteemide jaoks eriti olulised. Liikmesriikide keskpangad kehtestavad teise astme varade kõlblikkuskriteeriumid kooskõlas allpool sätestatud minimaalsete kõlblikkuskriteeriumidega. EKP peab teise astme varade konkreetsed siseriiklikud kõlblikkuskriteeriumid heaks kiitma. Liikmesriikide keskpangad koostavad kõlblike teise astme varade siseriiklikud loetelud ja haldavad neid. Kõnealused loetelud on avalikkusele kättesaadavad. ([54])

Teise astme varad peavad vastama järgmistele minimaalsetele kõlblikkuskriteeriumidele (vt ka tabel 4):

— tegemist võib olla võlainstrumentidega (turukõlblike ja turukõlbmatutega), mida iseloomustavad järgmised omadused: a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma; ja b) kupong, millega ei saa kaasneda negatiivne raha-

([50]) Kui vastaspool kasutab varasid, mida ta ei saa kasutada või mida ta ei saa enam kasutada olemasoleva krediidi tagamiseks tulenevalt samasusest emitendiga/garandiga või märkimisväärse seose tõttu, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomase riigi keskpangale. Varade väärtuseks määratakse järgmisel hindamispäeval null ning see võib anda aluse lisatagatise nõude esitamiseks (vt ka 6. lisa). Lisaks peab vastaspool vabastama vara võimalikult kiiresti.

([51]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta artikli 1 lõike 26 tekst on järgmine:
"märkimisväärne seos — olukord, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on seotud:
a) osaluse kaudu, mis tähendab otseselt või kontrollsuhte kaudu vähemalt 20 % omamist ettevõtja hääleõigusest või kapitalist või
b) kontrolli kaudu, mis tähendab ema- ja tütarettevõtja suhet kõikidel direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel või samasugust suhet füüsilise või juriidilise isiku ja ettevõtja vahel; tütarettevõtja iga tütarettevõtjat loetakse ka kõnealuste ettevõtjate eesotsas oleva emaettevõtja tütarettevõtjaks.
Olukorda, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on valitseva mõju kaudu ühe ja sama isikuga alaliselt seotud, käsitletakse ka nimetatud isikute vahelise märkimisväärse seosena."

([52]) See säte ei kehti, kui tegemist on: i) märkimisväärse seosega vastaspoole ja EMP riikide ametivõimude vahel (k.a juhul, kui ametivõim on emitendi garant); ii) kaubavekslitega, mille eest vastutab lisaks vastaspoolele veel vähemalt üks üksus (kes ei ole krediidiasutus); iii) võlainstrumentidega, mis vastavad täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele; või iv) juhtudega, mil võlainstrumendid on kaitstud konkreetsete õiguslike tagatistega alapunktiga iii võrreldaval viisil.

([53]) Kui riikide keskpangad peaksid lubama selliste instrumentide kasutamist, mille tähtaeg on lühem kui rahapoliitika toimingutel, mille alusvarana neid kasutatakse, peaksid vastaspooled sellised varad asendama tähtaja saabumisel või enne seda.

([54]) Need loetelud avaldatakse EKP veebisaidil (www.ecb.int) ning neid ajakohastatakse iga päev. Turukõlbmatute teise astme varade ning piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumentide puhul võivad riikide keskpangad otsustada, et oma siseriikliku teise astme loetelu avaldamisel ei avalda nad üksikuid emissioone, emitente/võlgnikke või garante käsitlevat teavet vaid pakuvad muud teavet tagamaks, et kogu euroalal saavad vastaspooled lihtsalt kindlaks teha konkreetse vara kõlblikkuse.

käive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong; ii) fikseeritud intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud emitendi enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud ka inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni. Tegemist võib olla ka aktsiatega (millega kaubeldakse reguleeritud turul, nagu see on määratletud nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivis 93/22/EMÜ väärtpaberiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta. ([55]) Krediidiasutuste emiteeritud aktsiad ning võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ, ([56]) (muudetud nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiviga 88/220/EMÜ, ([57]) 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/107/EÜ ([58]) ja 21. jaanuari 2002. aasta direktiiviga 2001/108/EÜ ([59])) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, ei ole tavaliselt kõlblikud teise astme loetellu kandmiseks. EKP võib siiski lubada liikmesriikide keskpankadel kanda sellised varad teatavatel tingimustel ja teatavate piirangutega oma teise astme loetellu.

TABEL 4

Eurosüsteemi rahapoliitika toimingute jaoks kõlblik vara

Kriteeriumid	Esimene aste	Teine aste
Vara liik	— EKP võlasertifikaadid — Muud turukõlblikud võlainstrumendid ([1]) ([2])	— Turukõlblikud võlainstrumendid ([1]) — Turukõlbmatud võlainstrumendid ([1]) — Reguleeritud turul kaubeldavad aktsiad
Arveldusmenetlused	Instrumendid peavad olema tsentraalselt hoiustatud väärtpaberite registreerimissüsteemis liikmesriigi keskpangas või EKP miinimumnõuetele vastavas väärtpaberiarveldussüsteemis	Varad peavad olema hõlpsasti juurdepääsetavad sellele liikmesriigi keskpangale, mis on kandnud nad oma teise astme loetellu
Emitent	— Keskpangad — Avalik sektor — Erasektor ([3]) — Rahvusvahelised ja riigiülesed asutused	— Erasektor — Avalik sektor ([4])
Krediidistandard	EKP peab leidma, et vara krediidikvaliteet on kõrge (see hõlmab EKP poolt rahanduslikult usaldusväärseks peetava EMP garandi garantiid)	Liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme loetellu, peab leidma, et selle vara krediidikvaliteet on kõrge (see võib hõlmata garantiid euroalal tegutsevalt garandilt, keda peab rahanduslikult usaldusväärseks see liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme loetellu)
Emitendi (või garandi) tegutsemiskoht	EMP ([5])	Euroala

([55]) EÜT L 141, 11.6.1993, lk 27.
([56]) EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3.
([57]) EÜT L 100, 19.4.1988, lk 31.
([58]) EÜT L 41, 13.2.2002, lk 20.
([59]) EÜT L 41, 13.2.2002, lk 35.

Kriteeriumid	Esimene aste	Teine aste
Vara asukoht	— Emiteerimiskoht: EMP — Arvelduskoht: euroala ([6])	Euroala ([6])
Vääring	Euro ([7])	Euro ([7])
Lisateave: Piiriülene kasutus	Jah	Jah

([1]) Neid peavad iseloomustama mõlemad järgmised omadused: a) fikseeritud, tingimusteta põhisumma; ja b) kupong, millega ei saa kaasneda negatiivne rahakäive. Lisaks sellele peaks kupong olema üks järgmistest: i) nullkupong; ii) fikseeritud intressimääraga kupong või iii) ujuva intressimääraga kupong, mis on seotud viiteintressiga. Kupong võib olla seotud emitendi enda reitingu muutumisega. Lisaks sellele on kõlblikud inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjad. Need omadused peavad säilima kuni kohustuse lunastamiseni.

([2]) Esimesest astmest jäetakse välja võlainstrumendid, mis annavad põhiosale ja/või intressimäärale sellise õiguse, mis on allutatud sama emitendi muude võlainstrumentide valdajate õigustele (või struktureeritud emissiooni puhul allutatud sama emissiooni teistele osadele).

([3]) Võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, kantakse esimese astme loeteludesse ainult kahel järgmisel tingimusel. Kõigepealt tuleb igale emissioonile määrata reiting (seda teeb reitinguagentuur), mis näitab eurosüsteemi silmas pidades, et võlainstrument vastab kõrgetele krediidistandarditele. Emiteerimisprogrammi alusel emiteeritud võlainstrumentide kõlblikkust hinnatakse programmi reitingu alusel. Teiseks peaksid võlainstrumendid olema kantud börsinimekirja või noteeritud reguleeritud turul, nagu see on määratletud nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivis 93/22/EMÜ väärtpaberiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta.

([4]) Aktsiad, mille on emiteerinud krediidiasutused ning võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. Detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, ei kuulu tavaliselt teise astme loeteludesse. EKP võib siiski lubada liikmesriikide keskpankadel kanda sellised varad teatavatel tingimustel ja teatavate piirangutega oma teise astme loetellu.

([5]) Nõuet, mille kohaselt emiteeriv üksus peab tegutsema EMP riikides, ei rakendata rahvusvaheliste ja riigiüleste asutuste suhtes.

([6]) Selliselt, et tagatiste asetamise menetluse ja realiseerimise suhtes kehtib euroala liikmesriigi õigus.

([7]) Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

— tegemist peab olema selliste üksuste (või nende tagatud) võlakohustuste või aktsiatega, mida peab rahanduslikult usaldusväärseks selle liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme loetellu. Tagatis loetakse nõuetekohaseks, kui garant on andnud tingimusteta ja tühistamatu tagatise kohustustele seoses laenu põhisumma, intresside ja muude vara valdajatele maksmisele kuuluvatele summade tasumisega, kuni need on täielikult täidetud. Tagatis tuleb maksta esimesel nõudmisel (sõltumata alusvara võlakohustusest). Tagatised, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused, tuleks maksta esimesel nõudmisel või viivitamata ja täpselt pärast maksekohustuse mittetäitmist. Tagatisest tulenevad garandi kohustused peavad olema vähemalt samaväärsed kõikide muude garandi tagatiseta kohustustega ning need tuleb tasuda samaaegselt. Tagatis peab kuuluma EL liikmesriigi seaduste rakendusalasse ning see on õiguslikult kehtiv, siduv ja garandi suhtes täitmisele pööratav. ([60]) Tagatise ([61]) õiguslikku kehtivust, siduvust ja täitmisele pööratavust käsitlev seaduslik kinnitus tuleb esitada eurosüsteemile ([62]) vormilt ja sisult vastuvõetaval viisil, enne kui tagatisega hõlmatud vara võib käsitleda kõlblikuna. Seaduslikku kinnitust ei ole vaja tagatiste puhul, mis on antud individuaalse reitinguga võlainstrumendile ega tagatise puhul, mille on andnud maksustamisõigusega avalik-õiguslikud üksused,

([60]) Täitmisele pööratavuse nõuet kohaldatakse kõikide maksejõuetuse- või pankrotialaste õigusaktide, aktsiate üldpõhimõtete ning muude sarnaste õigusaktide ja põhimõtete puhul, mida kohaldatakse garandi suhtes ja mis üldiselt mõjutavad võlausaldajate õigusi garandi suhtes.

([61]) Kui garant tegutseb mõnes muus riigis kui see, mille õigusega reguleeritakse tagatist, kinnitatakse seadusliku kinnitusega ka seda, et tagatis on kehtiv ja täitmisele pööratav garandi asukohajärgse õiguse alusel.

([62]) Seaduslik kinnitus tuleb esitada RKP-le läbivaatamiseks, kes teatab teatavast tagatisega hõlmatud varast, mis tuleb kanda kõlblike varade loetellu. Tavaliselt teatab teatavast varast selle liikmesriigikeskpank, kus vara börsinimekirja kantakse, noteeritakse või kus sellega kaubeldakse. Mitmekordse börsinimekirja kandmise korral tuleb kõik arupärimised saata EKP kõlblike varade osakonna e-posti aadressile Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

— varad peavad olema hõlpsasti juurdepääsetavad sellele liikmesriigi keskpangale, mis on kandnud nad oma teise astme loetellu,

— nad peavad asuma euroalal (et tagatiste asetamise menetluse ja realiseerimise suhtes kehtib euroala riigi õigus),

— need peavad olema vääringustatud eurodes, ([63])

— nende emiteerijad (või siis tagajad) peavad olema euroalal tegutsevad üksused.

Hoolimata kuulumisest teise astme loetellu, ei esita vastaspool alusvarana võlakohustusi ega aktsiaid, mis kuuluvad vastaspoolele endale või mõnele muule üksusele, millega vastaspoolel on märkimisväärne seos, ([64]) nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta) artikli 1 lõikes 26. ([65]) ([66]).

Liikmesriikide keskpangad võivad otsustada mitte aktsepteerida alusvarana järgmisi varasid hoolimata nende kuulumisest teise astme loetellu:

— võlainstrumendid, mille tagasimaksmise tähtaeg on enne sellise rahapoliitika toimingu, mille alusvarana seda kasutatakse, ([67]) tähtpäeva,

— võlainstrumendid, millest saadakse tulu (nt kupongimaksed) kuni selle rahapoliitika toimingu tähtpäevani, mille alusvarana neid kasutatakse, või

— aktsiad, mille eest saadakse mis tahes liiki makseid või millega on seotud mis tahes muu õigus, mis võib mõjutada nende sobivust alusvaraks ajavahemikul kuni selle rahapoliitika toimingu tähtpäevani, mille alusvarana neid kasutatakse.

Kõiki teise astme varasid peab saama kasutada euroalal piiriüleselt. See tähendab seda, et eurosüsteemi vastaspooltel peab olema võimalus kasutada kõnealuseid varasid siseriiklike väärtpaberiarveldussüsteemide vaheliste ühenduste kaudu või muu kõlbliku korra jaoks saadakse vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast (vt punkt 6.6).

Teise astme varad on kõlblikud avaturu pöördtehingute ja laenamise püsivõimaluse jaoks. Tavaliselt ei kasutata neid eurosüsteemi otsetehinguteks.

([63]) Väljendatud eurodes või euro siseriiklikus vääringus.

([64]) Kui vastaspool kasutab esimese astme varade puhul varasid, mida ta ei saa kasutada või mida ta ei saa enam kasutada olemasoleva krediidi tagamiseks tulenevalt samasusest emitendiga/garandiga või märkimisväärse seose tõttu, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomase riigi keskpangale. Varade väärtuseks määratakse järgmisel hindamispäeval null ning see võib anda aluse lisatagatise nõude esitamiseks (vt ka 6. lisa). Lisaks peab vastaspool vabastama vara võimalikult kiiresti.

([65]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta artikli 1 lõike 26 tekst on järgmine:
"märkimisväärne seos — olukord, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on seotud:
a) osaluse kaudu, mis tähendab otseselt või kontrollsuhte kaudu vähemalt 20 % omamist ettevõtja hääleõigusest või kapitalist või
b) kontrolli kaudu, mis tähendab ema- ja tütarettevõtja suhet kõikidel direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel või samasugust suhet füüsilise või juriidilise isiku ja ettevõtja vahel; tütarettevõtja iga tütarettevõtjat loetakse ka kõnealuste ettevõtjate eesotsas oleva emaettevõtja tütarettevõtjaks.
Olukorda, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on valitseva mõju kaudu ühe ja sama isikuga alaliselt seotud, käsitletakse ka nimetatud isikute vahelise märkimisväärse seosena."

([66]) Esimese astme varade puhul ei kohaldata käesolevat sätet, kui on tegemist: i) märkimisväärse seosega vastaspoole ja EMP riikide ametivõimude vahel (k.a juhul, kui ametivõim on emitendi garant); ii) kaubavekslitega, mille eest vastutab lisaks vastaspoolele veel vähemalt üks üksus (kes ei ole krediidiasutus); iii) võlainstrumendid, mis vastavad täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele; või iv) juhtudega, mil võlainstrumendid on kaitstud konkreetsete õiguslike tagatistega alapunktiga iii võrreldaval viisil.

([67]) Kui riikide keskpangad peaksid esimese astme varade puhul lubama selliste instrumentide kasutamist, mille tähtaeg on lühem kui rahapoliitika toimingutel, mille alusvarana neid kasutatakse, peaksid vastaspooled sellised varad asendama tähtaja saabumisel või enne seda.

6.4. **Riskide ohjamise meetmed**

Eurosüsteemi rahapoliitika toimingute alusvara suhtes rakendatakse riskide ohjamise meetmeid, et kaitsta eurosüsteemi finantskahju ohu eest juhul, kui alusvara tuleb realiseerida vastaspoole lepinguliste kohustuste täitmatajätmise tõttu. Eurosüsteemi kasutuses olevaid riskide ohjamise meetmeid kirjeldatakse lahtris 7.

LAHTER 7

Riskide ohjamise meetmed

Praegu kohaldatakse eurosüsteemis järgmisi riskide ohjamise meetmeid:

— **Turuväärtuse allahindlus**

Eurosüsteem kasutab turuväärtuse allahindlust alusvara hindamisel. See tähendab, et alusvara väärtuse arvutamiseks lahutatakse vara turuväärtusest teatav protsent (allahindlus).

— **Kõikumise marginaal (turuväärtuse meetod)**

Eurosüsteem eeldab tema likviidsust lisavate pöördtehingute jaoks kasutatava alusvara allahinnatud turuväärtuse säilitamist aja jooksul. See tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab liikmesriigi keskpank vastaspoolelt täiendava vara või sularaha esitamist (s.o lisatagatise nõue). Analoogselt võib vastaspool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. (Lisatagatise nõude esitamiseks vajalikud arvutused on esitatud lahtris 11.)

Praegu ei kohaldata eurosüsteemi järgmisi riskide ohjamise meetmeid:

— **Esialgsed marginaalid**

Eurosüsteem võib kohaldada esialgseid marginaale oma likviidsust lisavates pöördtehingutes. See tähendab, et vastaspooled peavad esitama alusvara, mille väärtus on vähemalt samaväärne Eurosüsteemi pakutava likviidsuse ja esialgse marginaali summaga.

— **Emitentide/võlgnike või garantidega seotud piirid**

Eurosüsteem võib kehtestada emitentide/võlgnike või garantidega seotud piire.

— **Täiendavad tagatised**

Eurosüsteem võib teatavate varade aktsepteerimiseks nõuda finantsiliselt usaldusväärsetelt üksustelt täiendavaid tagatisi.

— **Välistamine**

Eurosüsteem võib välistada teatavate varade kasutamise oma rahapoliitika toimingute jaoks.

6.4.1. *Riskide ohjamise meetmed esimese astme varade puhul*

Eurosüsteemis kohaldatakse teatavaid riskide ohjamise meetmeid vastavalt vastaspoole pakutava alusvara liikidele. Asjakohased esimese astme varadega seotud riskide ohjamise meetmed määrab kindlaks EKP. Teise astme vara puhul kasutatavad riskide ohjamise meetmed on euroalal üldiselt ühtlustatud. ([68]) Riskide ohjamise raamistik hõlmab esimese astme varade puhul järgmisi elemente:

— kõlblikud esimese astme varad jaotatakse ühte neljast likviidsuskategooriast vastavalt emitendi liigitusele ja vara liigile. Kõlblike varade jaotamist nelja likviidsuskategooriasse on kirjeldatud lahtris 8,

LAHTER 8

Esimese astme vara likviidsuskategooriad ([1])

I kategooria	**II kategooria**	**III kategooria**	**IV kategooria**
Keskvalitsuste võlainstrumendid	Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võlainstrumendid	Tavapärased *Pfandbrief*-tüüpi võlainstrumendid	Varaga tagatud väärtpaberid ([2])
Keskpankade emiteeritud võlainstrumendid ([3])	*Jumbo Pfandbrief*-tüüpi võlainstrumendid ([4])	Krediidiasutuste võlainstrumendid	
	Asutuste võlainstrumendid ([5])	Äriühingute või muude emitentide emiteeritud võlainstrumendid ([5])	
	Riigiülesed võlainstrumendid		

([1]) Üldiselt määratakse likviidsuskategooria vastavalt emitendi klassifikatsioonile. Sellegipoolest kuuluvad kõik varaga tagatud väärtpaberid IV kategooriasse, olenemata emitendi liigitusest, ja *jumbo Pfandbrief*-tüüpi võlainstrumendid kuuluvad II kategooriasse, kuigi muud krediidiasutuste emiteeritud võlainstrumendid kuuluvad III kategooriasse.

([2]) Varaga tagatud väärtpaberid kuuluvad IV kategooriasse, olenemata emitendi liigitusest.

([3]) EKP emiteeritud võlasertifikaadid ja võlainstrumendid, mille liikmesriikide keskpangad on oma riigis emiteerinud enne euro kasutuselevõttu, kuuluvad I likviidsuskategooriasse.

([4]) Jumbo Pfandbrief-tüüpi võlainstrumentide klassi kuuluvad ainult need instrumendid, mille emiteerimismaht on vähemalt 500 miljonit eurot ning millele annavad korrapäraselt ostu- ja müüginoteeringuid vähemalt kaks turutagajat.

([5]) II likviidsuskategooriasse kuuluvad ainult need väärtpaberid, mille on emiteerinud emitendid, kelle EKP on liigitanud asutusteks. Muude asutuste emiteeritud väärtpaberid kuuluvad III likviidsuskategooriasse.

— üksikute võlainstrumentide suhtes rakendatakse konkreetseid turuväärtuse allahindlusi. Allahindluse rakendamiseks lahutatakse alusvara turuväärtusest teatav protsent. Allahindlused erinevad vastavalt võlainstrumendi järelejäänud tähtajale ja kupongi struktuurile, nagu on kirjeldatud lahtrites 9 ja 10,

([68]) Kord, mille kohaselt vastaspooled esitavad alusvara riikide keskpankadele (koondtagatisena, mis panditakse riigi keskpangale või tagasiostulepingutena, mille aluseks on iga tehingu puhul sätestatud üksikvarad), on liikmesriigiti erinev tulenevalt toimingutega seotud erinevustest ja seepärast võib esineda väikesi erinevusi väärtuse määramise ajas ja muudes riskide ohjamise raamistiku omadustes.

LAHTER 9

Kõlbliku esimese astme fikseeritud või nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluse tasemed (%)

Likviidsuskategooriad

	I kategooria		**II kategooria**		**III kategooria**		**IV kategooria**	
Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
> 10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

— kõikide esimese astme fikseeritud ja nullkupongiga instrumentide suhtes rakendatavaid turuväärtuse allahindlusi on kirjeldatud lahtris 9, ([69])

— kõikide esimese astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused on kõikide likviidsusklasside puhul ühesugused ja neid on kirjeldatud lahtris 10,

LAHTER 10

Kõlbliku esimese astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluste tasemed (%)

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	**Ujuva pöördintressimääraga kupong**
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
> 10	25

— muutuva kupongimääraga ([70]) võlainstrumentide suhtes kohaldatakse samasugust turuväärtuse allahindlust nagu fikseeritud kupongimääraga instrumentide nullist ühe aastani kestva tähtajaklassi suhtes likviidsuskategoorias, kuhu kõnealune instrument kuulub,

— rohkem kui üht liiki kupongimaksega võlainstrumendi suhtes kohaldatavad riskide ohjamise meetmed sõltuvad ainult kupongimaksetest instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul. Sellise instrumendi suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus on samaväärne samasuguse järelejäänud tähtajaga võlainstrumentide suhtes rakendatava suurima allahindlusega ja arvesse võtekase kõikide instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul toimuvaid kupongimakseliike,

— likviidsust absorbeerivate toimingute puhul turuväärtuse allahindlusi ei kasutata,

— olenevalt nii kohtualluvusest kui ka siseriiklikest tegutsemistavadest lubavad liikmesriikide keskpangad alusvara koondamist ja/või nõuavad iga üksiktehingu jaoks kasutatud varade arvestamist üksikult. Koond-

([69]) Fikseeritud kupongimääraga väärtpaberite turuväärtuse allahindluse tasemeid rakendatakse ka võlainstrumentide suhtes, mille kupong on seotud emitendi reitingu muutusega, ja inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjade suhtes.

([70]) Kupongimakset käsitletakse muutuva intressimääraga maksena, kui kupong on seotud viiteintressiga ja kui kõnealuse kupongi uuesti määratlemise periood ei ole pikem kui üks aasta. Kupongimakseid, mille puhul on uuesti määratlemise periood pikem kui üks aasta, käsitletakse fikseeritud intressimääraga maksetena, kusjuures allahindluse tähtajaks on võlainstrumendi järelejäänud tähtaeg.

tagatiste haldussüsteemide puhul ühendab vastaspool piisava alusvara ja annab selle liikmesriigi keskpanga käsutusse, et katta keskpangalt saadud asjaomane krediit, ning see tähendab, et üksikvarad ei ole seotud konkreetsete krediiditoimingutega. Märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul seevastu on iga krediiditoiming seotud konkreetse äratuntava varaga,

— varasid hinnatakse iga päev. Liikmesriikide keskpangad arvutavad alusvara vajaliku väärtuse võttes arvesse krediidimahu muutusi, punktis 6.5 visandatud hindamispõhimõtteid ning nõutavaid turuväärtuse allahindlusi,

— kui pärast hindamist ei vasta alusvara sellel päeval arvutatud nõuetele, esitatakse sümmeetrilised lisatagatise nõuded. Lisatagatise nõuete esitamise sageduse vähendamiseks võivad liikmesriikide keskpangad kasutada nõude esitamise läve. Nõude esitamise läve rakendamise korral on see 0,5 % pakutava likviidsuse summast. Olenevalt kohtualluvusest võivad liikmesriikide keskpangad nõuda lisatagatise nõude teostamist kas täiendav vara esitamisega või sularahamaksete teostamisega. See tähendab, et kui alusvara turuväärtus langeb nõude esitamise lävest madalamale, peavad vastaspooled esitama täiendava vara (või sularaha). Analoogselt tagastab liikmesriigi keskpank ülemäärased varad (või sularaha) vastaspoolele (vt lahter 11), kui alusvara turuväärtus peaks pärast ümberhindamist ületama nõude esitamise läve,

LAHTER 11

Lisatagatise nõude arvutamine

Kõlblike varade kogusumma J (j = 1 kuni J; väärtus $C_{j,t}$ ajal t), mille vastaspool peab esitama likviidsust lisavate toimingute kogumi I jaoks (i = 1 kuni I; summa $L_{i,t}$ ajal t), määratakse kindlaks järgmise valemi põhjal:

$$\sum_{i=1}^{I} L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t} \qquad (1)$$

kus

h_j on kõlbliku vara *j* suhtes rakendatav turuväärtuse allahindlus.

τ on ümberhindamiste vaheline aeg. Lisatagatise nõude alus ajal t + τ võrdub:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^{J} (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \qquad (2)$$

Olenevalt liikmesriikide kekspankade tagatiste haldussüsteemide omapärast võivad liikmesriikide keskpangad võtta lisatagatise nõude aluse arvutamisel arvesse ka lõpetamata toimingutega pakutud likviidsuselt kogunenud intresse.

Lisatagatise nõue esitatakse ainult siis, kui lisatagatise nõude alus ületab teatava nõude esitamise läve.

k = 0,5 % tähistab läve. Märgistatud tagatiste haldussüsteemi (I = 1) puhul teostatakse lisatagatise nõue, kui:

$$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(vastaspool maksab lisatagatise nõude liikmesriigi keskpangale) või

$$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(liikmesriigi keskpank maksab lisatagatise nõude vastaspoolele).

Koondtagatiste haldussüsteemi puhul peab vastaspool lisama koondtagatisele varasid, kui:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau}$$

Koondtagatiste haldussüsteemi puhul vastaspoolele kättesaadava päevasisese laenu (IDC) summa saab samas väljendada järgmiselt:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^{I} L_{i,t+\tau} \qquad (pokud\ kladné)$$

Nii varade üksikult arvestamise kui ka koondtagatiste haldussüsteemi puhul tagatakse lisatagatise nõudega eespool punktis 1 osutatud suhte taastamine.

— koondtagatiste haldussüsteemi puhul võivad vastaspooled asendada alusvara iga päev,

— märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul on alusvara asendamiseks vaja liikmesriigi keskpanga luba,

— EKP võib igal ajal otsustada kõrvaldada individuaalsed võlainstrumendid kõlblike esimese astme instrumentide loetelust. ([71])

6.4.2. *Riskide ohjamise meetmed teise astme vara puhul*

Teise astme vara puhul otstarbekad riskide ohjamise meetmed koostab liikmesriigi keskpank, kes on asjaomase vara oma teise astme loetellu kandnud. Liikmesriikide keskpangad vajavad riskide ohjamise meetmete rakendamiseks EKP heakskiitu. Eurosüsteem püüab otstarbekate riskide ohjamise meetmete kehtestamisel tagada mittediskrimineerivad tingimused teise astme varadele kogu euroalal. Kõnealuse raamistiku alusel teise astme varade suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused kajastavad konkreetseid riske, mis on seotud nende varadega, ja on vähemalt sama ranged kui esimese astme varade suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused. Turuväärtuse allahindluse osas on teise astme varad liigitatud nelja eri rühma vastavalt erinevustele nende rahalistes omadustes ja likviidsuses. Teise astme varade likviidsusrühmi ja turuväärtuse allahindlusi on kirjeldatud lahtris 12.

([71]) Kui võlainstrumenti kasutatakse esimese astme varade loetelust väljaarvamise ajal eurosüsteemi krediiditehingutes, tuleb see sealt kõrvaldada võimalikult kiiresti.

LAHTER 12

Kõlbliku teise astme vara suhtes rakendatava turuväärtuse allahindluste tasemed

1. **Aktsiate suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused:**

Kõikide kõlblike aktsiate suhtes rakendatakse 22 % suurust turuväärtuse allahindlust.

2. **Piiratud likviidsusega turukõlblike võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (%):1**

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	2	2
1–3	3,5	3,5
3–5	5,5	6
5–7	6,5	7
7–10	8	10
>10	12	18

Teise astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused:

Kõikide teise astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes rakendatakse samaväärseid turuväärtuse allahindlusi nagu esimese astme ujuva pöördintressimääraga instrumentide suhtes.

3. **Piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused (%):**

Järelejäänud tähtaeg (aastad)	Fikseeritud kupong	Nullkupong
0–1	4	4
1–3	8	8
3–5	15	16
5–7	17	18
7–10	22	23
>10	24	25

4. **Turukõlbmatute võlainstrumentide suhtes rakendatavad turuväärtuse allahindlused:**

Kaubavekslid: 4 % instrumentide puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kuus kuud.

Pangalaenud: 12 % laenude puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kuus kuud 22 % laenude puhul, mille järelejäänud tähtaeg on kuus kuud kuni kaks aastat.

Hüpoteegiga tagatud võlakirjad: 22 %.

([1]) Tuleb meeles pidada asjaolu, et kuigi võlainstrumendid, mille on emiteerinud krediidiasutused, mis ei vasta täpselt avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/611/EMÜ (muudetud) artikli 22 lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, ei kuulu tavaliselt teise astme loeteludesse, võib EKP lubada liikmesriikide keskpankadel lisada kõnealused varad teise astme loeteludesse teatavate tingimuste ja piirangute kohaselt. Selliste instrumentide puhul rakendatakse teise astme allahindlust, millele lisatakse täiendav 10 % suurune allahindlus.

Ettepaneku teise astme varade kandmiseks ühte järgmistest likviidsusrühmadest teevad liikmesriikide keskpangad ning selle ettepaneku peab heaks kiitma EKP:

1. Aktsiad

2. Piiratud likviidsusega turukõlblikud võlainstrumendid

Sellesse kategooriasse kuulub enamik teise astme varasid. Kuigi likviidsuse ulatuse osas võib olla erinevusi, on varad üldiselt sarnased, sest neil on väike järelturg, hindu ei noteerita ilmtingimata iga päev ja tavapärase mahuga tehingud võivad mõjutada hindu.

3. Piiratud likviidsuse ja eriomadustega võlainstrumendid

Tegemist on varadega, mida iseloomustavad küll teatavad turukõlblikkuse aspektid, kuid mille likviidseks muutmiseks turul on vaja lisaaega. See kehtib varade puhul, mis on üldiselt turukõlbmatud, kuid mille on mõningast turukõlblikkust lisavad eriomadused, sealhulgas turu enampakkumise menetlused (varade likvideerimise vajaduse korral) ja hinna igapäevane määramine.

4. Turukõlbmatud võlainstrumendid

Need instrumendid on praktikas turukõlbmatud ja seega on nende likviidsus väike või puudub üldse.

Muutuva kupongimääraga teise astme varade ja rohkem kui ühe kupongimakseliigiga võlainstrumentide suhtes kohaldatakse samasuguseid reegleid nagu esimese astme varade suhtes, kui EKP ei ole teisiti kindlaks määranud. ([72])

Liikmesriikide keskpangad kasutavad teise astme vara lisatagatise esitamiseks (võimaluse korral) sama nõude esitamise läve nagu esimese astme vara puhul. Lisaks sellele võivad liikmesriikide keskpangad rakendada teise astme varade heakskiitmise suhtes piire, võivad nõuda täiendavaid tagatisi ning otsustada mis tahes ajal kõrvaldada konkreetsed varad oma teise astme loetelust.

6.5. **Alusvara hindamise põhimõtted**

Pöördtehingute jaoks kasutatud alusvara väärtuse kindlaksmääramisel rakendab eurosüsteem järgmisi põhimõtteid:

— iga esimese või teise astme kõlbliku ja turukõlbliku vara puhul määrab eurosüsteem kindlaks ühe võrdlushinna allika. See tähendab ka seda, et rohkem kui ühel turul börsinimekirja kantud, noteeritud või kaubeldavate varade puhul kasutatakse ainult üht neist turgudest asjaomase vara hinna allikana,

— eurosüsteem määrab iga vaadeldava turu puhul kindlaks tüüpilisima hinna, mida kasutatakse turuväärtuse arvutamisel. Kui noteeritud on rohkem kui üks hind, siis kasutatakse neist hindadest madalaimat (tavaliselt pakutud hind),

— turukõlblike varade väärtus arvutatakse hindamispäevale eelneva pangapäeva tüüpilisima hinna põhjal,

— kui konkreetse vara kohta puudub hindamispäevale eelneva pangapäeva tüüpilisim hind, kasutatakse viimast kauplemishinda. Kui kauplemishind puudub, määratleb hinna liikmesriigi keskpank võttes arvesse viimast kõnealuse vara kindlakstehtud hinda vaadeldaval turul,

— võlainstrumendi turuväärtuse arvutamisel võetakse arvesse kogunenud intresse,

— tulenevalt erinevustest liikmesriikide õigussüsteemides ja tegutsemistavades võib pöördtehingu kehtivuse ajal seoses varaga saadavate tulude (nt kupongimaksed) käsitlemine liikmesriikide keskpankades olla erinev. Kui saadav tulu kantakse üle vastaspoolele, tagavad liikmesriikide keskpangad enne tulu ülekandmist, et asjaomased toimingud on piisava alusvaraga siiski täielikult kaetud. Liikmesriikide keskpangad püüavad tagada, et tulude käsitlemise majanduslik mõju on samaväärne kui olukorras, kus tulu kantakse vastaspoolele üle maksepäeval, ([73])

— turukõlbmatute teise astme varade puhul sätestab liikmesriigi keskpank, kes on kandnud vara oma teise astme loetellu, eraldi hindamispõhimõtted.

([72]) Mõnede teise astme varade korral, mille intressimäära võib uuesti määratleda ja mille uuestimääratlemine toimub ühehäälselt ja selgelt vastavalt turustandarditele ning EKP heakskiidul, on asjaomane tähtaeg see, mis tekkib tähtaja uuesti määratlemisega.

([73]) Riikide keskpangad võivad otsustada, et nad ei aktsepteeri pöördtehingute alusvarana võlainstrumente, millest saadakse tulu (nt kupongimakseid), või aktsiad, mille eest saadakse mis tahes liiki makseid (või millega on seotud mis tahes muu õigus, mis võib mõjutada nende sobivust alusvaraks) ajavahemikul kuni selle rahapoliitika toimingu tähtpäevani (vt punktid 6.2 ja 6.3).

6.6. **Kõlblike varade piiriülene kasutamine**

Eurosüsteemi vastaspooled võivad kõlblikke varasid kasutada piiriüleselt, st nad võivad saada vahendeid oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangast kasutades teises liikmesriigis asuvaid varasid. Alusvara peab saama piiriüleselt kasutada kogu euroalal kõigi selliste toimingute arveldamiseks, millega eurosüsteem pakub kõlblike varade vastu likviidsust.

Liikmesriikide keskpangad (ja EKP) on loonud mehhanismi tagamaks, et kõiki euroalal emiteeritud/hoiustatud kõlblikke varasid saab kasutada piiriüleselt. Tegemist on keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeliga (CCBM), mille kohaselt liikmesriikide keskpangad tegutsevad oma kohalikku depositooriumi või arveldussüsteemi aktsepteeritud varade puhul üksteise (ja EKP) kontohalduritena ("korrespondentidena"). Turukõlbmatute varade ning piiratud likviidsuse ja eriomadustega teise astme varade puhul, mida ei saa väärtpaberiarveldussüsteemi kaudu üle kanda, võib kasutada erilahendusi. ([74]) Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudelit võib kasutada igasuguste eurosüsteemi krediiditoimingute tagamiseks. Lisaks keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudelile võib väärtpaberite piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka väärtpaberiarveldussüsteemide vahelisi kõlblikke ühendusi. ([75])

6.6.1. *Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudel*

Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudelit kirjeldab järgmine joonis 3.

JOONIS 3

Keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel

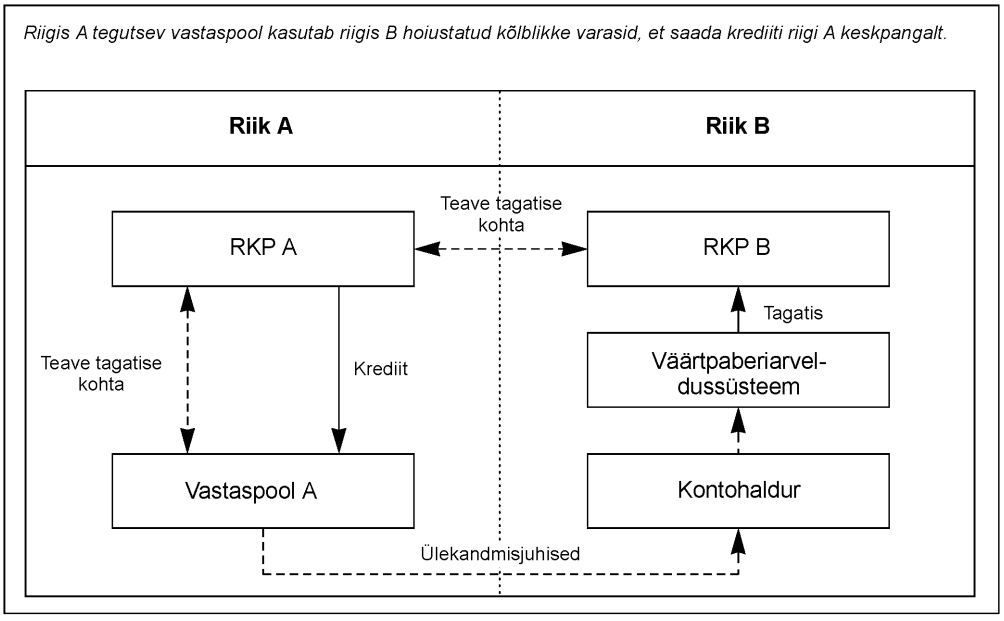

Kõlblike varade piiriülese kasutamise jaoks peavad kõik liikmesriikide keskpangad üksteise juures väärtpaberikontosid. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli täpne menetlus sõltub sellest, kas kõlblikke varasid arvestatakse üksikult individuaalsete tehingute jaoks või hoitakse neid alusvara koondsüsteemis. ([76])

([74]) Üksikasjad on kirjas keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit käsitlevas brošüüris, mis on kättesaadav EKP veebisaidil (www.ecb.int).

([75]) Kõlblike varade kasutamine võib toimuda keskpanga konto kaudu, mis asub muu riigi kui kõnealuse keskpanga asukohajärgse riigi väärtpaberiarveldussüsteemis, kui eurosüsteem on andnud loa sellise konto kasutamiseks. Alates 2000. aasta augustist on Iirimaa keskpangal ja finantstalitusel (Financial Services Authority) luba avada selline konto arveldussüsteemis Euroclear. Sellist kontot võib kasutada kõigi arveldussüsteemis Euroclear hoitavate kõlblike varade jaoks, st kaasa arvatud kõlblike ühenduste kaudu Eurocleari üle kantud kõlblike varade jaoks.

([76]) Lisaselgituste saamiseks vt keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit käsitlevat brošüüri.

— märgistatud tagatiste haldussüsteemi puhul annab vastaspool (vajadusel oma kontohalduri kaudu) nii pea, kui vastaspoole tegutsemisjärgse liikmesriigi keskpank (st "kodukeskpank") aktsepteerib tema krediiditaotluse, korralduse selle riigi väärtpaberiarveldussüsteemile, kus asuvad tema väärtpaberid, et need kantaks üle selle riigi keskpanka kodukeskpanga arvele. Kui korrespondentkeskpank on teatanud kodukeskpangale, et tagatis on saabunud, kannab kodukeskpank vahendid vastaspoolele üle. Keskpangad ei anna vahendeid ettemaksena, kuni nad pole kindlad, et korrespondentkeskpank on vastaspoolte tagatised kätte saanud. Kui arveldustähtpäevade täitmiseks vajalik, võivad vastaspooled keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutades hoiustada vara eelnevalt korrespondentkeskpanka oma kodukeskpanga arvele,

— koondtagatiste haldussüsteemi puhul on vastaspoolel igal ajal võimalik esitada korrespondentkeskpanka väärtpabereid kodukeskpanga arvele. Kui korrespondentkeskpank on teatanud kodukeskpangale, et väärtpaberid on saabunud, lisab kodukeskpank need väärtpaberid vastaspoole koondtagatise kontole.

Vastaspooled saavad keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutada igal eurosüsteemi pangapäeval kell 9–16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Vastaspool, kes soovib keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit kasutada, peab sellest teatama liikmesriigi keskpangale, kellelt ta soovib krediiti saada (st oma kodupangale) enne kella 16 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Lisaks sellele peab vastaspool tagama, et rahapoliitika toimingu kindlustamiseks vajalik tagatis jõuab korrespondentpanga kontole hiljemalt kell 16.45 EKP aja (Kesk-Euroopa aja) järgi. Juhtnööre ja tarneid, mis nimetatud tähtajast kinni ei pea, võetakse arvesse alles järgmisel pangapäeval antava krediidi jaoks. Kui vastaspooled näevad ette vajadust kasutada keskpankade vahelist korrespondentpanganduse mudelit hilisemal ajal, peaksid nad võimaluse korral esitama varad varem (st varad eelnevalt hoiustama). Erandjuhtudel või kui see on vajalik rahapoliitika otstarbel, võib EKP otsustada pikendada keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli lahtiolekuaega kuni TARGETi sulgemise ajani.

6.6.2. *Ühendused väärtpaberiarveldussüsteemide vahel*

Lisaks keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudelile võib väärtpaberite piiriüleseks ülekandmiseks kasutada ka Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahelisi kõlblikke ühendusi.

JOONIS 4

Ühendused väärtpaberiarveldussüsteemide vahel

Riigis A tegutsev vastaspool kasutab riigi B väärtpaberiarveldussüsteemis hoiustatud kõlblikke varasid riikide A ja B väärtpaberiarveldussüsteemide vahelise ühenduse kaudu, et saada krediiti riigi A keskpangast.

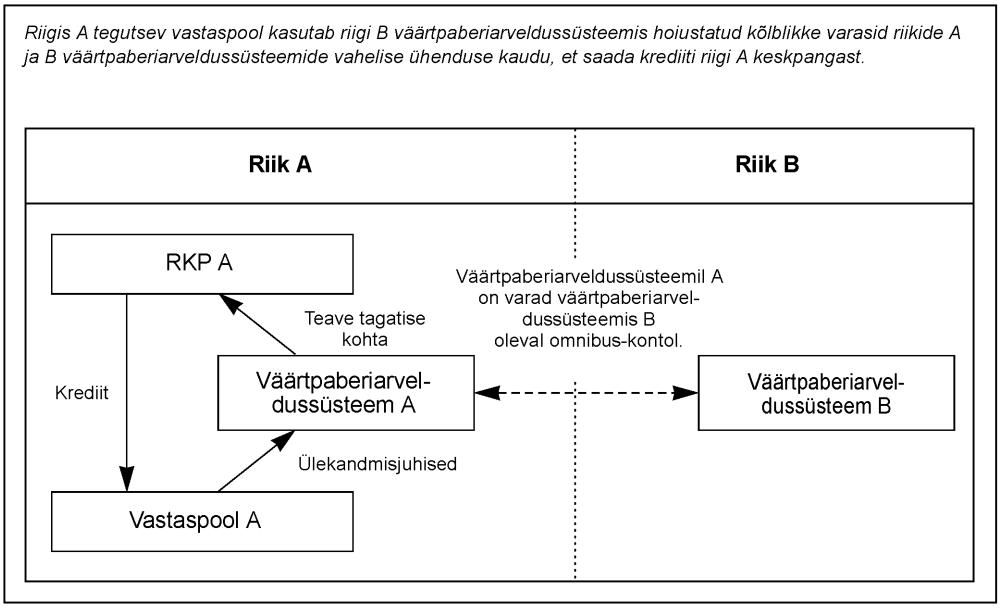

Ühendus kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel võimaldab ühes väärtpaberiarveldussüsteemis osalejatel hoida teises väärtpaberiarveldussüsteemis emiteeritud väärtpabereid ilma osalemata kõnealuses teises väärtpaberiarveldussüsteemis. Enne kui kõnelauseid ühendusi saab kasutada eurosüsteemi krediiditoimingute tagatiste ülekandmiseks, tuleb neid hinnata ja nad heaks kiita vastavalt Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemi kasutamise standarditele. ([77]), ([78])

([77]) Kõlblike ühenduste ajakohane loetelu on kättesaadav EKP veebisaidil (www.ecb.int).
([78]) Vt "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", jaanuar 1998.

Eurosüsteemi seisukohast täidavad keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel ja Euroopa Liidu väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused sama ülesannet, võimaldades vastaspooltel kasutada tagatisi piiriüleselt, st mõlemad võimaldavad vastaspooltel kasutada tagatisi krediidi saamiseks oma kodukeskpangalt isegi siis, kui tagatise emiteerija on teise riigi väärtpaberiarveldussüsteem. Keskpankade vaheline korrespondentpanganduse mudel ja väärtpaberiarveldussüsteemide vahelised ühendused täidavad seda ülesannet erinevalt. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul toimub piiriülene suhe liikmesriikide keskpankade kaudu. Keskpangad tegutsevad üksteise kontohalduritena. Ühenduste kasutamise korral on piiriülene suhe väärtpaberiarveldussüsteemide vahel. Nad avavad üksteise juures omnibus-kontod. Korrespondentkeskpanka hoiustatud varasid võib kasutada ainult eurosüsteemi krediiditoimingute tagamiseks. Ühenduse kaudu hoitavaid varasid võib kasutada ühenduse eurosüsteemi krediiditoimingute jaoks ja muul vastaspoole valitud otstarbel. Väärtpaberiarveldussüsteemide vahelisi ühendusi kasutades hoiavad vastaspooled varasid oma koduväärtpaberiarveldussüsteemi kontodel ega vaja kontohaldureid.

7. PEATÜKK

7. KOHUSTUSLIKUD RESERVID ([79])

7.1. Üldkaalutlused

EKP kohustab krediidiasutusi hoidma kohustuslikke reserve liikmesriikide keskpankades olevatel kontodel eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteemi raames. Kõnealuse süsteemi õiguslik raamistik on sätestatud EKPSi põhikirja artiklis 19, nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt ([80]) ja Euroopa Keskpanga määruses (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ([81]) Euroopa Keskpanga määruse (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9) rakendamisega tagatakse, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi tingimused on ühetaolised kogu euroalal.

Iga asutuse kohustusliku reservi summa määratakse kindlaks tema reservibaasi põhjal. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem võimaldab vastaspooltel kasutada perioodi keskmist täitmist, mis tähendab, et reservinõude täitmine määratakse kindlaks vastaspoolte reservikontode kalendripäeva lõpu jäägi keskmise põhjal hoidmisperioodi ajal. Institutsioonide kohustuslike reservide suhtes makstakse intressi eurosüsteemi põhiliste refinantseerimistoimingute määraga.

Eurosüsteemi miinimumreserviga üritatakse eelkõige teostada järgmisi rahapoliitika ülesandeid:

— *Rahaturu intressimäärade stabiliseerimine*

  Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi perioodi keskmise täitmise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju.

— *Struktuurse likviidsuspuudujäägi loomine või suurendamine*

  Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem aitab luua struktuurset likviidsuspuudujääki või seda suurendada. Nii võib paraneda eurosüsteemi suutlikkus tegutseda tõhusa likviidsuse pakkujana.

Kohustuslike reservide rakendamisel peab EKP toimima vastavalt eurosüsteemi eesmärkidele, mis on määratletud asutamislepingu artikli 105 lõikes 1 ja EKPSi põhikirja artiklis 2; see tähendab muu hulgas seda, et püütakse vältida krediidiasutuste soovimatut paigutamist väljapoole euro kehtivusala või pangasüsteemi.

7.2. Asutused, mille suhtes kehtib kohustusliku reservi nõue

Vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 19.1 kehtestab EKP liikmesriikides tegutsevate krediidiasutuste suhtes kohustusliku reservi nõude. See tähendab, et eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem kehtib ka euroalal registreerimata kontoriga üksuste euroalal tegutsevate filiaalide suhtes. Euroalal tegutsevate krediidiasutuste väljaspool euroala asuvate filiaalide suhtes kõnealust süsteemi ei rakendata.

([79]) Käesoleva peatüki sisu on teabeotstarbeline.
([80]) EÜT L 318, 27.11.1998, lk 1.
([81]) EÜT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Asutused vabastatakse kohustusliku reservi nõudest automaatselt alates selle reservide hoidmisperioodi algusest, mil nende tegevusluba tühistatakse või antakse üle või mille jooksul osaleva liikmesriigi õigusorgan või muu pädev asutus teeb otsuse käivitada asutuse suhtes likvideerimismenetlus. Vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt ja Euroopa Keskpanga määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9) võib EKP mittediskrimineerivalt vabastada eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kohustustest ka muud asutused, kui nõuete kehtestamisega nende konkreetsete asutuste suhtes ei täidetaks selle süsteemi eesmärke. Sellise vabastuse otsustamisel võtab EKP arvesse ühte või mitut järgmist tingimust:

— asutus täidab eriülesandeid,

— asutus ei konkureeri pangandustegevuse alal muude krediidiasutustega ja/või

— kõik asutuse hoiused on ette nähtud piirkondlikuks ja/või rahvusvaheliseks arenguabiks.

EKP koostab nimekirja asutustest, kelle suhtes kehtib eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteem, ning haldab seda. Lisaks sellele avaldab EKP loetelu selliste asutuste kohta, mis on vabastatud kõnealuse süsteemi kohastest kohustustest muul põhjusel kui saneerimismeetmed. ([82]) Vastaspooled saavad nende loendite põhjal kindlaks teha, kas neil on kohustisi mõne teise asutuse ees, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet. Loetelusid, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks pärast eurosüsteemi iga kalendrikuu viimase pangapäeva lõppu, kasutatakse kahe kalendrikuu pärast algava reservide hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks. Näiteks veebruari lõpus avaldatud loetelu kasutatakse aprillis algava reservide hoidmisperioodi reservibaasi arvutamiseks.

7.3. **Kohustusliku reservi määratlemine**

a) Reservibaas ja kohustusliku reservi määrad

Asutuse reservibaas määratakse kindlaks tema bilansielementide põhjal. Bilansiandmed esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP rahandus- ja pangandusstatistika raames (vt punkt 7.5). ([83]) Täieliku aruandluskohustusega asutuste puhul kasutatakse konkreetse kalendrikuu bilansiandmeid selleks, et määrata kindlaks kahe kalendrikuu pärast algava reservide hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks veebruari lõpu bilansi alusel arvutatud reservibaasi kasutatakse selliste kohustuslike reservide nõuete arvutamiseks, mida vastaspooled peavad täitma aprillis algaval reservide hoidmisperioodil.

EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlussüsteem võimaldab vabastada väikesed asutused osaliselt aruandluskoormusest. Asutused, kelle suhtes see säte kehtib, peavad esitama kord kvartalis (kvartalilõpu andmete seisuga) piiratud kogumi bilansiandmeid ning nende aruandlustähtaeg on pikem kui suurematel asutustel. Nende asutuste puhul kasutatakse konkreetse kvartali kohta esitatud bilansiandmeid selleks, et määrata ühe kuu pikkuse viivitusega kindlaks kolme järjestikuse kahe kuu pikkuse reservide hoidmisperioodi reservibaas. Näiteks esimese kvartali lõpu (märts) bilanssi kasutatakse juunis, juulis ja augustis algavate reservide hoidmisperioodide reservibaasi arvutamiseks.

Vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt on EKP-l õigus arvata asutuste reservibaasi hulka vahendite aktsepteerimisest tulenevad kohustised ja bilansivälistest kirjetest tulenevad kohustised. Eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteemi puhul arvatakse reservibaasi tegelikult ainult sellised kohustiste kategooriad nagu "hoiused" ja "emiteeritud võlakirjad" (vt lahter 13).

Reservibaasi hulka ei arvata kohustisi teiste asutuste ees, kes kuuluvad eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi kasutavate asutuste loetellu, ning kohustisi EKP ja liikmesriikide keskpankade ees. Selleks et emitent saaks kohustiste kategooria "emiteeritud võlakirjad" reservibaasist maha arvata, peab ta suutma tõendada, kui suurt hulka neist instrumentidest hoiavad tegelikult asutused, kelle suhtes kehtib Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteem. Kui selliseid tõendeid ei ole võimalik esitada, võivad emitendid kasutada iga nimetatud bilansikirje puhul kindla protsendimääraga tavapärast mahaarvamist. ([84])

([82]) Need loetelud on üldsusele kättesaadavad EKP veebisaidil (www.ecb.int).

([83]) EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi kirjeldatakse 4. lisas.

([84]) Vt Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). Täiendavat teavet tavapärase mahaarvamise määra kohta võib leida EKP veebisaidilt (www.ecb.int); vt ka eurosüsteemi veebisaite (5. lisa).

EKP võtab kohustusliku reservi määra kindlaksmääramisel arvesse ülempiiri, mis on sätestatud nõukogu 23. Novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt. EKP rakendab enamiku reservibaasi kuuluvate kirjete suhtes ühtset kohustusliku reservi määra, mis ei ole null. See kohustusliku reservi määr on sätestatud EKP määruses kohustuslike reservide kohta. EKP sätestab järgmiste kohustiste kategooriate suhtes kohustusliku reservi nullmäära: "üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused", "etteteatamisega lõpetatavad üle kaheaastase tähtajaga hoiused", "repotehingud" ja "üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad" (vt lahter 13). EKP võib kohustusliku reservi määra igal ajal muuta. EKP teatab kohustusliku reservi määra muutumisest enne esimest reservide hoidmisperioodi, mille suhtes muutused kehtivad.

LAHTER 13

Reservibaas ja kohustusliku reservi määr

A. Reservibaasi kantud kohustised, mille suhtes rakendatakse positiivset kohustusliku reservi määra

Hoiused

— Üleööhoiused

— Hoiused, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat

— Etteteatamisega lõpetatavad kuni kaheaastase tähtajaga hoiused

Emiteeritud võlakirjad

— Võlakirjad, mille kokkulepitud tähtaeg on kuni kaks aastat

B. Reservibaasi kantud kohustised, mille suhtes rakendatakse kohustusliku reservi nullmäära

Hoiused

— Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga hoiused

— Etteteatamisega lõpetatavad üle kaheaastase tähtajaga hoiused

— Repotehingud

Emiteeritud võlakirjad

— Üle kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjad

C. Reservibaasist välja jäetud kohustised

— Kohustised teiste asutuste ees, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemi

— Kohustised EKP ja liikmesriikide keskpankade ees

b) Reservinõuete arvutamine

Iga üksiku asutuse reservinõude arvutamiseks rakendatakse kõlblike kohustiste summa suhtes vastava kohustuste kategooria kohustusliku reservi määra.

Iga asutus arvab oma kohustusliku reservi nõudest maha 100 000 euro suuruse summa igas liikmesriigis, kus ta tegutseb. Sellise vähenduse lubamine ei piira eurosüsteemi kohustusliku reservi rakendava asutuse õiguslikke kohustusi. ([85])

Iga reservide hoidmisperioodi kohustusliku reservi nõue ümardatakse lähima euroni.

([85]) Asutuste puhul, kellel on EKP rahandus- ja pangandusstatistika aruandlussüsteemi (vt 4. lisa) sätete kohaselt lubatud esitada statistilisi andmeid konsolideeritult ühe rühmana, lubatakse kogu grupile kui tervikule vaid üks selline vähendus, kui asutused ei esita teavet reservibaasi ja reservihoiuste kohta piisavalt üksikasjalikult, et eurosüsteem saaks kontrollida nende täpsust ja kvaliteeti ning määrata kindlaks iga üksiku rühma kuuluva asutuse reservinõude.

7.4. **Reservihoiuste hoidmine**

a) Reservide hoidmisperiood

EKP avaldab reservide hoidmisperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. ([86]) Reservide hoidmisperiood algab esimese põhilise refinantseerimistoimingu arveldamise päeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitika seisukohtade igakuine hindamine. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, sõltuvalt muu hulgas EKP nõukogu koosolekute ajakava muutustest.

b) Reservihoiused

Iga asutus peab hoidma oma kohustuslikke reserve ühel või mitmel reservikontol kontol oma tegutsemiskohajärgse liikmesriigi keskpangas. Kui asutusel on liikmesriigis mitu üksust, vastutab peakontor asutuse kõigi omamaiste üksuste kohustuslike reservide rahuldamise eest. ([87]) Kui asutusel on üksused mitmes liikmesriigis, peab ta hoidma iga sellise liikmesriigi keskpangas, kus ta üksus tegutseb, kohustuslikke reserve, mis määratakse kindlaks vastavalt tema reservibaasile vastavas liikmesriigis.

Reservikontona võib kasutada asutuse arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades. Reservihoiuseid arvelduskontodel võib kasutada päevasiseste arvelduste jaoks. Asutuse päevane reservihoius arvutatakse tema reservikontol oleva päevalõpujäägina.

Asutus võib taotleda oma asukohajärgse liikmesriigi keskpangalt luba hoida kõiki oma kohustuslikke reserve kaudselt vahendaja kaudu. Reeglina on võimalus hoida kohustuslikke reserve vahendaja kaudu vaid asutustel, mida osaliselt (nt sularahahalduse osas) haldab vahendaja (nt hoiupankade ja ühistupankade võrgud võivad oma reservihoiused tsentraliseerida). Vahendaja kaudu kohustuslike reservide hoidmise suhtes rakendatakse sätteid, mis on ettenähtud EKP määrusega kohustuslike reservide kohta.

c) Reservihoiuste tasustamine intressidega

Kohustuslike reservide hoidmise pealt makstakse lahtris 14 sätestatud valemi kohaselt intressi, mis võrdub EKP põhiliste refinantseerimistoimingute keskmise (kalendripäevade arvu järgi kaalutud) intressiga hoidmisperioodil: Kohustuslikku reservi ületavatelt reservihoiustelt intressi ei maksta. Intressi makstakse RKP teisel pangapäeval pärast selle hoidmisperioodi lõppu, mille eest intressi arvestati.

([86]) Tavaliselt avalikustatakse kalender EKP pressiteates EKP veebisaidil (www.ecb.int). Lisaks avaldatakse kõnealune kalender Euroopa Liide Teatajas ja liikmesriikide keskpankade veebisaitidel.

([87]) Kui asutusel ei ole tegutsemiskoha liikmesriigis peakontorit, peab ta määrama põhifiliaali, mis vastutab asutuse kõigi asjaomases liikmesriigis asuvate üksuste kohustusliku reservi koondnõuete täitmise eest.

LAHTER 14

Kohustusliku reservi hoidmise intressi arvutamine

Kohustusliku reservi hoidmise eest makstakse järgmise valemi kohaselt arvutatavat intressi:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kus

R_t = on kohustuslike reservide hoidmise pealt hoidmisperioodil *t* makstav intress.

H_t = on keskmised päevased kohustuslike reservide hoiused hoidmisperioodil *t*.

n_t = on kalendripäevade arv hoidmisperioodil *t*.

r_t = on kohustuslike reservide hoidmise pealt makstava intressi määr hoidmisperioodil *t*. Intressimäär ümardatakse kahe kümnendkohani.

i = on hoidmisperioodi *t*kalendripäev *i*.

MR_i = on kalendripäeval *i* või enne seda arveldatud viimaste põhiliste refinantseerimistoimingute intressi piirmäär.

7.5. **Reservibaasist teatamine ning selle kinnitamine ja kontrollimine**

Kohustusliku reservi rakendavad asutused arvutavad ise kohustusliku reservi rakendamiseks vajalikud reservibaasi kirjed ning need esitatakse liikmesriikide keskpankadele EKP rahandus- ja pangandusstatistika raames (vt 4. lisa). Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9) artiklis 5 on määratletud asutuse reservibaasist ja reservinõuetest teatamise ning nende kinnitamise kord.

Asutus toimib kohustuslikest reservidest teatamise ja nende kinnitamisel järgmiselt. Kas asjakohane osalev riigi keskpank või asutus algatab asutuse kohustsulike reservide arvutamise kõnealuseks hoidmisperioodiks. Kohustuslikud reservid arvutanud vastaspool teatab need hiljemalt kolm RKP pangapäeva enne hoidmisperioodi algust. Asjakohane osaleva riigi keskpank võib kindlaks määrata varasema kohustuslikest reservidest teatamise tähtaja. Samuti võidakse kindlaks määrata täiendav tähtaeg, mis ajaks asutus peab teatama kõikidest reservibaasi ja teatatud kohustuslike reservide muudatustest. Teate saanud vastaspool kinnitab arvutatud kohustuslikud reservid hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneval RKP pangapäeval. Kui teate saanud vastaspool ei ole sellele vastanud hiljemalt hoidmisperioodi algusele eelneva RKP pangapäeva lõpuks, loetakse asutuse kohustuslike reservide summa asjakohaseks hoidmisperioodiks kinnitatuks. Pärast asutuse kohustuslike reservide kinnitamist asjakohaseks hoidmisperioodiks ei ole neid võimalik muuta.

Asutuste jaoks, kes võivad tegutseda teiste asutuste kaudsete reservihoiuste vahendajatena, on EKP määruses kohustuslike reservide kohta sätestatud aruandluse erinõuded. Reservide hoidmine vahendaja kaudu ei muuda vahendaja kaudu reserve hoidva asutuse statistilise aruandluse kohustusi.

EKP-l ja liikmesriikide keskpankadel on õigus kontrollida kogutud andmete täpsust ja kvaliteeti vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt.

7.6. **Kohustusliku reservi kohustuse rikkumine**

Kohustusliku reservi kohustuse rikkumine tekib siis, kui asutuse kalendripäeva lõpu keskmine jääk reservikontodel reservide hoidmisperioodil on väiksem kui selle asutuse reservinõue vastaval reservide hoidmisperioodil.

Kui asutus jätab reservinõude täielikult või osaliselt täitmata, võib EKP kehtestada millise tahes järgmistest sanktsioonidest vastavalt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 2531/98 kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt:

— asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatavat laenuintressi piirmäära kuni 5 protsendipunkti võrra ületava summa tasumine, või

— asjaomase asutuse poolt täitmata jäetud reservinõude summa suhtes rakendatava kuni kahekordse laenuintressi piirmäära tasumine, või

— nõue, et asjaomane asutus peab EKPs või liikmesriigi keskpangas avama intressita hoiused, mille väärtus asjaomase asutuse poolt täitmata jäänud reservinõude kolmekordne väärtus. Hoiuse tähtaeg ei tohi ületada ajavahemikku, mille jooksul asutus ei täitnud reservinõuet.

Kui asutus ei täida eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteeme käsitlevatest määrustest ja otsustest tulenevaid kohustusi (st kui asjaomast teavet ei edastata õigeks ajaks või kui edastatav teave ei ole korrektne), on EKP-l õigus kehtestada sanktsioone kooskõlas nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone ja EKP 23. septembri 1999. aasta määrusega EKP volituste kohta rakendada sanktsioone (EKP/1999/4). EKP juhatus võib määratleda ja avaldada kriteeriumid, mille alusel ta kohaldab sanktsioone, mis on sätestatud nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2531/98 (kohustuslike reservide kohaldamise kohta Euroopa Keskpanga poolt) artikli 7 lõikes 1. ([88])

Lisaks sellele võib eurosüsteem kohustusliku reservi nõuete tõsise rikkumise korral peatada vastaspoolte osalemise avaturutehingutes.

([88]) Need kriteeriumid avaldati 11. veebruari 2000. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas teatises pealkirjaga "Euroopa Keskpanga teatis kohustusliku reservi hoidmise kohustuse rikkumise suhtes kohaldatavate sanktsioonide kehtestamise kohta".

LISA

LISA 1

Näited rahapoliitika toimingute ja menetluste kohta

Näidete loetelu

Näide 1 Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad likviidsust lisavad pöördtehingud

Näide 2 Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust lisavad pöördtehingud

Näide 3 EKP võlasertifikaatide emissioon muutuva intressimääraga pakkumistena

Näide 4 Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust absorbeerivad vääringute vahetustehingud

Näide 5 Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust lisavad vääringute vahetustehingud

Näide 6 Riskide ohjamise meetmed

NÄIDE 1

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatavad likviidsust lisavad pöördtehingud

EKP otsustab lisada likviidsust turul fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördtehingu abil.

Kolm vastaspoolt esitavad järgmised pakkumised:

Vastaspool	**Pakkumine** (miljonites eurodes)
1. pank	30
2. pank	40
3. pank	70
Kokku	140

EKP otsustab jaotada kokku 105 miljonit eurot.

Jaotuse protsendimäär on:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\,\%$$

Jaotamine vastaspoolte vahel toimub järgmiselt:

Vastaspool	**Pakkumine** (miljonites eurodes)	**Eraldatud määr** (miljonites eurodes)
1. pank	30	22,5
2. pank	40	30,0
3. pank	70	52,5
Kokku	140	105,0

NÄIDE 2

Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust lisavad pöördtehingud

EKP otsustab lisada likviidsust turul muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava pöördtehingu abil.

Kolm vastaspoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	**Summa** (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	**Pakkumised kokku**	**Kumulatiivsed pakkumised**
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Kokku	30	45	70	145	

EKP otsustab jaotada 94 miljonit eurot intressi piirmääraga 3,05 %.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 3,05 % (80 miljoni euro suuruse kumulatiivse summa jaoks). 3,05 % juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\,\%$$

Intressi piirmäära juures on näiteks eraldis 1. pangale:

$$0{,}4 \times 10 = 4$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Vastaspooled	**Summa** (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**
Pakkumised kokku	30,0	45,0	70,0	145
Eraldised kokku	14,0	34,0	46,0	94

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, on vastaspooltele jaotatud summade intressimäär 3,05 %.

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, ei rakendata vastaspooltele jaotatud summade suhtes ühtset intressimäära; näiteks 1. pank saab 5 miljonit eurot intressimääraga 3,07 %, 5 miljonit eurot intressimääraga 3,06 % ja 4 miljonit eurot intressimääraga 3,05 %.

NÄIDE 3

EKP võlasertifikaatide emissioon muutuva intressimääraga pakkumistena

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena teostatava EKP võlasertifikaatide emissiooni abil.

Kolm vastaspoolt esitavad järgmised pakkumised:

Intressimäär (%)	**Summa** (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**	**Kumulatiivsed pakkumised**
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Kokku	55	70	55	180	

EKP otsustab jaotada 124,5 miljonit euro suuruse nominaalsumma intressi piirmääraga 3,05 %.

Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 3,05 % (65 miljoni euro suuruse kumulatiivse summa jaoks). 3,05 % juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{124{,}5 - 65}{70} = 85\,\%$$

Intressi piirmäära juures on näiteks eraldis 1. pangale:

$$0{,}85 \times 20 = 17$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Vastaspooled	**Summa** (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**
Pakkumised kokku	55,0	70,0	55,0	180,0
Eraldised kokku	42,0	49,0	33,5	124,5

NÄIDE 4

Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust absorbeerivad vääringute vahetustehingud

EKP otsustab absorbeerida turult likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahelise vääringute vahetustehingu. (Märkus: Käesolevas näites kaubeldakse euroga üle omahinna.)

Kolm vastaspoolt esitavad järgmised pakkumised:

Vahetustehingu punktid (× 10 000)	**Summa** (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**	**Kumulatiivsed pakkumised**
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Kokku	65	90	80	235	

EKP otsustab jaotada 158 miljonit eurot vahetustehingu piirpunktidega 6,63. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis ületavad 6,63 (65 miljoni euro suuruse kumulatiivse summa jaoks). 6,63 juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\,\%$$

Vahetustehingu piirpunktide juures on näiteks eraldis 1. pangale:

$$0{,}93 \times 25 = 23{,}25$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23{,}25 = 48{,}25$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Vastaspooled	**Summa** (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**
Pakkumised kokku	65,0	90,0	80,0	235,0
Eraldised kokku	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP fikseerib toimingu jaoks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, ostab eurosüsteem toimingu alguspäeval 158 000 000 eurot ja müüb 178 540 000 USA dollarit. Toimingu tähtpäeval müüb eurosüsteem 158 000 000 eurot ja ostab 178 644 754 USA dollarit (tähtpäevakurss on 1,130663 = 1,1300 + 0,000663).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem eurode ja USA dollarite summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehing			**Tähtpäevatehing**		
Vahetuskurss	eurode ost	USA dollarite müük	Vahetuskurss	eurode müük	USA dollarite ost
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Kokku	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

NÄIDE 5

Muutuva intressimääraga pakkumistena teostatavad likviidsust lisavad vääringute vahetustehingud

EKP otsustab lisada turul likviidsust ning teostab selleks muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena euro ja USA dollari vahelise vääringute vahetustehingu. (Märkus: Käesolevas näites kaubeldakse euroga üle omahinna.)

Kolm vastaspoolt esitavad järgmised pakkumised:

Vahetustehingu punktid (× 10 000)	**Summa** (miljonites eurodes)				
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**	**Kumulatiivsed pakkumised**
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Kokku	60	85	75	220	

EKP otsustab jaotada 197 miljonit eurot vahetustehingu piirpunktidega 6,54. Täielikult rahuldatakse kõik pakkumised, mis on madalamad kui 6,54 (195 miljoni euro suuruse kumulatiivse summa jaoks). 6,54 juures on jaotuse protsendimäär:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\,\%$$

Vahetustehingu piirpunktide juures on näiteks eraldis 1. pangale:

$$0{,}10 \times 5 = 0{,}5$$

Kogu eraldis 1. pangale on:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0{,}5 = 55{,}5$$

Jaotamise tulemused võib kokku võtta järgmiselt:

Vastaspooled	**Summa** (miljonites eurodes)			
	1. pank	2. pank	3. pank	**Kokku**
Pakkumised kokku	60,0	85,0	75,0	220
Eraldised kokku	55,5	75,5	66,0	197

EKP fikseerib toimingu jaoks euro ja USA dollari vahelise hetkekursi 1,1300.

Kui jaotamismenetlus toimub ühtse intressimääraga (Hollandi) enampakkumise kohaselt, müüb eurosüsteem toimingu alguspäeval 197 000 000 eurot ja ostab 222 610 000 USA dollarit. Toimingu tähtpäeval ostab eurosüsteem 197 000 000 eurot ja müüb 222 738 838 USA dollarit (tähtpäevakurss on 1,130654 = 1,1300 + 0,000654).

Kui jaotamismenetlus toimub mitme intressimääraga (Ameerika) enampakkumise kohaselt, vahetab eurosüsteem eurode ja USA dollarite summasid järgmises tabelis näidatud viisil:

Hetketehing			**Tähtpäevatehing**		
Vahetuskurss	eurode müük	USA dollarite ost	Vahetuskurss	eurode ost	USA dollarite müük
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Kokku	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

NÄIDE 6

Riskide ohjamise meetmed

Käesolev näide illustreerib eurosüsteemi likviidsust lisavate toimingute alusvara suhtes kohaldatavat riskide ohjamise raamistikku. ([1]) Näite aluseks on eeldus, et vastaspool osaleb järgmistes eurosüsteemi rahapoliitika toimingutes:

— 28. juulil 2004 algav ja 4. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimistoiming, mille raames eraldatakse vastaspoolele 50 miljonit eurot intressimääraga 4,24 %,

— 29. juulil 2004 algav ja 21. oktoobril 2004 lõppev pikemaajaline refinantseerimistoiming, mille raames eraldatakse vastaspoolele 45 miljonit eurot intressimääraga 4,56 %, ning

— 4. augustil 2004 algav ja 11. augustil 2004 lõppev põhiline refinantseerimistoiming, mille raames eraldatakse vastaspoolele 35 miljonit eurot intressimääraga 4,26 %.

Allpool tabelis 1 kirjeldatakse selliste esimese astme varade omadusi, mida vastaspool kasutab nimetatud toimingute tagamiseks.

Tabel 1. — Tehingutes kasutatav esimese astme alusvara

	Omadused					
Nimi;	**Vara liik**	**Tähtpäev**	**Kupong**	**Kupongi sagedus**	**Järelejäänud tähtaeg**	**Turuväärtuse allahindlus**
Vara A	Varaga tagatud instrument	29.8.2006	Fikseeritud määraga	6 kuud	2 aastat	3,50 %
Vara B	Keskvalitsuse võlakiri	19.11.2008	Muutuva määraga	12 kuud	4 aastat	0,50 %
Vara C	Äriühingu võlakiri	12.5.2015	Nullmääraga kupong		>10 aastat	15,00 %

Hinnad protsentides (sh kogunenud intress) ([1])						
28.7.2004	**29.7.2004**	**30.7.2004**	**2.8.2004**	**3.8.2004**	**4.8.2004**	**5.8.2004**
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
				55,01	54,87	

([1]) Konkreetse hindamispäeva kohta esitatud hinnad vastavad kõnealusele hindamispäevale eelneva pangapäeva kõige tüüpilisemale hinnale.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Kõigepealt eeldatakse, et tehingud teostatakse riigi keskpangaga, kus kasutatakse süsteemi, mille puhul alusvara märgistatakse iga tehingu jaoks. Alusvara hinnatakse iga päev. Riskide ohjamise raamistikku võib kirjeldada järgmiselt (vt ka allpool toodud tabel 2):

1. 28. juulil 2004 sõlmib vastaspool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 50,6 miljoni euro eest vara A. Vara A on varaga tagatud ja fikseeritud kupongimääraga instrument, mille tähtpäev on 29. augustil 2006. Seega on selle järelejäänud tähtaeg kaks aastat, mis eeldab 3,5 % suurust turuväärtuse allahindlust. Kõnealusel päeval on vara A turuhind vaadeldaval turul 102,63 %, mis hõlmab kogunenud kupongiintressi. Vastaspool peab esitama sellises koguses varasid A, et pärast 3,5 % suurust turuväärtuse allahindluse mahaarvamist oleks selle väärtus suurem kui jaotatud 50 miljonit eurot. Seega esitab vastaspool varasid A 50,6 miljoni euro nominaalväärtuses, mille kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 50 113 203 eurot.

2. 29. juulil 2004 sõlmib vastaspool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 21 miljoni euro eest varasid A (turuhind 101,98 %, turuväärtuse allahindlus 3,5 %) ja 25 miljoni euro eest varasid B (turuhind 9,35 %). Vara B on muutuva kupongimaksemääraga keskvalitsuse võlakiri, mille suhtes rakendatakse 0,5 % suurust turuväärtuse allahindlust. Vara A ja vara B kohandatud turuväärtus kõnealusel päeval on 45 130 810 eurot, mis ületab 45 000 000 euro suuruse nõutava summa.

([1]) Näite aluseks on eeldus, et lisatagatise nõude vajalikkuse arvutamisel võetakse arvesse pakutud likviidsuselt kogunenud intressi ning nõude esitamise lävi on 0,5 % pakutud likviidsusest.

29. juulil 2004 hinnatakse ümber 28. juulil 2004 algatatud põhilise refinantseerimistoimingu alusevara. 101,98 % suuruse turuhinna juures jääb vara A allahinnatud turuväärtus ikkagi nõude esitamise läve alam- ja ülempiiridesse. Sellest tulenevalt leitakse, et algselt panditud tagatis katab nii esialgu pakutud likviidsuse summa kui ka 5 889 euro suuruse kogunenud intressi.

3. 30. juulil 2004. aastal hinnatakse alusvara väärtus ümber: vara A turuhind on 100,55 % ja vara B turuhind on 97,95 %. 28. juulil 2004 alanud põhiliselt refinantseerimistoimingult kogunenud intress on 11 778 eurot ning 29. juulil 2004 alanud pikemaajaliselt refinantseerimistoimingult kogunenud intress on 5 700 eurot. Seetõttu langeb vara A kohandatud turuväärtus esimese tehingu puhul 914 218 euro võrra allapoole tehingu tagatavat summat (s.o pakutud likviidsus pluss kogunenud intress), kuid ka 49 761 719 euro võrra allapoole nõude esitamise läve alampiiri. Vastaspool esitab 950 000 miljoni euro nominaalväärtuses varasid A, millega taastatakse pärast 3,5 % suuruse allahindluse mahaarvamist turuväärtusel põhinevast hinnast 100,55 % piisav tagatiskate. ([1]).

Lisatagatise nõue on vajalik ka teise tehingu puhul, kuna kõnealuses tehingus kasutatud alusvara kohandatud tuurväärtus (44 741 520 eurot) on allpool nõude esitamise läve alampiiri (44 780 672 eurot). Seetõttu esitab vastaspool 270 000 euro suuruse summas vara B, mille kohandatud turuväärtus on 263 143 eurot.

4. 2. ja 3. augustil 2004 hinnatakse alusvara väärtus ümber ning see ei too 28. ja 29. juunil 2004 sõlmitud tehingute osas kaasa lisatagatise nõudeid.

5. 4. augustil 2004 maksab vastaspool 28. juulil 2004 alustatud põhilise refinantseerimistoimingu alusel pakutud likviidsuse, k.a 41 222 euro suuruse kogunenud intressi. Riigi keskpank tagastab 51 550 000 euro suuruses nominaalväärtuses varasid A.

Samal päeval sõlmib vastaspool tagasiostutehingu riigi keskpangaga, kes ostab 75 miljoni euro nominaalväärtuse eest varasid C. Et varade C puhul on tegemist äriühingute nullkupongiga võlakirjadega, mille järelejäänud tähtaeg on rohkem kui kümme aastat ja mille suhtes on vaja rakendada 15 % suurust turuväärtuse allahindlust, on allahinnatud turuväärtus kõnealusel päeval 35 068 875 eurot.

29. juulil 2004 alustatud pikaajalise refinantseerimistoimingu alusvarade ümberhindamisest ilmneb, et pakutud varade kohandatud turuväärtus ületab nõude esitamise läve ülempiiri ligikaudu 262 000 euro võrra, mistõttu riigi keskpank peab tagastama vastaspoolele varasid B 262 000 euro nominaalväärtuses. ([2])

Koondtagatiste haldussüsteem

Teiseks eeldatakse, et tehinguid teostatakse riigi keskpangaga, kes kasutab koondtagatiste haldussüsteemi Vastaspoole kasutatavate koondtagatiste hulka kuuluvaid tagatisi ei märgistata konkreetsete tehingute jaoks.

Käesoleva näite puhul kasutatakse sama tehingute jada, kui eespool märgistatud tagatiste haldussüsteemi kohta toodud näites. Peamine erinevus seisneb selles, et ümberhindamispäevadel peab kõigi koondatud tagatiste kohandatud turuväärtus katma kõigi vastaspoole ja riigi keskpanga vahel pooleliolevate toimingute kogusumma. Käesoleval juhul on 1 178 398 euro suurune lisatagatise nõue 30. juulil 2004. aastal samaväärne märgistatud tagatiste haldussüsteem puhul ettenähtud lisatagatise nõudega. Vastaspool esitab 1 300 000 miljoni euro nominaalväärtuses varasid A, millega taastatakse pärast 3,5 % suuruse allahindluse mahaarvamist turuväärtusel põhinevast hinnast 100,55 % piisav tagatiskate.

Lisaks sellele võib vastaspool 4. augustil 2004, kui saabub 28. juulil 2004 alanud põhilise refinantseerimistoimingu tähtpäev, hoida varasid oma tagatiskontol. Vara võib vahetada ka teiseks varaks, nagu selgub näitest, kus 51,9 miljoni euro nominaalväärtuses varasid A asendatakse 75,5 miljoni euro nominaalväärtuses varadega C, et katta kõikide refinantseerimistoimingute alusel pakutud likviidsust ja kogunenud intressi.

Tabelis 3 kirjeldatakse riskide ohjamise raamistikku koondtagatiste haldussüsteemi puhul.

([1]) Riikide keskpangad võivad nõuda lisatagatise esitamist pigem sularahas kui väärtpaberites.

([2]) Kui riigi keskpank pidi maksma vastaspoolele tagatist seoses teise tehinguga, võib sellise tagatise teatavatel juhtudel tasaarveldada tagatisega, mida vastaspool maksab riigi keskpangale seoses esimese tehinguga. Selle tulemusena oleks tegemist vaid ühe tagatise arveldamisega.

Tabel 2. Märgistatud tagatiste haldussüsteem

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguspäev	Lõpukuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir	Nõude esitamise läve ülempiir	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	– 914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	– 264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Tabel 3. — Koondtagatiste haldussüsteem

Kuupäev	Pooleliolevad tehingud	Alguspäev	Lõpukuupäev	Intressimäär	Pakutud likviidsus
28.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
29.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.7.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
2.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
3.8.2004	Põhiline refinantseerimine	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
4.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
5.8.2004	Põhiline refinantseerimine	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000
	Pikemaajaline refinantseerimine	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

Kogunenud intress	Kaetav kogusumma	Nõude esitamise läve alampiir [1]	Nõude esitamise läve ülempiir [2]	Kohandatud turuväärtus	Lisatagatise nõue
—	50 000 000	49 750 000	ei kohaldata	50 113 203	—
5 889 —	95 005 889	94 530 859	ei kohaldata	94 926 624	—
11 778 5 700	95 017 478	94 542 390	ei kohaldata	93 839 080	– 1 178 398
29 444 22 800	95 052 244	94 576 983	ei kohaldata	95 487 902	—
35 333 28 500	95 063 833	94 588 514	ei kohaldata	95 399 949	—
— 34 200	80 034 200	79 634 029	ei kohaldata	80 333 458	—
4 142 39 900	80 044 042	79 643 821	ei kohaldata	80 248 396	—

[1] Koondtagatiste haldamissüsteemis on nõude esitamise läve alampiiriks lisatagatise nõuete madalaim künnis. Tegelikult nõuavad enamikud riikide keskpangad lisatagatist, kui koondtagatise allahinnatud turuväärtus on kaetavast kogusummast väiksem.

[2] Koondtagatiste haldamissüsteemis ei ole nõude esitamise läve ülempiir asjakohane, kuna vastaspoole järjekindel eesmärk on pakkuda koondtagatist suuremas summas, et vähendada tegevuskulusid.

LISA 2

Sõnastik

Aktsiahinnarisk: aktsiahindade liikumisest tulenev kahjumi oht. Eurosüsteem puutub aktsiahinnariskiga kokku oma rahapoliitika toimingute puhul niivõrd, kuivõrd aktsiaid leotakse teise astme jaoks kõlblikuks varaks.

Alguspäev: kuupäev, mil arveldatakse rahapoliitika toimingu esimene osa. Alguspäev vastab tagasiostulepingutel ja vääringute vahetustehingutel põhinevate toimingute puhul ostukuupäevale.

Allahindlus: vt turuväärtuse allahindlus.

Ameerika enampakkumine: vt mitme intressimääraga enampakkumine

Arveldusagent: asutus, mis juhib arvelduspротsessi (arvelduspositsioonide kindlaksmääramine, maksetehingute seire jms) ülekandesüsteemide või muude menetluste puhul, milleks on vaja arveldamist.

Arvelduskonto: otsese osalise selline konto keskpanga siseriiklikus RTGS-süsteemis, mida kasutatakse maksete töötlemiseks.

Arvelduspäev: tehingu arveldamise kuupäev. arveldamine võib toimuda kauplemisega samal päeval (sama päeva arveldus) või üks või mitu päeva pärast kauplemist (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arveldusl̃ötk).

Asutamisleping: Euroopa Ühenduse asutamisleping. Sageli nimetatakse seda Rooma lepinguks selle kehtivas redaktsioonis.

Avaturutehing: tehing, mis teostatakse finantsturul keskpanga algatusel. Lähtuvalt eesmärkidest, regulaarsusest ja menetlustest võib eurosüsteemi avaturutehingud jagada nelja kategooriasse: põhilised refinatseerimistoimingud, pikaajalised refinantseerimistoimingud, tasandustoimingud ja struktuursed toimingud. Kasutatud toimingutest on pöörtehingud peamised eurosüsteemi avaturuinstrumendid ja neid võib kasutada kõigis neljas toimingute kategoorias. Lisaks sellele võib struktuursete toimingute puhul kasutada võlasertifikaatide emiteerimist ja otsetehinguid ning tasandustoimingute teostamiseks võib kasutada otsetehinguid, vääringute vahetustehinguid ja tähtajaliste hoiuste kogumist.

Brutoarveldussüsteem: ülekandesüsteem, mille puhul vahendite arveldamine või väärtpaberite ülekandmine toimub üksikjuhtude kaupa.

Depooarve: keskpanga hallatav väärtpaberikonto, millele krediidiasutused võivad paigutada pangatoimingute tagamiseks sobivaks peetavaid väärtpabereid.

Depositoorium: asutus, mille esmane ülesanne on kanda väärtpaberid füüsiliselt või elektrooniliselt börsinimekirja ning pidada arvestust nende väärtpaberite omandiõiguse üle.

EKP aeg: aeg EKP asukohas.

EKP maksesüsteem: EKPs kasutatav maksekord, mis on ühendatud TARGETga, et teostada: i) makseid EKPs olevate kontode vahel ja ii) TARGETi kaudu makseid EKPs ja liikmesriikide keskpankades olevate kontode vahel.

Elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt: finantsvara omandiõigust tähistavate füüsiliste sertifikaatide ja väärtpaberite kaotamine selliselt, et finantsvara eksisteerib ainult raamatupidamiskirjetena.

Emitent: üksus, kellel on kohustus seoses väärtpaberi või muu finantsinstrumendiga.

EMP (Euroopa Majanduspiirkonna) riigid: Euroopa Liidu liikmesriigid, Island, Liechtenstein ja Norra.

Esialgne marginaal: riski ohjamise meede, mida võib kasutada eurosüsteemis pöördtehingute puhul ja mis tähendab, et tehingu jaoks vajalik tagatis on samaväärne vastaspoolele antava krediidiga, millele lisandub esialgse marginaali väärtus.

Esimese astme vara: turukõlblik vara, mis vastab teatavatele ühtsetele kogu euroalal kehtivatele kõlblikkuskriteeriumidele, mille EKP on kindlaks määranud.

Etteteatamistähtajaga lõpetatavad tähtajalised hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb hoiustest, mille hoidja peab ootama kindlaksmääratud etteteatamistähtajani enne, kui saab vahendid välja võtta. Mõningatel juhtudel on võimalik konkreetsel ajavahemikul võtta välja teatav fikseeritud summa või võtta vahendid välja enne tähtaega ja maksta leppetrahvi.

Euroala: piirkond, mis hõlmab EL liikmesriike, kes kooskõlas asutamislepinguga on võtnud euro ühisrahana kasutusele ja kus ühtse rahapoliitika teostamise eest vastutab EKP nõukogu.

Euroopa Keskpankade Süsteem (EKPS): Euroopa Keskpank ja Euroopa Liidu liikmesriikide keskpangad. Tuleks märkida, et nende liikmesriikide keskpankadel, kes ei ole asutamislepingu kohaselt ühisraha kasutusele võtnud, säilivad rahapoliitika valdkonnas siseriikliku õiguse kohased volitused ning seega ei ole nad seotud eurosüsteemi rahapoliitika teostamisega.

Eurosüsteem: koosneb Euroopa Keskpangast (EKP) ja euroala liikmesriikide keskpankadest. Eurosüsteemi otsuseid langetavad organid on EKP nõukogu ja juhatus.

Eurosüsteemi pangapäev: iga päev, mil EKP ja vähemalt ühe liikmesriigi keskpank on eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamiseks avatud.

Fikseeritud intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongimäär on fikseeritud kogu instrumendi kehtivuse ajal.

Fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus: pakkumismenetlus, mille puhul liikmesriigi keskpank määrab intressimäära eelnevalt kindlaks ning vastaspooled teevad pakkumisi sellise rahasumma ulatuses, millega nad soovivad fikseeritud intressimäära juures tehinguid teha.

Hindamispäev: kuupäev, mil hinnatakse krediiditoimingute alusvara.

Hoidmisperiood: periood, mille kohta arvutatakse reservinõude täitmine. EKP avaldab reservide hoidmisperioodide kalendri vähemalt kolm kuud enne iga aasta algust. Reservide hoidmisperioodid algavad esimese põhilise refinantseerimistoimingu arveldamise päeval pärast EKP nõukogu koosolekut, kus kavandatakse eelnevalt rahapoliitika seisukohtade igakuine hindamine. Tavaliselt lõpevad need järgmise kuu analoogsele kauplemispäevale eelneval päeval. Erijuhtudel võidakse avaldatud kalendrit muuta, sõltuvalt muu hulgas EKP nõukogu koosolekute ajakava muutustest.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivahend, mida osapoooled võivad kasutada eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleööhoiuste tegemiseks liikmesriikide keskpankades.

Hollandi enampakkumine: vt ühtse intressimääraga enampakkumine.

Intressiarvestusmeetod: tava, mille kohaselt määratletakse krediidiintressi arvutamisel arvessevõetavate päevade arv. Eurosüsteem kasutab oma rahapoliitika toimingutes intressiarvestusmeetodit tegelik päevade arv/360.

Intressi piirmäär: intressimäär, mille juures ammendub kogu pakkumisega jaotatav summa.

Järelejäänud tähtaeg: võlainstrumendi kustutuspäevani jäänud ajavahemik.

Kahepoolne menetlus: menetlus, mille puhul keskpank suhtleb ühe või mitme vastaspoolega otse ilma pakkumismenetlust kasutamata. Kahepoolsete menetluste hulka kuuluvad väärtpaberibörside ja turuesindajate vahendusel teostatavad toimingud.

Kauplemispäev (T): päev, mil teostatakse kauplemistehing (st kahe vastaspoole vaheline kokkulepe finantstehingu kohta). Kauplemispäev võib langeda kokku tehingu arvelduspäevaga (sama päeva arveldus) või eelneda arvelduspäevale määratletud arvu pangapäevade võrra (arvelduspäev on kauplemispäev (T) + arveldusl˜tk).

Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudel (CCBM): Euroopa Keskpankade Süsteemi loodud mehhanism, mille eesmärk on võimaldada vastaspooltel kasutada alusvarasid piiriüleselt. Keskpankade vahelise korrespondentpanganduse mudeli puhul tegutsevad liikmesriikide keskpangad üksteise kontohalduritena. See tähendab, et iga liikmesriigi keskpangal on oma väärtpaberite haldussüsteemis väärtpaberikonto iga liikmesriigi keskpanga (ja EKP) jaoks.

Kiirpakkumine: pakkumismenetlus, mida eurosüsteem kasutab tasandustoiminguteks, kui soovitakse kiiresti mõjutada likviidsust turul. Kiirpakkumisi teostatakse ühe tunni jooksul ning nendes osalevate vastaspoolte arv on piiratud.

Kindlasummaline mahaarvamine: fikseeritud summa, mille institutsioon arvab maha, kui arvutatakse tema reservinõuet eurosüsteemi kohustuslike reservide raamistikus.

Kohustusliku reservi määr: määr, mille keskpank on iga reservibaasi arvatud bilansikirjete kategooria kohta kehtestanud. Määrasid kasutatakse reservinõuete arvutamiseks.

Kokkulepitud tähtajaga hoiused: instrumentide kategooria, mis koosneb peamiselt määratletud tähtajaga tähtajalistest hoiustest, mis võivad olenevalt liikmesriigis levinud tavadest olla kas enne tähtaega vahetamatud või vahetatavad pärast teatavate sanktsioonide rakendamist. See kategooria hõlmab ka mõningaid turukõlbmatuid võlainstrumente, näiteks turukõlbmatuid (*retail*) hoiusertifikaate.

Kontohaldur: üksus, kes tegeleb väärtpaberite ja muude finantsvarade hoidmise ja haldamisega teiste nimel.

Koondsüsteem: vt koondtagatiste haldussüsteem.

Koondtagatiste haldamissüsteem: keskpanga tagatiste haldamise süsteem, mille puhul vastaspooled avavad keskpangas koondtagatiste konto, millele hoiustavad keskpangaga teostatavate tehingute tagamise varad. Erinevalt märgistatud tagatiste haldussüsteemist ei ole koondtagatiste haldussüsteemis alusvara üksiktehingute jaoks märgistatud.

Korrespondentpangandus: kord, mille kohaselt üks krediidiasutus pakub teisele krediidiasutusele makse- ja muid teenuseid. Maksete teostamiseks korrespondentpankade vahendusel kasutatakse sageli vastastikuseid kontosid (nostro- ja lorokonto), mille võib ühendada alaliste krediidiliinidega. Korrespondentpankade teenuseid osutatakse peamiselt ühest riigist teise, kuid riigisiseselt võib neid kasutada seoses teatavate esindussuhetega. Korrespondentpank nimetab välisriigi krediidiasutuse nimel hoitavat kontot lorokontoks; välisriigi krediidiasutus omakorda nimetaks sama kontot nostrokontoks.

Krediidiasutus: viitab käesolevas dokumendis Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiviga 2000/28/EÜ) artikli 1 lõikes 1 nimetatud krediidiasutusele; Seega on krediidiasutus: i) ettevõtja, kelle tegevuseks on hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine avalikkuselt ning oma arvel ja nimel laenu andmine, või ii) alapunktis i nimetamata ettevõtja või muu juriidiline isik, kes emiteerib elektronraha vormis maksevahendeid. Elektronraha tähendab väljaandja vastu esitatud nõude vormis rahalist väärtust: a) mida hoitakse elektronseadmel, b) mis antakse välja sellise vahendite summa vastu, mille väärtus ei ole väiksem kui välja antud rahaline väärtus, ning c) mida tunnustavad maksevahendina lisaks väljaandjale ka teised ettevõtjad.

Kustutuspäev: kuupäev, mil rahapoliitika toiming aegub. tagasiostulepingu või vahetuslepingu puhul vastab kustutuspäev tagasiostmiskuupäevale.

Kõikumise marginaal (turuväärtuse meetod): eurosüsteem eeldab tema likviidsust lisavate pöördtehingute jaoks kasutatava alusvara teatava turuväärtusetaseme säilitamist aja jooksul. See tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetav väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab liikmesriigi keskpank vastaspoolelt täiendava vara või sularaha esitamist (s.o lisatagatise nõue). Analoogselt võib vastaspool tagasi saada üleliigse vara või sularaha, kui alusvara väärtus ületab pärast ümberhindamist teatava taseme. Vt ka punkt 6.4.

Laenamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivahend, mida vastaspooled võivad kasutada, et saada liikmesriikide keskpankadelt kõlblike varade vastu eelnevalt kindlaksmääratud intressimääraga üleöölaene.

Liikmesriigi keskpank (RKP): käesolevas dokumendis sellise Euroopa Liidu liikmesriigi keskpank, kes on kooskõlas asutamislepinguga võtnud kasutusele ühisraha.

Liikmesriik: käesolevas dokumendis EL liikmesriik, kes on kooskõlas asutamislepinguga võtnud kasutusele ühisraha.

Lisatagatise nõue: kõikumise marginaalide rakendamisega seotud menetlus, mis tähendab, et kui alusvara regulaarselt mõõdetud väärtus langeb teatavast tasemest madalamale, nõuab keskpank, et vastaspooled esitaksid täiendavaid varasid (või sularaha). Kui alusvara väärtus peaks pärast ümberhindamist olema suurem kui vastaspoole võlgnetav summa ja kõikumise marginaal kokku, võib vastaspool nõuda keskpangalt liigsete varade (või sularaha) tagastamist.

Lõplik ülekanne: tühistamatu ja tingimusteta ülekanne, millega täidetakse ülekande teostamise kohustus.

Mahupõhine pakkumine: vt fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlus.

Maksevõime risk: finantsvara emitendi läbikukkumisest (pankrotist) või vastaspoole maksejõuetusest tulenev kahjumirisk.

Mitme intressimääraga pakkumismenetlus (Ameerika pakkumismenetlus): pakkumismenetlus, mille puhul jaotamise intressimäär (või hind/vahetustehingu punkt) on samaväärne iga üksikpakkumise puhul pakutava intressimääraga.

Muutuva intressimääraga pakkumine: pakkumismenetlus, mille puhul vastaspooled esitavad pakkumisi nii raha summa kohta, mille ulatuses nad soovivad keskpangaga tehinguid teostada, kui ka intressimäära kohta, mida nad soovivad tehingu suhtes rakendada.

Märgistatud tagatiste haldussüsteem: keskpankade tagatiste haldamise süsteem, mille puhul likviidsust pakutakse iga üksiktehingu jaoks märgistatud varade vastu.

Märkimisväärsed seosed: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta) artikli 1 lõikes 26 on sätestatud, et "*märkimisväärne seos*– olukord, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on seotud: a) osaluse kaudu, mis tähendab otseselt või kontrollsuhte kaudu vähemalt 20 % omamist ettevõtja hääleõigusest või kapitalist või b) kontrolli kaudu, mis tähendab ema- ja tütarettevõtja suhet kõikidel direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel või samasugust suhet füüsilise või juriidilise isiku ja ettevõtja vahel; tütarettevõtja iga tütarettevõtjat loetakse ka kõnealuste ettevõtjate eesotsas oleva emaettevõtja tütarettevõtjaks. Olukorda, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on valitseva mõju kaudu ühe ja sama isikuga alaliselt seotud, käsitletakse ka nimetatud isikute vahelise märkimisväärse seosena."

Nullkupongiga võlakiri: väärtpaber, millelt makstakse sularaha vaid kord tema kehtivuse jooksul Käesoleva dokumendi rakendamisel hõlmavad nullkupongiga võlakirjad diskontomääraga emiteeritud võlakirju ja võlakirju, mille tähtpäeva saabumisel teostatakse üks intressimakse. Põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri on mullkupongiga võlakirja eriliik.

Nõude esitamise lävi: pakutud likviidsuse väärtuse eelnevalt sätestatud tase, mille puhul esitatakse lisatagatise nõue.

Ostuhind: hind, millega müüja ostetavat vara ostjale müüb või müüa kavatseb.

Ostupäev: kuupäev, mil müüja tegelikult müüb vara ostjale.

Otsetehing: tehing, mille puhul varasid ostetakse või müüakse kuni nende kustutamiseni (hetke- ja tähtpäevatehingud).

Pakkumise mahu ülempiir: üksiku vastaspoole suurima aktsepteeritava pakkumise piirmäär pakkumistoimingu puhul. Eurosüsteem võib pakkumise mahu ülempiire kehtestada selleks, et vältida ebaproportsionaalselt suuri pakkumisi üksikutelt vastaspooltelt.

Pakkumisintressi alammäär: intressimäärade alampiir, millega vastaspooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes.

Pakkumisintressi ülemmäär: intressimäära ülempiir, millega vastaspooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes. EKP teatatud pakkumisintressi ülemmäärast kõrgema intressimääraga pakkumised jäetakse kõrvale.

Pakkumismenetlus: menetlus, mille puhul keskpank lisab turul likviidsust või kõrvaldab seda, kasutades pakkumisi, mille vastaspooled on omavahel konkureerides esitanud. Kõigepealt rahuldatakse kõige konkurentsivõimelisemad pakkumised kuni kogu keskpanga lisatava või kõrvaldatava likviidsuse ammendumiseni.

Perioodi alguses fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis on määratletud lähtuvalt väärtustest, mida enne kupongi kogunemisperioodi algust teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Perioodi keskmiste kasutamine: säte, mis võimaldab vastaspooltel täita oma reservinõuded reservide hoidmisperioodi ajal hoitavate keskmiste reservide põhjal. Perioodi keskmiste kasutamise eesmärk on aidata kaasa rahaturu intressimäärade stabiliseerimisele, motiveerides asutusi tasandama ajutiste likviidsuskõikumiste mõju. Eurosüsteemi kohustuslike reservide süsteem võimaldab perioodi keskmiste kasutamist.

Perioodi lõpus fikseeritud kupongimäär: ujuva intressimääraga instrumendi kupong, mis on määratletud lähtuvalt väärtustest, mida kupongi kogunemisperioodi teataval kuupäeval (või kuupäevadel) kasutab viitindeks.

Piiriülene arveldus: arveldus, mis toimub muus riigis või muudes riikides kui see, kus üks või mitu vastaspoolt asuvad.

Pikemaajaline refinantseerimistoiming: regulaarne avaturutehing, mida eurosüsteem teostab pöörtehinguna. Pikemaajalisi refinantseerimistoiminguid teostatakse igakuiste standardpakkumiste kaudu ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Põhiline refinantseerimistoiming: regulaarne avaturutehing, mida eurosüsteem teostab pöörtehinguna. Põhilisi refinantseerimistoiminguid teostatakse iganädalaste standardpakkumistena ja tavaliselt on nende tähtaeg üks nädal.

Põhiosast eraldatud kupongiga võlakiri: nullkupongiga võlakiri, mis on loodud selleks, et kaubelda eraldi väärtpaberi konkreetse rahakäibe nõuetega ja sama instrumendi peanõudega.

Päeva lõpp: see aeg pangapäeva jooksul (pärast TARGETi sulgemist), mil selleks päevaks finaliseeritakse TARGETs töödeldavad maksed.

Päevasisene laen: laen, mis antakse lühemaks ajaks kui üks pangapäev. Keskpangad võivad anda päevasiseseid laene selleks, et tasakaalustada maksete arveldustes tekkinud vahesid ning neid võib anda: i) tagatud arvelduskrediidina või ii) pandi vastu antava laenutoiminguna või tagasiostulepinguna.

Pöördtehing: toiming, mille puhul liikmesriigi keskpank ostab või müüb varasid tagasiostulepingu alusel või teostab tagatise vastu krediiditoiminguid.

Püsivahend: keskpanga vahend, mida vastaspooled saavad omal algatusel kasutada. Eurosüsteem pakub kaht üleööpüsivahendit: laenamise püsivõimalust ja hoiustamise püsivõimalust.

Rahaloomeasutused (RA): rahaasutused, mis koos moodustavad euroala raha emiteeriva sektori. Nende hulka kuuluvad ühenduse õigusaktidega määratletud krediidiasutused ning kõik teised residentidest finantsasutused, mis võtavad üksustelt, välja arvatud rahaloomeasutustelt, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse.

Rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber (ISIN): rahvusvaheline tunnuskood, mis määratakse rahaturgudel emiteeritud väärtpaberitele.

Repotehing: tagasiostulepingul põhinev likviidsust lisav pöördtehing.

Reservibaas: bilansikirjete summa, mis moodustab krediidiasutuse reservinõude arvutamise baasi.

Reservihoiused: lepinguosaliste reservikontodel olevad hoiused, mille eesmärk on reservinõuete täitmine.

Reservikonto: liikmesriigi keskpangas asuv konto, millel hoitakse vastaspoole reservihoiuseid. Reservikontona võib kasutada vastaspoolte arvelduskontosid liikmesriikide keskpankades.

RKP pangapäev: iga päev, mil konkreetse liikmesriigi keskpank on avatud eurosüsteemi rahapoliitika toimingute teostamiseks. Mõningates liikmesriikides võivad liikmesriigi keskpangad olla RKP pangapäeval suletud kohalike või piirkondlike pangapühade tõttu. Sellisel juhul teavitab asjaomane liikmesriigi keskpank vastaspooli eelnevalt korrast, mida rakendatakse nende filiaalidega seotud tehingute suhtes.

Reservinõue: nõue, mille kohaselt asutustel peab olema keskpangas kohustuslik reserv. Eurosüsteemi kohustusliku reservi süsteemis korrutatakse krediidiasutuse reservinõude arvutamiseks iga reservibaasi arvatud kõlblike bilansikirjete kategooria kohustusliku reservi määr selliste kirjete arvuga asutuse bilansis. Lisaks sellele arvavad asutused oma reservinõudest maha kindla summa.

RTGS-süsteem (reaalajaline brutoarveldussüsteem): arveldussüsteem, mille puhul töötlemine ja arveldamine toimub iga korralduse puhul eraldi (ilma tasaarveldusteta) ja reaalajas (pidevalt). Vt ka TARGET.

Sidussüsteem: TARGETs loob sidussüsteem ühised menetlused ja infrastruktuuri, mis võimaldavad maksekorraldustel liikuda ühe liikmesriigi RTGS süsteemist teise.

Struktuurne toiming: avaturutehing, mille eurosüsteem teostab peamiselt selleks, et kohandada rahasektori struktuurset likviidsust võrreldes eurosüsteemiga.

Tagasiostuhind: hind, millega ostja on tagasiostulepingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale. tagasiostuhind võrdub ostuhinna ja hinnavahega, mis vastab toimingu tähtaja jooksul pakutud likviidsuse intressile.

Tagasiostuleping: kord, mille puhul vara müüakse ja müüjal tekib samal ajal õigus ja kohustus osta see konkreetse hinnaga tagasi tulevikus kindlaksmääratud kuupäeval või nõudmise korral. Selline kord sarnaneb tagatise vastu laenu saamisele, kuid erinevalt nimetatud toimingust ei säili müüjal väärtpaberi omandiõigus. Eurosüsteem kasutab fikseeritud tähtajaga tagasiostulepinguid oma pöördtehingute jaoks.

Tagasiostupäev: kuupäev, mil ostja on tagasiostulepingul põhineva tehingu puhul kohustatud müüma vara tagasi müüjale.

Tavapakkumine: pakkumismenetlus, mida eurosüsteem kasutab oma regulaarsete avaturutehingute jaoks. Tavapakkumised teostatakse 24 tunni jooksul. Kõigil üldistele kõlblikkuskriteeriumidele vastavatel vastaspooltel on õigus esitada tavapakkumiseks oma pakkumisi.

Tavapärane mahaarvamine: kuni kaheaastase kokkulepitud tähtajaga võlakirjade (k.a rahaturupaberite) tasumata summade fikseeritud protsendimäär, mille võivad reservibaasist maha arvata emitendid, kes ei suuda esitada tõendeid selle kohta, et selline tasumata summa kuulub teisele asutusele, kelle suhtes kohaldatakse eurosüsteemi kohustusliku reservi nõuet, EKP-le või liikmesriigi keskpangale.

TARGET (üleeuroopaline automaatne reaalajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem): euro reaalajaline brutoarvelduste süsteem. Tegemist on detsentraliseeritud süsteemiga, mis koosneb 15 liikmesriigi RTGS-süsteemidest, EKP makseasüsteemist ja sidussüsteemist.

Tasandustoiming: Eurosüsteemi teostatud ebaregulaarne avaturutehing, mille peamine eesmärk on tulla toime ootamatute likviidsuskõikumistega turul.

Tegelik päevade arv/360: intressiarvestusmeetod, mida kasutatakse krediidi intressi arvutamiseks; see tähendab, et intress arvutatakse tegelike kalendripäevade põhjal, mida krediit hõlmab ning aluseks võetakse 360 päeva pikkune aasta. Sellist intressiarvestusmeetodit rakendatakse eurosüsteemi rahapoliitika toimingute suhtes.

Teise astme vara: turukõlblik või turukõlbmatu vara, mille kohta on ette nähtud konkreetsed liikmesriikide keskpankade kehtestatud kõlblikkuskriteeriumid, mille EKP peab heaks kiitma.

Turuväärtuse allahindlus: pöördtehingute alusvara suhtes kohaldatav riskide ohjamise meede, mis tähendab, et keskpank arvutab alusvara väärtuse vara turuväärtuse põhjal, millest arvatakse maha teatav protsendimäär (allahindlus). Eurosüsteem kohaldab turuväärtuse allahindlust, võtte arvesse konkreetsete varade omadusi, näiteks järelejäänud tähtaega.

Turuväärtuse meetod: vt kõikumise marginaal.

Tähtajaklass: esimese või teise astme likviidsuskategooriasse kuuluv võlainstrumentide rühm, mille järelejäänud tähtaeg jääb teatavate väärtuste piiridesse, nt kolme kuni viie aasta pikkune tähtajaklass.

Tähtajalise hoiuste kogumine: rahapoliitika instrument, mida eurosüsteem võib kasutada tasandustoimingute jaoks, kui eurosüsteem maksab liikmesriikide keskpankades asuvatel kontodel olevatelt vastaspoolte tähtajalistelt hoiustelt intresse, et absorbeerida turult likviidsust.

Ujuva intressimääraga instrument: finantsinstrument, mille kupongi määratletakse regulaarselt uuesti viitindeksi põhjal, et võtta arvesse lühikese ja keskmise tähtajaga turuintressimäärade muutumist. Ujuva intressimääraga instrumentide kupongimäär on fikseeritud kas perioodi alguses või perioodi lõpus.

Ujuva pöördintressimääraga instrument: struktureeritud väärtpaber, mille puhul väärtpaberi hoidjale makstava intressi määr varieerub pöördvõrdeliselt teatava viitintressimäära muutumisega.

Vahetustehingu punkt: vääringute vahetustehingu puhul erinevus tähtpäevatehingu vahetuskursi ja hetketehingu vahetuskursi vahel.

Vahetustehingute piirpunktid: vahetustehingu punktide noteering, mille juures ammendub kogu pakkumisega jaotatav summa.

Vastaspool: finantstehingu (nt igasuguse keskpangaga teostatava tehingu) vastaspool.

Väikseim jaotatav maht: üksikule vastaspoolele pakkumismenetluses jaotatava summa alampiir. Eurosüsteem võib otsustada jaotada oma pakkumistoimingutes igale vastaspoolele väikseima mahu.

Väikseim jaotatav määr: intressi piirmääraga tehtud pakkumiste madalaim protsendimäär, mis jaotatakse pakkumismenetluse raames. Eurosüsteem võib otsustada kohaldada oma pakkumistoimingute puhul väikseimat jaotatavat määra.

Vääringute vahetustehing: samal ajal toimuv ühe vääringu hetkeost/-müük ja tähtpäevamüük/-ost teise vääringu vastu. Eurosüsteem teostab avaturu rahapoliitika toiminguid vääringute vahetustehingutena, kui liikmesriikide keskpangad (või EKP) ostavad (või müüvad) eurot hetketehingu raames välisvaluuta vastu ja samal ajal müüvad (või ostavad) selle tagasi tähtpäevatehinguga.

Väärtpaberiarveldussüsteem (SSS): süsteem, mille abil saab väärtpabereid või muid finantsvarasid hoida ja üle kanda kas tasuta või tasu eest (ülekanne makse vastu).

Väärtpaberite keskdepositoorium: üksus, mis hoiab ja haldab väärtpabereid või muid finantsvarasid, hoiab emiteerimiskontosid ja võimaldab tehinguid töödelda väärtpaberite registreerimissüsteemis. Varad võivad eksisteerida füüsiliselt (kuid väärtpaberite keskdepositooriumi süsteemis paigal) või immateriaalselt (st ainult elektrooniliste kirjetena).

Väärtpaberite registreerimissüsteem: raamatupidamissüsteem, mis võimaldab väärtpabereid ja muid finantsvarasid üle kanda ilma paberdokumente või sertifikaate tegelikult liigutamata (nt väärtpaberite elektronülekanded). Vt ka elektroonilise väärtpaberi kasutuselevõtt.

Ühendus väärtpaberiarveldussüsteemide vahel: ühenduse moodustavad kõik kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahelised menetlused ja korrad, mille abil saab kahe väärtpaberiarveldussüsteemi vahel väärtpabereid väärtpaberite registreerimissüsteemi kaudu üle kanda.

Ühtse intressimääraga enampakkumine (Hollandi enampakkumine): enampakkumine, mille puhul kõigi rahuldatud pakkumiste suhtes kohaldatav jaotamise intressimäär (või hind/vahetustehingu punkt) on samaväärne intressi piirmääraga.

Ülekanne makse vastu: väärtuse vastu vahetamise arveldussüsteemi mehhanism, millega tagatakse, et varade (väärtpaberite või muude finantsinstrumentide) lõplik ülekanne toimub ainult siis, kui toimub muu vara (või muude varade) lõplik ülekanne.

LISA 3

Vastaspoolte valimine välisvaluuta sekkumistoimingute ja vääringute vahetustehingute jaoks rahapoliitika eesmärgil

Vastaspoolte valimine välisvaluuta sekkumistoimingute ja vääringute vahetustehingute jaoks rahapoliitika eesmärgil toimub ühtse lähenemise kohaselt olenemata eurosüsteemi välistoiminguteks valitud organisatsioonilisest mudelist. Valimispõhimõtted ei erine märkimisväärselt kehtivatest turustandarditest, sest nad on tuletatud riikide keskpankade parimate seniste tavade ühtlustamise teel. Vastaspoolte valimine eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoimingute jaoks toimub peamiselt kahe kriteeriumide kogumi põhjal.

Esimene kriteeriumide kogum toetub ettevaatuspõhimõttele. Esimene ettevaatuskriteerium on krediidivõime, mille hindamisel kasutatakse koos erinevaid meetodeid (nt kommertsagentuuridelt kättesaadavate krediidireitingute ning siseanalüüsid kapitali ja muude kaubandusnäitajate kohta); teine kriteerium on see, et eurosüsteem nõuab kõigilt potentsiaalsetelt välisvaluuta sekkumistoimingute vastaspooltelt, et nende üle teostaks järelevalvet tunnustatud järelevaataja; ning kolmas kriteerium on see, et kõik eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoimingute vastaspooled peavad toimima rangelt eetikanormide kohaselt ning neil peab olema hea maine.

Kui minimaalsed ettevaatusnõuded on täidetud, rakendatakse teist kriteeriumide kogumit, mille aluseks on tõhususega seotud kaalutlused. Esimene tõhususega seotud kaalutlus käsitleb konkurentsivõimelist hinnakujundusstrateegiat ja vastaspoole suutlikkust tulla suurte mahtudega toime ka ebastabiilsete turutingimuste korral. Tõhususega seotud kriteeriumide hulka kuuluvad ka vastaspoolte esitatava teabe kvaliteet ja katvus.

Potentsiaalsete välisvaluuta sekkumistoimingute vastaspoolte hulk on piisavalt suur ja mitmekesine, et tagada sekkumistoimingute teostamisel vajalik paindlikkus. See võimaldab eurosüsteemil valida erinevate sekkumiskanalite vahel. Eurosüsteem võib tõhusaks sekkumiseks eri geograafilistes paikades ja ajavööndites kasutada mis tahes rahvusvahelises finantskeskuses asuvaid vastaspooli. Tegelikult asub märkimisväärne hulk vastaspooli siiski euroalal. Rahapoliitika eesmärkidel teostatavate vääringute vahetustehingute vastaspoolte hulk vastab euroalal asuvatele vastaspooltele, kes on valitud eurosüsteemi välisvaluuta sekkumistoiminguteks

Riikide keskpangad võivad rakendada limiidipõhiseid süsteeme, et kontrollida üksikute rahapoliitika eesmärkidel teostatavate vääringute vahetustehingute vastaspooltega seotud krediidiriske.

LISA 4

Euroopa Keskpanga rahandus- ja pangandusstatistika aruandlusraamistik ([1])

1. *Sissejuhatus*

Nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruses (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt) ([2]). on määratletud füüsilised ja juriidilised isikud, kelle suhtes kehtib andmete esitamise kohustus (nn "vaadeldav andmeid esitav üldkogum"), konfidentsiaalsussätted ja asjakohased jõustamissätted vastavalt Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja (edaspidi "EKPSi põhikiri") artiklile 5.4. Lisaks antakse EKP-le sellega õigus anda määrusi, et:

— täpsustada tegelik andmeid esitav kogum,

— määratleda EKP statistiliste andmete esitamise nõuded ja rakendada neid osalevate liikmesriikide tegeliku andmeid esitava kogumi suhteso ning

— täpsustada tingimused, mille kohaselt võivad EKP ja riikide keskpangad (RKPd) kontrollida statistilisi andmeid või teostada nende kohustuslikku kogumist.

2. *Üldkaalutlused*

Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/1998/13) ([3]) eesmärk on võimaldada EKP-l ja põhikirja artikli 5.2 kohaselt ka riikide keskpankadel, kes teostavad ülesandeid võimaluse piires, koguda statistilisi andmeid, mis on Euroopa Keskpankade Süsteemile (edaspidi "EKPS") vajalikud oma ülesannete teostamiseks ja eelkõige selleks, et EKPS saaks määratleda ja rakendada ühenduse rahapoliitikat vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi "asutamisleping") artikli 105 lõike 2 esimesele taandele. Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2413/2001 (rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13)) kohaselt kogutud statistilisi andmeid kasutatakse rahaloomeasutuste (RA) sektori koondbilansi koostamiseks peamise eesmärgiga anda EKP-le terviklik statistiline ülevaade rahapoliitilise keskkonna arengust ühtse majandusterritooriumina käsitletavates osalevates liikmesriikides asuvate rahaloomeasutuste koondfinantsvarade ja -kohustuste alusel.

Statistika seisukohast toetuvad EKP statistiliste andmete esitamise nõuded rahaloomeasutuste sektori koondbilansi osas kolmele peamisele kaalutlusele:

Esiteks peab EKP saama võrreldavaid, usaldusväärseid ja ajakohaseid statistilisi andmeid, mille kogumise tingimused on kogu euroalal võrdväärsed. Kuigi andmeid koguvad riikide keskpangad detsentraliseeritult vastavalt põhikirja artiklitele 5.1 ja 5.2 ning see toimib vajaduse korral kooskõlas ühenduse täiendavate statistilistele nõudmistega või siseriiklike eesmärkidega, eeldab ühtse rahapoliitika määratlemiseks ja teostamiseks usaldusväärse statistilise baasi loomine piisavat ühtlust ja kohustuslike aruandlusstandardite järgimist.

Teiseks tuleb Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 2413/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) sätestatud aruandluskohustuse puhul pidada kinni läbipaistvuse ja õiguskindluse põhimõtetest. Seda seetõttu, et kõnealune määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kogu euroalal. Sellega nähakse ette kohustused füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle suhtes EKP võib kehtestada sanktsioone, kui tema kehtestatud aruandekohustust ei täideta (vt nõukogu 23. Novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt) artikkel 7). Seega on aruandekohustus selgelt määratletud ja kõigil juhtudel, kui EKP kasutab oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda, rakendatakse selgeid põhimõtteid.

Kolmandaks peab EKP muutma asjaomase aruandluskoormuse võimalikult väikseks (vt nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt) artikli 3 punkt a). Seepärast kasutatakse riikide keskpankade poolt Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse

([1]) Käesoleva lisa sisu on teabeotstarbeline.
([2]) EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8.
([3]) EÜT L 333, 17.12.2001, lk 1. Määrus on asendatud Euroopa Keskpanga 1. detsembri 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 2819/98 (EKP/1998/16).

(EÜ) nr 2413/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) kohaselt kogutud statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). ([4])

Euroopa Keskpanga määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) artiklites määratletakse ainult üldiselt tegelik andmeid esitav üldkogum, tema aruandekohustus ja põhimõtted, mille kohaselt EKP ja riikide keskpangad tavaliselt rakendavad oma volitusi kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda. EKP statistiliste andmete esitamise nõuete ja kehtestatud miinimumstandardite täitmiseks esitatavate statistiliste andmete üksikasjad on sätestatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2413/2001 rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilansi kohta (EKP/2001/13) I–IV lisas.

3. *Tegelik andmeid esitav üldkogum; rahaloomeasutuste statistiline nimekiri*

Rahaloomeasutused hõlmavad ühenduse õigusaktidega määratletud krediidiasutusi ning kõiki teisi residentidest finantsasutusi, mis võtavad üksustelt, välja arvatud rahaloomeasutustelt, vastu hoiuseid ja/või nende lähedasi asendajaid ning annavad (vähemalt majanduslikus mõttes) oma arvel ja nimel laenu ja/või investeerivad väärtpaberitesse. EKP koostab Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 onetaar-finantsasutuste sektori konsolideeritud bilansi kohta (EKP/2001/13) I lisas sätestatud liigitamispõhimõtteid järgides selle määratluse kohaste asutuste loetelu ja haldab seda. Rahaloomeasutuste statistilise nimekirja koostamine ja ajakohastamine kuulub EKP juhatuse pädevusse. Euroalal asuvad rahaloomeasutused moodustavad tegeliku andmeid esitav üldkogumi.

Riikide keskpankadel on õigus teha erandeid väikestele rahaloomeasutustele, kui kuu konsolideeritud bilansis osalevate rahaloomeasutuste osatähtsus on vähemalt 95 % iga osaleva liikmesriigi kõigi rahaloomeasutuste bilansi kogumahust. Sellised erandid võimaldavad riikide keskpankadel kasutada nn "saba lõikamise" meetodit.

4. *Statistilise aruandluse kohustused*

Koondbilansi koostamiseks peab tegelik andmeid esitav üldkogum esitama statistilised andmed oma bilansi kohta kord kuus. Täiendavad andmed tuleb esitada kord kvartalis. Esitatavad statistilised andmed on sätestatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) I lisas.

Asjaomaseid statistilisi andmeid koguvad riikide keskpangad, kes peavad määratlema aruandluskorra. Euroopa keskpanga 22. novembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) ei takista riikide keskpanku kogumast tegelikult andmeid esitavalt üldkogumilt EKP statistiliste nõuete rahuldamiseks vajalikku statistilist teavet osana laiemast statistilise aruandluse raamistikust, mille riikide keskpangad loovad omal vastutusel ühenduse või siseriikliku õiguse või kehtiva tava kohaselt ning mis täidab muid statistilisi eesmärke. See ei tohiks siiski kahjustada Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) sätestatud statistilise teabega seotud nõuete täitmist. Erijuhtudel võib EKP kasutada statistilisi andmeid, mis on kogutud muudel eesmärkidel, oma nõuete täitmiseks.

Riigi keskpanga tehtud eespool määratletud erandi tagajärg on see, et asjaomaste väikeste rahaloomeasutuste suhtes rakendatakse andmete esitamise vähendatud nõudeid (see tähendab muu hulgas andmete esitamist vaid kord kvartalis), mis on kohustuslikud seoses kohustuslike reservidega ja mis on sätestatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) II lisas. Kui väikesed rahaloomeasutused ei ole krediidiasutused, kehtivad nende suhtes kõnealuse määruse III lisas sätestatud nõuded. Rahaloomeasutused, kelle suhtes on tehtud erand, võivad siiski täita kõiki aruandlusnõudeid.

5. *Statistilise teabe kasutamine kohustuslike reservide kohaldamist käsitleva EKP määruse kohaselt*

Et muuta aruandluskoormus võimalikult väikseks ja välistada statistiliste andmete kogumise dubleerimist, kasutatakse rahaloomeasutuste poolt Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) kohaselt esitatud bilanssi käsitlevat statistilist teavet ka reservibaasi arvutamiseks vastavalt Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9).

([4]) ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Andmeesitajad esitavad statistilised andmed vastavate riikide keskpankadele vastavalt tabelile 1, mis on esitatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) I lisas. Andmete esitajad kasutavad tabelis 1 tärniga (*) tähistatud lahtreid oma reservibaasi arvutamiseks (vt käesoleva dokumendi 7. peatüki lahter 13).

Selleks et oleks võimalik välja arvutada õige reservibaas, mille suhtes kohaldatakse positiivset reservimäära, tuleb esitada üksikasjalikud andmed üle kaheaastase tähtajaga tähtajaliste hoiuste kohta, üle kaheaastase etteteatamisajaga lõpetatavate hoiuste kohta ning krediidiasutuste repotehingutega seotud kohustuste kohta järgmistes (riigisisestes ja teiste rahaliidu liikmesriikide) sektorites: “rahaloomeasutused”, “krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõudeid, EKP ja riikide keskpangad”, “keskvalitsus” ja “teised riigid (TR)”.

TAB EL 1

Iga kuu **esitatavad andmed**

BILANSIKIRJED	A. Riigisisesed									B. Teised osalevad liikmesriigid										C. Teised riigid	D. Määratlemata
	Rahaloomeasutused ([3])	millest krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Muud asutused kui rahaloomeasutused							Rahaloomeasutused ([3])	millest krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõuet, EKP ja riikide keskpangad	Muud asutused kui rahaloomeasutused									
			Valitsemissektor		Muud residentide sektorid							Valitsemissektor		Muud residentide sektorid							
			Keskvalitsus	Muu valitsemissektor	Kokku	Muud finantsvahendajad + finantsvahenduse abietevõtted (S. 123+S. 124)	Kindlustusseltsidd ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)			Keskvalitsus	Muu valitsemissektor	Kokku	Muud finantsvahendajad + finantsvahenduse abietevõtted (S. 123+S. 124)	Kindlustusseltsidd ja pensionifondid (S.125)	Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Kodumajapidamised + neid teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)		
	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)	j)	k)	l)	m)	n)	o)	p)	q)	r)	s)	t)
KOHUSTISED																				
8. Ringluses olev raha																				*
9. Hoiused	*	*	*							*	*	*							*	
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta																				
9e Euro	*	*								*	*									
9.1e Üleööhoiused				*	*								*	*						
9.2e kokkulepitud tähtajaga																				
kuni üks aasta				*	*								*	*						
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat				*	*								*	*						
üle kahe aasta ([1])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3e Lõpetatavad etteteatamistähtajaga:																				
kuni kolm kuud ([2])				*	*								*	*						
üle kolme kuu				*	*								*	*						
millest üle kahe aasta ([4])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4e Repotehingud	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9x. Välisvaluutad																				
9.1x Üleööhoiused				*	*								*	*						
9.2x Kokkulepitud tähtajaga																				
kuni üks aasta				*	*								*	*						
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat				*	*								*	*						
üle kahe aasta ([1])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.3x Lõpetatavad etteteatamistähtajaga:																				
kuni kolm kuud ([2])				*	*								*	*						
üle kolme kuu				*	*								*	*						
millest üle kahe aasta ([4])	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
9.4x Repotehingud	*	*	*	*	*					*	*	*	*	*					*	
10. Rahaturufondide aktsiad/osakud																				
11. Emiteeritud võlakirjad																				
11e Euro																				
kuni üks aasta																				*
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				*
üle kahe aasta																				*
11x. Välisvaluutad																				
kuni üks aasta																				*
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				*
üle kahe aasta																				*
12. Omakapital																				
13. Muud kohustised																				

([1]) Kaasa arvatud riiklikult reguleeritavad hoiused.
([2]) Kaasa arvatud mitteülekantavad arveldushoiused.
([3]) Krediidiasutused võivad esitada oma võlad rubriigis "rahaloomeasutused, v.a krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõuet, EKP ja riikide keskpangad", tingimusel et andmed on piisavalt üksikasjalikud ja see ei mõjuta poolpaksus kirjas esitatud andmeid.
([4]) Nende andmete esitamine on kuni edaspidise teatamiseni vabatahtlik.

keskpangad", selle asemel et esitada need rubriigis "rahaloomeasutused" ning "krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse kohustuslike reservide nõuet, EKP ja riikide

BILANSIKIRJED	A. Riigisisesed									B. Teised osalevad liikmesriigid										C. Teised riigid	D. Määratlemata
	Raha-loo-mea-sutu-sed	Muud asutused kui rahaloomeasutused								Raha-loo-mea-sutu-sed	Muud asutused kui rahaloomeasutused										
		Valitsemis-sektor	Muud residentide sektorid				Kodumajapidamised + neid teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)				Valitsemis-sektor	Muud residentide sektorid					Kodumajapidamised + neid teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (S. 14 + S. 15)				
			Kokku	Muud finantsvahenda-jad + finantsva-henduse abiettevõtted (S. 123+S. 124)	Kindlustusseltsid ja pensionifon-did (S.125)	Kaupu ja mittefinantstee-nuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Tarbija-krediit	Eluasemelae-nud	Muu (jääk)			Kokku	Muud finantsvahenda-jad + finantsva-henduse abiette-võtted (S. 123+S. 124)	Kindlustusseltsid ja pensionifon-did (S.125)	Kaupu ja mittefinantstee-nuseid tootvad ettevõtted (S.11)	Tarbija-krediit	Eluasemelae-nud	Muu (jääk)		
	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)	j)	k)	l)	m)	n)	o)	p)	q)	r)	s)	t)
VARAD																				
1. Sularaha																				
1e. millest euro																				
2. Laenud																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni viis aastat																				
üle viie aasta																				
2e. millest euro																				
3. Väärtpaberid, v.a aktsiad																				
3e. Euro																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				
üle kahe aasta																				
3x. Välisvaluutad																				
kuni üks aasta																				
üle ühe aasta ja kuni kaks aastat																				
üle kahe aasta																				
4. Rahaturufondide aktsiad/ osakud																				
5. Aktsiad ja muud osakud																				
6. Põhivara																				
7. Muu vara																				

	Reservibaas, arvutatud tabeli 1 (kohustised) järgmiste veergude summana: (a)–(b)+(c)+(d)+(e)+(j)–(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
KOHUSTISED HOIUSTE NÄOL (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
HOIUSED KOKKU **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
millest: **9.2e + 9.2x kokkulepitud tähtajaga** üle kahe aasta	
millest: **9.3e + 9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga** Vabatahtlik teatamine	Vabatahtlik teatamine
millest: **9.4e + 9.4x repotehingud**	

Olenevalt andmete kogumise riiklikust süsteemist ning ilma et see piiraks Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) sätestatud mõistete ning rahaloomeasutuste bilansi liigituspõhimõtete täielikku järgimist, võivad krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse reservinõuet, esitada reservibaasi arvutamiseks vajalikud andmed, välja arvatud andmed vabalt kaubeldavate instrumentide kohta, järgmise tabeli kohaselt, tingimusel et see ei mõjuta eelmise tabeli poolpaksus kirjas esitatud andmeid.

Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) II lisas on sätestatud kohustusliku reservi süsteemi kohaldamist käsitlevad eri- ja üleminekusätted ning sätted krediidiasutusi hõlmava ühinemise kohta.

Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2413/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) II lisa sisaldab eelkõige lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidiasutuste puhul kasutatavat aruandluse kava. Lihtsustatud aruandlusega väikesed krediidiasutused peavad esitama vähemalt andmed, mis on vajalikud reservibaasi arvutamiseks vastavalt tabelile 1a. Need asutused tagavad, et tabeli 1a kohaselt esitatud andmed vastavad täielikult tabelis 1 kohaldatavatele määratlustele ja liigitusele. Lihtsustatud aruandlusega väikeste krediidiasutuste reservibaase käsitlevad andmed kolme reservide hoidmisperioodi kohta põhinevad riikide keskpankade koguvatel andmetel.

Lisa sisaldab ka sätteid andmete konsolideeritud esitamiseks. Kohustusliku reservi süsteemi kuuluvad krediidiasutused võivad Euroopa Keskpanga loal esitada konsolideeritud statistilise aruande kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidiasutuste kontserni kohta, kes asuvad ühe riigi territooriumil, tingimusel et kõik asjaomased institutsioonid on loobunud õigusest saada kasu reservinõude kindlasummalisest mahaarvamisest. Rühmal tervikuna säilib siiski õigus saada kasu kindlasummalisest mahaarvamisest. Kõik asjaomased asutused on ükshaaval esitatud EKP rahaloomeasutuste nimekirjas.

TABEL 1A

Andmed, mida väikesed krediidiasutused peavad esitama iga kvartal seoses kohustuslike reservinõuetega

	Reservibaas, arvutatud tabeli 1 (kohustised) järgmiste veergude summana: (a)–(b)+(c)+(d)+(e)+(j)–(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
KOHUSTISED HOIUSTE NÄOL (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
9. HOIUSED KOKKU **9.1e + 9.1x** **9.2e + 9.2x** **9.3e + 9.3x** **9.4e + 9.4x**	
millest: **9.2e + 9.2x kokkulepitud tähtajaga** üle kahe aasta	
millest: **9.3e + 9.3x lõpetatavad etteteatamistähtajaga** Vabatahtlik teatamine	Vabatahtlik teatamine
millest: **9.4e + 9.4x repotehingud**	
	Tasumata summad, tabeli 1 (kohustised) veerg t
KAUBELDAVAD INSTRUMENDID (Euro ja välisvaluuta ühendatud summad)	
11. EMITEERITUD VÕLAKIRJAD **11e + 11x kokkulepitud tähtajaga** kuni kaks aastat	
11. EMITEERITUD VÕLAKIRJAD **11e + 11x kokkulepitud tähtajaga** üle kahe aasta	

Lisa sisaldab ka sätteid krediidiasutusi hõlmava ühinemise kohta. Mõisteid "ühinemine", "ühinevad asutused" ja "ühendav asutus" kasutatakse niisuguses tähenduses, nagu on määratletud Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määruses (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). Hoidmisperioodil, mille jooksul ühinemine jõustub, arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded ja neid tuleb täita kõnealuse määruse artikli 13 kohaselt. Järgmisteks reservide hoidmisperioodideks arvutatakse ühendava asutuse reservinõuded reservibaasi ja statistilise teabe alusel võimaluse korral vastavalt erieeskirjadele (vt Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) II lisa liites olev tabel). Muul juhul kohaldatakse Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9) artiklis 3 sätestatud tavalisi statistilise teabe esitamise ja reservinõuete arvutamise eeskirju. Lisaks sellele võib riigi keskpank lubada ühendaval asutusel täita oma kohustust edastada statistilist teavet ajutise korra kohaselt. Erand tavalisest andmeesitamiskorrast peab piirduma võimalikult lühikese ajaga ega tohi ületada kuut kuud pärast ühinemise jõustumist. Erand ei piira ühendava asutuse kohustust täita oma andmete esitamise kohustusi Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) kohaselt ja vajaduse korral tema kohustust võtta endale ühinevate asutuste andmete esitamise kohustused. Ühinev asutus on kohustatud teavitama asjaomase riigi keskpanka, kui ühinemiskavatsus on muutunud avalikuks ning aegsasti enne ühinemise jõustumist, menetlustest, mida ta kavatseb rakendada, et täita oma reservinõuete määratlemisega seotud statistilise aruandluse kohustust.

6. *Statistilise teabe kontrollimine ja kohustuslik kogumine*

EKP ja riikide keskpangad kasutavad oma õigust kontrollida statistilisi andmeid või neid kohustuslikult koguda alati, kui ei edastamise, täpsuse, mõistelise vastavuse ja kontrollimise miinimumnõuded ei ole täidetud. Kõnealused miinimumnõuded on sätestatud Euroopa Keskpanga 22. november 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilansi kohta (EKP/2001/13) IV lisas.

7. *Mitteosalevad liikmesriigid*

Põhikirja artikli 34.1 kohane määrus ei anna õigusi ega määra kohustusi liikmesriikidele, kelle suhtes kehtib erand (põhikirja artikkel 43.1), ega Taanile (teatavaid Taaniga seotud sätteid käsitleva protokolli artikkel 2), ning seda ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes (teatavaid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga seotud sätteid käsitleva protokolli artikkel 8) ja seepärast kohaldatakse Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määrust (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) ainult osalevate liikmesriikide suhtes.

Põhikirja artiklit 5, mis käsitleb EKP ja riikide keskpankade pädevust statistika valdkonnas, ja nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrust (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt) kohaldatakse siiski kõigis liikmesriikides. Koos Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 10 (endine artikkel 5) osutab see mitteosalevate liikmesriikide kohustusele kavandada ja võtta riiklikul tasandil kõik meetmed, mida nad peavad vajalikuks selleks, et koguda EKP statistiliste andmete esitamise nõuete täitmiseks vajalikku statistilist teavet ning teha statistika valdkonnas õigeaegselt ettevalmistusi, et saada osalevateks liikmesriikideks. Kõnealune kohustus on selgelt sätestatud nõukogu 23. novembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2533/98 (statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt) artiklis 4 ja põhjenduses 17. Läbipaistvuse huvides on nimetatud erikohustust meenutatud Euroopa Keskpanga 22. novembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2423/2001 rahaloomeasutuste sektori koondbilansi kohta (EKP/2001/13) põhjendustes.

LISA 5

Eurosüsteemi veebisaidid

Keskpank	Veebisait
Euroopa Keskpank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be or www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Österreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Suomen Pankki — Finlands Bank	www.bof.fi

LISA 6

Vastaspoolte kohustuste rikkumise korral rakendatavad menetlused ja sanktsioonid

1. *Rahatrahvid*

Kui vastaspool rikub pakkumiseeskirju, ([1]) kahepoolse menetluse eeskirju, ([2]) alusvara kasutamise eeskirju ([3]) või päevalõpumenetlusi ja laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi, ([4]) rakendab eurosüsteem järgmisi rahatrahve:

i) pakkumistoimingute, kahepoolsete menetluste ja alusvara kasutamisega seotud eeskirjade esmakordse ja teistkordse rikkumise korral 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul rakendatakse rahatrahve. Kohaldatava rahatrahvi suurus arvutatakse vastavalt laenuintressi piirmäärale, millele lisatakse 2,5 protsendipunkti;

— pakkumistoimingute ja kahepoolsete menetlustega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt tagatise või sularaha summale, mida vastaspool ei suutnud esitada, ning see korrutatakse koefitsiendiga 7/360,

— alusvara kasutamisega seotud eeskirjade rikkumise korral arvutatakse rahatrahv vastavalt kõlbmatutele varadele (või sellistele varadele, mida vastaspool ei saa kasutada): 1) mille vastaspool on esitanud riigi keskpangale või EKP-le, või b) mida vastaspool ei ole kõrvaldanud 20 päeva jooksul pärast sündmust, mille tagajärjel kõlblikud varad muutusid kõlbmatuiks või mille tagajärjel ei saa vastaspool neid enam kasutada, ning saadud summa korrutatakse koefitsiendiga 1/360;

ii) esimene kord, kui rikutakse päevalõpumenetluse või laenamise püsivõimaluse kasutamise eeskirju, kohaldatakse 5 protsendipunkti suurust rahatrahvi. Korduvate rikkumiste puhul suurendatakse laenamise püsivõimaluse loata kasutamise summa põhjal arvutatava rahatrahvi määra täiendavalt 2,5 protsendipunkti võrra iga 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuva rikkumise korral.

2. *Muud sanktsioonid*

Kui vastaspool rikub pakkumismenetluse või kahepoolse menetluse eeskirju või alusvara käsitlevaid eeskirju, peatab eurosüsteem tema osaluse rahapoliitika toimingutes järgmiselt:

a) Toimingutes osalemise peatamine pärast pakkumismenetluse ja kahepoolse menetluse eeskirjade rikkumist

Kui 12 kuu jooksul esineb kolmas sama liiki rikkumine, peatab eurosüsteem vastaspoole osaluse edaspidi teatava aja jooksul algatatavates sama liiki ja sama menetluse kohaselt toimuvates avaturutehingutes ning kohaldab lisaks ka punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi. Peatamist kohaldatakse järgmiselt:

i) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul kuni 40 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse toimingutes osalemine ühe kuu jooksul;

ii) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 40 %–80 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse toimingutes osalemine kahe kuu jooksul ning

([1]) See kehtib juhul, kui vastaspool ei suuda üle kanda piisavalt suurt hulka alusvara talle eraldatud likviidsuse summa katteks või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta talle likviidsuse absorbeerimise toimingu käigus eraldatud summa.

([2]) See kehtib juhul, kui vastaspool ei suuda esitada piisavat hulka kõlblikke alusvarasid või kui ta ei suuda esitada piisavat hulka sularaha, et katta kahepoolses tehingus kokkulepitud summa.

([3]) See kehtib juhul, kui vastaspool kasutab olemasoleva krediidi tagamiseks varasid, mis on kõlbmatud või mis on muutunud kõlbmatuteks (või mida ta ei või kasutada).

([4]) See kehtib juhul, kui vastaspoole arvelduskonto bilanss on päeva lõpus negatiivne ning ta ei täida laenamise püsivõimaluse kasutamise tingimusi.

iii) kui esitamata tagatise või sularaha osakaal moodustab kolmanda rikkumise puhul 80 %–100 % kogu tagatisest või esitatavast sularahast, peatatakse toimingutes osalemine kolme kuu jooksul.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes ilma, et see piiraks allpool toodud punkti c sätteid.

b) Osaluse peatamine pärast alusvaraga seotud eeskirjade rikkumist

Kui 12 kuu jooksul toimub kolmas rikkumine, peatab eurosüsteem vastaspoole osalemise edaspidises avaturutehingus ning kohaldab lisaks ka eespool toodud punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi.

Nimetatud rahatrahve ja peatamismeetmeid kohaldatakse ka muude 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul toimuvate järjestikuste rikkumiste suhtes ilma, et see piiraks allpool toodud punkti c sätteid.

c) Erandjuhtudel teatava aja jooksul kohaldatav osaluse peatamine kõigis tulevastes rahapoliitika toimingutes

Erandjuhtudel, kui see on vajalik rikkumise asjaolude tõsiduse tõttu ning võttes arvesse eelkõige asjaomaseid summasid ja rikkumisjuhtude sagedust või kestust, tuleks lisaks eespool toodud punktis 1 osutatud reeglite kohaselt arvutatud rahatrahvi kohaldamisele peatada vastaspoole juurdepääs kõigile edaspidistele rahapoliitika toimingutele kolme kuu jooksul.

d) Teistes liikmesriikides paiknevad asutused

Eurosüsteem võib otsustada, kas eeskirju rikkunud vastaspoole suhtes rakendatavaid peatamismeetmeid tuleks kohaldada ka sama asutuse teistes liikmesriikides paiknevate filiaalide suhtes.